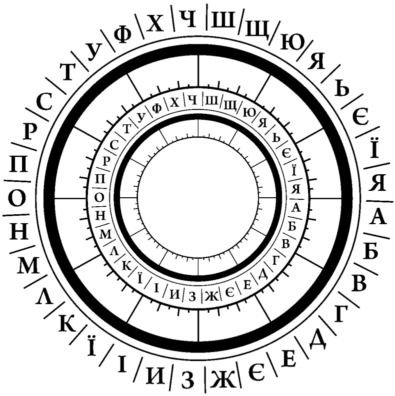
Л. О. Белей

ІМ'Я ДИТИНИ
В УКРАЇНСЬКІЙ РОДИНІ

Харків
ФОЛІО
2010

Ярині, Лесеві, Остапові

ПЕРЕДМОВА

Наш сучасник живе у світі власних назв: люди і тварини, гори й ріки, міста, їх вулиці та площі, магазини і підприємства, спортивні клуби і партії, пароплави й автомобілі, навіть улюблені парфуми чи шоколад — усе має власні назви. З-поміж мільйонів власних назв, якими послуговується кожна модерна нація, вирізняються власні імена людей. Адже вони, на відміну від власних назв інших розрядів, є обов'язковим найменуванням, бо, як помітив ще Гомер, «хто б не родився на світ — родовита людина чи проста, кожного з них, породивши, іменням батьки наділяють». Власні імена людей — це дуже давній, не буде перебільшенням сказати, найдавніший розряд власних назв, оскільки перші власні імена людей — *Адам* та *Єва* — фіксуються уже на перших сторінках Біблії. Від Адама і аж до наших днів годі, мабуть, знайти людину, яка б не лише послуговувалася існуючими іменами, а й сама, бодай раз у житті, стала причетною до творення чи вибору імені або іменного варіанта, яким нарекла коханого чи кохану, сина чи доньку, онука чи онуку, племінника чи племінницю...

Ім'я народжується щоразу, коли його дають конкретній особі, бо тоді воно наповнюється особливим, новим змістом і в такий спосіб розширює часто незліченний реєстр своїх значень. Наші сучасники, вибираючи імена для своїх найближчих та найдорожчих — для найменших громадян України, — стають творцями сучасного іменника українців. Саме ця всезагальна причетність всяксущого не лише до вживання, а й до творення власних імен зобов'язує до відповідального ставлення до процесу співтворення власних імен українців.

Вибір імені для дитини — це справа набагато складніша і серйозніша, ніж це може здатися на перший погляд. Ім'я — найвірніший супутник людини. У зовні непоказному слові, значення якого часто неясне, кожен знаходить приятеля, що супроводжує людину, як писав Іван Франко, «від колиски до гробової дошки». Навіть коли людини не стане, вона живе у пам'яті нащадків завдяки її імені.

Ім'я вибирають не для себе, а для іншої особи, особи найдорожчої, проте так мало знаної: нерідко батьки знають, як буде називатися їх ще не народжена дитина, тому так важливо догодити вибраним іменем його носієві, вгадавши його духовні запити, коло зацікавлень, зрештою соціальний статус. Буде прикро, коли син або дочка будуть соромитися власного імені, легковажно вибраного батьками на догоду скороминущій моді.

Ім'я, мов шматочок смальти на древній мозаїці, має бездоганно припасуватися до сімейних, релігійних, національних традицій українців, але при цьому не

втратити своєї винятковості, індивідуальності, зрештою незамінності, щоб заграти неповторним блиском на панорамі українського національного іменника. Ім'я — це коштовний нематеріальний дарунок, що засвідчує духовне багатство батьків, усвідомлення ними глибини духовних витоків рідної культури. Тільки повага до тисячолітніх українських традицій у присвоєнні імен допоможе батькам не лише вибрати ім'я, достойне їх сина чи доньки, а й стати співтворцями сучасного іменника українців.

Незалежна Україна делегувала своїм громадянам якнайширші права у сфері вибору, присвоєння та вживання власних імен і цим, очевидно, несвідомо переклала на них клопоти та всю відповідальність щодо якісного складу українського реєстру імен, зокрема збереження їх національної самобутності та забезпечення ними широких виражальних можливостей. Тільки повага до тисячолітніх українських традицій у присвоєнні імен допоможе кожному українцеві усвідомити природу власного імені, специфіку його української історії, очищену від ідеологічних штампів та міфів, щоб не лише вибрати ім'я, гідне його дочки чи сина, онуки або онука, а й тим самим долучитися до процесу творення сучасного українського іменника.

Щоб допогти зробити усвідомлений вибір імені немовляти, пропоноване видання подає стислий огляд історії імен українців, зокрема розглядаються імена та їх особливості у дохристиянській Русі-Україні, сутність та специфіка вживання християнських імен наших предків

у X—XVIII ст., а також аналізуються іменні уподобання українців XIX — початку XXI століття. Словник імен українців подає реєстр імен, з якого можна не лише вибрати конкретне ім'я, гідне ваших доньки або сина, онуки або онука, а й довідатися про первісне значення імені та ознайомитися із його здрібніло-пестливими варіантами, які мають особливу популярність у приватному, сімейному спілкуванні. Наступні розділи нашого словника-довідника — «Імена славетних українців», «Християнський календар імен (православна, греко-католицька та католицька конфесії)» та «Українське законодавство у сфері функціонування власних імен» — містять необхідну довідкову інформацію, покликану допомогти у виборі імені.

ЯКИМИ ІМЕНАМИ НАЗИВАЮТЬ ДІТЕЙ

Дохристиянські імена

Дохристиянські — це найдавніші імена, які побутували серед наших пращурів ще у дохристиянські часи. Найдавнішою фіксацією імені пращура українців є всі підстави вважати ім'я антського вождя *Бож* чи *Боз* — «nomine *Boz*» — як його називає Йордан. Ім'я *Бож*, очевидно, є похідним варіантом від імен типу *Богуслав, Богдан* чи *Божидар*. Доля *Божа* була трагічною: після програної битви з остготами, яка відбулася у кінці 70 — на початку 80 рр. IV ст., за наказом Вінітара його разом із синами та 70 старшинами розп'яли, однак завдяки Йорданові ім'я цього вождя дійшло до нас. Майже через двісті років, близько 550 р., Менандр фіксує ім'я ще одного пращура українців — *Мезамира*, «найвидатнішого серед антів», якого підступно вбили авари[1]. На жаль, інших вірогідних фіксацій дохристиянських імен пращурів українців з цих часів до нас не дійшло (імена легендарних *Кия, Хорива, Щека* та їхньої сестри *Либеді* не можна беззастережно вважати автентичними), проте сучасні мовознавчі методи дозволили

[1] *Грушевський М.* Історія України-Руси: В 10 т. — Т. 1. — К., 1994. — С. 177, 180.

вченим з високою вірогідністю реконструювати не лише склад дохристиянського іменника українців, а й мотиви присвоєння імен.

Пращури українців, як і всі інші тогочасні народи, використовували тільки одне ім'я, а звичних нині прізвищ чи імен по батькові у ті далекі доісторичні часи не існувало. Хоча дохристиянське ім'я було єдиним різновидом власної назви людини, поширеним у доісторичні часи, проте дохристиянські імена праукраїнців, як і сучасні їх прізвиська, присвоювали не лише немовлятам, а й, треба думати, підліткам, юнакам і навіть дорослим. Особливості поведінки, вдачі, зовнішності, а також примітні обставини в житті денотата, тобто все, що було незвичним, помітним або важливим у конкретному колективі чи за певних обставин, могло зумовити появу його імені. Прикметно, що творення та вживання тогочасних імен ніким і нічим, окрім звичаїв, не регламентувалося. Відсутність письма, усталених обрядів наречення імені, державних інституцій, зацікавлених у точній та незмінній ідентифікації особи, — ніщо не перешкоджало тому, аби у дохристиянські часи одна і та ж особа протягом життя називалася двома-трьома або й більше власними іменами. Багатоіменність у дохристиянський період подібна до того, як нині одна особа може «нажити» собі кілька різних прізвиськ — у сім'ї, у школі, війську, серед однолітків-студентів, сусідів чи односельців, а також серед колег на роботі.

У дохристиянські часи характеристика найменованої особи, віддзеркалена в її імені, могла бути найнесподіванішою. Так, наприклад, третій у сім'ї дитині могли

дати ім'я *Третяк*, шостій — *Шестак*, сьомій — *Семак*, восьмій — *Осьмак* і т. д. Дівчина, що з'явилася на світ взимку, могла одержати ім'я *Зима*, а та, що народилася весною, — *Весна*. Хлопчика, що забарився з появою на світ, часто називали *Пізняком,* а *Томилом* чи *Томилою* називали дитину, пологи якої були особливо тяжкими.

Іменем батьки могли висловлювати і своє ставлення до нового члена сім'ї. Дитині, народження якої з нетерпінням очікували, давали ім'я *Бажан, Ждан, Жданко, Жадан, Любко, Кохан, Милаш*. У той же час дітей, поява яких була небажана, називали *Нелюб, Нелюбець, Неждан, Нерад, Немила, Нерада, Безжданко, Безрада.* Зовнішність, психічні або фізичні вади дитяти могли також впливати на вибір його імені. Малюків, що не відзначалися ростом, могли назвати *Малом, Малком, Малишком, Малушею, Дрібком, Коротком, Комарем, Мухою, Блохою* і т. п. Дітей, що вражали своїм зростом та дужою поставою, називали *Величками, Дубами* тощо. Світлий або смуглявий відтінок шкіри найменованої особи також міг стати її характеристикою, відображеною в імені: світловолосих, русявих називали *Біликами, Біланами, Білашами, Світликами*, а смуглявих — *Чорнишами, Чорнотами*. Непропорційно завеликі голова, ніс, губи людини породжували власні імена *Головач, Головань, Носаль, Носач, Губань*. *Тригубом* називали тих, хто мав заячу губу. Вередунів, плаксіїв та крикунів іменували *Плакса, Плаксивий, Крикун, Верещака*, а мовчунів — *Мовчан, Несміян.*

Називати дітей за їх зовнішнім виглядом, особливостями поведінки чи появи на світ тощо не є специфічно українською чи навіть слов'янською рисою. Так, наприклад, у Біблії подається історія народження двійнят Ісаака і Ревеки — *Ісава* та *Якова*: «З'явився перший, рудий, неначе пастух, косматий, і його названо *Ісав*. А потім вийшов його брат: рука його держалася за п'яту Ісава, і дали йому ім'я *Яків*». Первісне значення імені *Ісав* — «волосистий, волосяний, волохатий», а *Яків* —«він іде слідом (по п'ятах)». Аналогічних прикладів у тексті Біблії — десятки.

Окремі дохристиянські імена віддзеркалють характеристику денотата, мотивовану тогочасними віруваннями українців. Наші пращури приписували окремим іменам вплив на долю їхніх носіїв. Вважалося, що ім'я може оберегти дитину від хвороби, смерті, лихого ока, хижого звіра чи іншого лиха, зробити її щасливою. Так, наприклад, дуже поширеними серед наших предків були імена *Продан, Куплен*, які давали дітям з охоронною метою — оберегти їх від хвороб та смерті, особливо у сімях, де часто вмирали діти. Даючи ім'я *Продан* чи *Куплен*, мати виконувала певний обряд: за суто символічну плату вона продавала своє дитя жінці, у якої діти росли здоровими та не хворіли. Після закінчення обряду продажу дитина знову поверталася у рідну сім'ю. Ритуал продажу дитини та присвоєння їй характеристично-побажального імені *Продан* чи *Куплен* повинен був обдурити злих духів, переконати, що дитина на ім'я *Продан* чи *Куплен* чужа у цій сім'ї. Народ вірив у дієвість

обряду продажу дитини та магічну силу імен *Продан*, *Куплен*, тому ще навіть сьогодні подекуди в Українських Карпатах зустрічається цей давній народний звичай продажу дитини. Український дослідник Павло Чучка у 60-х роках XX ст. виявив кілька осіб, переважно жителів гірських районів Закарпаття, що мали офіційне ім'я по батькові *Проданович* або *Проданівна*[1]. А закарпатський письменник В. Ґренджа-Донський у романі «Сини Верховини» також із документальною точністю відтворив цей досить-таки поширений магічний обряд продажу хворобливої дитини, про який сам багато чув серед своєї односельців на початку XX ст.: «Дитину роздягли догола, відчинили вікно. Шостак стояв надворі під самим вікном, а Векла з Оленою в хаті.

— Продай мені твого сина, — мовив Шостак.

— Продам, бо тобі діти щастять.

— Скільки грошей просиш за сина? — питав далі Шостак.

— Один пінязь, — відповіла мати.

Шостак вибрав з кишені маленьку нікчемну почорнілу монету і подав Олені через вікно, а Олена через вікно подала сина з теплою пеленою.

— Нехай тобі віднині *Продан* буде ім'я, — сказав Шостак, загорнув хлопця в пелену і взяв на руки.

З тієї днини ніхто не посмів Любчика інакше звати, тільки Проданом, це було його нове ім'я».

Крім імен *Продан* та *Куплен*, у сім'ях, де постійно вмирали діти, немовлят часто називали характеристич-

---

[1] *Чучка П.* Антропонімія Закарпаття. — Ужгород, 2008. — С. 43.

ними іменами *Найден, Несин, Ненаш*. Такі імена давалися з метою переконати злих духів, що у сім'ї, де всі діти вмирають, живе чужа дитина — *Несин, Ненаш*, або ж знайдена — *Найден*, або куплена — *Куплен, Продан*.

На відлякувальний ефект імені, утвореного від назв грізних звірів-хижаків, сподівалися батьки, коли називали дітей *Вовком, Ведмедем, Рисем* тощо. Вважалося, що грізне ім'я відлякуватиме всяку нечисть, яка могла б зашкодити або навіть загрожувати життю та здоров'ю його носія. Цю думку авторитетно підтверджує видатний сербський просвітитель Вук Караджич, який також народився у сім'ї, де вмирали діти, тому й був названий *Вуком*, тобто сербським відповідником українського дохристиянського імені *Вовк*, про що він говорить у відомому «Словнику сербському...»: «Якщо у котроїсь жінки вмирають діти, тоді новонародженому дають ім'я *Вук* (сербський апелятив вук — «вовк». — *Л. Б.*), бо вважається, що померлих дітей звели відьми, а на вовка відьма уже не посміє нападати»[1].

У дохристиянській Русі-Україні вважалося, що вдало підібране ім'я здатне впливати на здоров'я, апетит, сон, ба навіть на характер та долю дитини. Здоровою дитина буде рости тоді, коли їй дати характеристично-побажальне ім'я *Здоровко*, а щасливою, коли матиме ім'я *Щасний*. Розум дитині принесе ім'я *Розумник*. Щоб немовля добре спало, йому давали ім'я *Сон*.

---

[1] *Караџић Вук Стеф*. Српски рјечник истумачен њемачкијем и латинскијем ријечима.Чврто државно издање. — Београд, 1935. — С. 81.

Разом з тим, за давніми віруваннями, батьки могли забезпечити своїм дітям добре здоров'я та щасливу долю, давши їм навмисне погане ім'я. Наші предки були переконані, що гарним і вродливим буде син *Некрас*, *Некраш*. Добрий апетит і здоров'я дитини забезпечать імена *Неїло, Худко, Худаш, Зав'ялко*. Дитина буде добре спати, коли матиме ім'я *Безсон*, а син буде хоробрим, якщо його назвати *Страхом*. Щастя, радість та всілякі гаразди синові чи дочці принесуть імена *Невдача, Горе, Неспокій, Клопіт, Кривда, Смуток*. Наші предки думали, що погане ім'я не привертатиме до дитини злих духів, тому син чи дочка виростуть здоровими і щасливими.

Серед наших предків панувала думка, що вдало підібране ім'я не тільки оберігає дитину від злих духів, але воно здатне навіть впливати на народжуваність. Якщо батьки вже більше не хотіли, аби в них народжувалися діти, то найменшому синові чи дочці давали ім'я *Ненад, Ненада, Нетреба, Нема, Доста* та ін., які містили своєрідне магічне прохання «не треба, досить нам дітей!». Із таких міркувань новонародженого могли назвати *Мізинцем*. Оскільки мізинець — найменший і останній палець на руці, то батькам хотілось, щоб після сина з побажально-характеристичним іменем Мізинець у сім'ї дітей більше не було.

До характеристично-побажальних дохристиянських імен, генеза яких сягає праіндоєвропейської доби, є всі підстави зарахувати складні імена, або імена-композити на зразок *Борислав, Доброслав, Країслав, Славомир*,

Станіслав, Святополк, Ярополк тощо. Дотепер вченими виявлено близько 200 таких імен, причому кожне з них має по кілька похідних варіантів — напр.: *Станимир — Станко, Станило, Станець, Станчик, Станчул, Станець, Стано, Старченя, Станча, Станша, Мирко, Мирута, Мирча, Мирун, Мируша, Мираш* та ін., кожен з яких міг вживатися самостійно.

З-поміж українських дохристиянських композитів вирізняється група утворень, у структурі яких є компонент *-бог-*, більшість з яких і донині активно вживається в українській та інших слов'янських мовах: *Молибог, Хвалибог, Мстибог, Помстибог, Богубож, Богдан, Богдана, Богдар, Богумил, Богуслав* та ін. На жаль, українські пам'ятки, як і пам'ятки інших слов'янських народів не містять надійних свідчень про мотиви та обставини присвоєння таких імен, бо вже у писемну добу вибір імен-композит спирався переважно на традиції. Однак аналіз стуктури імен-композит типу *Богдан* та реконструкція їхнього первісного значення дають підстави стверджувати, що вони були своєрідними звертаннями обдарувати носія імені певною рисою характеру або забезпечити йому певні життєві гаразди. Наприклад: *Борислав* — «хай бореться за славу», *Боривой* — «хай буде завзятим воїном», *В'ячеслав, Вацлав* — «хай має більше слави», *Володимир* —«хай панує над світом», *Мирослав* — «хай славить мир», *Станіслав* — «хай зміцнить славу» тощо. Прикметно, що самої згадки про Бога, навіть евфемізованої, структура цих імен не містить, проте тут, як правило, виступає дієслівна

форма наказового способу (*брани-*, *бори-*, *слав-* та ін.), що виконує функцію звертання до Бога, як це маємо у молитві «Отче наш...» — «Хліб наш щоденний Даждь (дай) нам (БОЖЕ) сьогодні...».

Аналогічними до слов'янських імен-композит з компонентом *-бог-* є утворення з основою *свят-*, яка мала первісне значення «великий; сильний», що цілком узгоджувалося з традиційними уявленнями про Бога та з подальшим розвитком семантики у «святий», її можна вважати одним із давніх слов'янських евфемізмів на позначення Бога. Пор.: *Святослав* — «славний у Великому, Сильному (Бозі) або той, хто славить Великого, сильного (Бога)», *Святополк* — «великий, сильний (Божий) воїн» тощо.

Усі побажально-характеристичні імена, що побутували серед наших пращурів у дохристиянські часи, показують примітивність, асистемність анімістичних вірувань, з допомогою яких прагнули вплинути на долю найменованих осіб. Разом з тим варто наголосити, що серед імен праукраїнців невідомо жодного дохристиянського імені, яке засвідчувало б посвяту найменованої особи котромусь поганському божку, тоді як у язичників-римлян та греків такі імена не рідкість. Напр.: *Аполлінарій* від латинського Apollinarius — «Аполлонів, той, хто належить грецькому божкові Аполлону»; *Дмитро* від давньогрецького Δημήτριος [Dçmçtrios] — «той, хто належить Деметрі; Деметрин»; *Сидір* від давньогрецького Ἰσίδωρος [Isidôros] — «дар єгипетської богині сонця Ізіди» тощо. У цьому треба вбачати докорінну відмінність

грецьких, римських язичницьких, або поганських імен та дохристиянських імен наших предків.

Нині є всі підстави стверджувати, що в доісторичні часи наша система власних імен мала рідну мовно-культурну базу. Це означає, що слова, які завдяки онімізації набували статусу власного імені, з походження були слов'янськими, хоча генеза багатьох з них могла сягати й праіндоєвропейської доби. І лише у IX ст. все помітнішим стає присутність в іменнику давньої Русі-України варязьких імен, що легко пояснюється активністю переселення варягів-скандинавів на наші землі: «*Аскольд*, отож, і *Дір* зостались удвох у городі цьому (Києві. — *Л. Б.*), і зібрали багато варягів, і почали володіти Полянською землею» («Літопис руський»). Описуючи Олегове посольство до візантійського імператора 912 р., літописець називає такі варязькі імена Олегових супутників: *Карл, Інгельд, Фарлоф, Вермут, Рулав, Гуди, Руальд, Карн, Фрелав, Руар, Актуву, Труан, Лідул, Фост, Стемид*. Хоча професор Д. Чижевський оцінює кількість запозичених скандинавських слів двома-трьома десятками, «та й то рідко вживаних, почасти вже втрачених мовою»[1], проте імена-германізми в іменнику давньої Русі-України IX ст., зважаючи на високий соціальний статус їхніх носіїв, стають помітним, впливовим чинником у його розвитку. Навіть якщо вважати дискусійними спроби пов'язати питомо

[1] *Чижевський Д.* Історія української літератури (від початків до доби реалізму). — Тернопіль, 1994. — С. 38.

українські імена *Володимир, Святослав* зі скандинавськими *Вольдемар, Сфендостлав*, то незаперечним фактом є входження в основний фонд українського іменника варязьких з походження імен *Олег, Ольга, Ігор, Гліб, Івор, Рюрик*. Щоправда, академік В. Скляренко такі імена доби Русі-України, як *Рюрикъ, Синеусъ, Труворъ, Игоръ, Адунь, Алданъ, Аминодъ, Боричь, Веремуд, Иворъ, Карнъ, Кары, Куци, Моны, Руаръ, Синко, Стиръ, Тилен, Труанъ, Туадъ, Тудко*, вважає кельтськими за походженням[1].

Найдавніші імена праукраїнців, по суті, нічим не відрізняються від сучасних українських прізвиськ. Дохристиянські імена українців так само, як і сучасні прізвиська, творили відкриту систему, тому сучасні вчені не можуть навіть приблизно окреслити їх кількість. Одні оцінюють їх кількість «не менше тисячі», інші стверджують, що «практично кожне повнозначне слово (і службове іноді також. — *Л. Б.*) могло бути використано у ролі власного особового імені», а глибокий знавець української антропонімії — член-кореспондент НАН України Юрій Карпенко висловлював гіпотезу, що українці мали більше ста тисяч дохристиянських імен[2]. Кожна незвична або варта уваги обставина, пов'язана із появою на світ дитини, ставленням до неї у сім'ї, а також, звичайно, зовнішність, вдача найменованої особи і т. ін. — усе могло стати характеристикою, віддзеркаленою у власному імені людини.

---

[1] *Скляренко В.* Русь і варяги. Історико-етимологічне дослідження. — К.: Довіра, 2006. — С. 60.

[2] *Карпенко Ю.* Традиції та новаторство в розвитку українського іменника // Мовознавство. — № 3—4. — 2009. — С. 9.

Дохристиянські імена українців творилися та вживалися в умовах відсутності письма, без кодифікованого офіційного їх реєстра, а це означає, що кожен прадавній українець виступав не лише носієм імені, а й іменотворцем, бо імена не лише вибиралися з традиційного «мнемонічного» реєстру (письма ж бо не існувало), а й активно утворювалися для конкретного акту номінації. З прийняттям християнства дохристиянські імена та, що найважливіше, принципи їх надання не втрачають своєї популярності — вони й надалі широко вживаються як відомі кожному українцеві прізвиська.

Християнські імена

І зійшлося людей без ліку,
і влізли вони у воду, і стояли —
ті до шиї, а другі — до грудей.
Діти ж не відходили від берега,
а інші немовлят держали. Дорослі
бродили у воді, а попи, стоячи,
молитви творили...

«Руський літопис»

Так урочисто описав літописець одну з визначних подій в історії нашої Вітчизни — хрещення Русі-України. І це не випадково, бо ідеали християнства, християнська культура, християнська обрядовість зумовили глибокі зміни в духовному житті наших предків. Торкнулися ці зміни і репертуару імен, мотивів їх присвоєння, став цілком інакшим обряд надання імені, який почав називатися хрещенням. Адже ім’я людини, мотив його

надання та сам обряд хрещення є основними елементами християнського віровчення.

Християнство на терени Русі-України принесло власний реєстр імен та, що дуже важливо, свої, християнські, принципи їх надання. Первісний реєстр християнських імен на теренах Русі-України був чисельно дуже обмежений. Найдавніші писемні пам'ятки старокиївської доби (XI—XIII ст.), зокрема місячні мінеї, фіксують лише 394 християнських імені, з них 330 чоловічих та 64 жіночих. З походження це чужомовні — давньоєврейські, грецькі та латинські — імена, які, однак, на Русь-Україну потрапили не з Візантії, а вже частково послов'янізувавшись головним чином серед болгарів, у яких християнство стало офіційною релігією у 863 році. Не треба також виключати участі наших предків у адаптації християнських імен до давньоукраїнської мови у доволодимирівський період, оскільки християнські імена, як і християнство загалом, почали активно утверджуватися щонайменше на 100—120 років раніше від дати офіційного хрещення — 988 рік. Так, наприклад, давньогрецьке κύριος *[kyrios]* «пан, володар» у старослов'янських текстах трансформується у слов'янізований відповідник *КѴРИЛЛЪ*, а в церковнослов'янських текстах української редакції — у *Кирило, Кырыло, Курило, Чурило, Хурило* і т. д., або давньогрецьке Θεόδωρος *[Theódôros]* змінюється у старослов'янський відповідник *ѲЕОДОРЪ*, а в українській мові — на *Хведур, Хведір, Педір, Ведір, Федір, Федур* тощо. Деякі християнські імена у процесі адаптації до фономорфемної структури української

мови дали по два і більше варіантів, які нині мовцями усвідомлюються як окремі імена: давньогрецьке γεωργός [geôrgos] — *Георгій, Єгор, Юрій*.

Християнське ім'я від імені дохристиянського або нехристиянського відрізняється не лише формою, а головним чином своєю сакраментальною суттю. Адже воно не виражає прохання-побажання доброї долі найменованій особі або ж не дає характеристику її зовнішності так, як дохристиянські імена, а, по-перше, виступає зовнішнім знаком, що засвідчує належність найменованої особи до християнської общини; по-друге, воно покликано у містичний спосіб пов'язати носія імені з його небесним заступником — тезкою-святим.

Сутність християнського імені виявляє також ближче знайомство з Таїною хрещення. Це канонічне священнодійство має глибокий символічний зміст: потрійне занурювання символізує Пресвяту Трійцю, занурювання і витягання — вкладення Ісуса Христа до гробу і воскресіння Спасителя. Разом з тим це дійство означає, що під час хрещення грішна людина вмирає (топиться), натомість воскресає нова людина, позбавлена гріхів. Під час хрещення хрещений отримує ім'я якогось святого (так зване хресне ім'я), так нового члена Церкви віддають під особливу опіку конкретного святого або ангела. Небесний тезко, зокрема його основні чесноти, заслуги перед Богом чи подвиги в ім'я Христа, мають бути зразком для

охрещеної особи і в такий спосіб впливати на її подальшу долю[1].

Щоб глибше зрозуміти сутність християнського імені, треба пригадати, що перші християнські імена — це не просто імена перших християн, якими їх наділили їхні батьки або одновірці, а це імена, пов'язані з самим Ісусом Христом та його найближчими сподвижниками, творцями Нового Заповіту — Іваном Предтечею, Богоматір'ю Марією, апостолом Петром. Саме ці євангельські особи у євангельських текстах відкривають сакраментальну сутність власних наймень, чим закладають підвалини християнського іменника. У Новому Заповіті сакраментальність імені відкривається через указання на його божественне походження: для Ісуса, для Його матері, Івана Предтечі імена вибрано на небесах, а на землі їх оголосили ангели. Так, ангел Господній з'явився Йосифові-обручникові уві сні й мовив: «Йосифе, сину Давида, не бійсь узяти Марію, твою жінку, бо те, що в ній зачалось, походить від Святого Духа. Вона породить сина, і ти даси йому ім'я *Ісус*, бо він спасе народ свій від гріхів їхніх». А сталось усе це, щоб здійснилось Господнє слово, сказане пророком: «Ось діва матиме в утробі й породить сина, і дадуть йому ім'я *Еммануїл*, що значить «З нами Бог» (Євангеліє від Матея, 1:20—23). На божественній природі імені Ісуса наголошує інший євангеліст — Лука: «Назвали його *Ісус* — ім'я, що надав

[1] *Шпіраго Ф.* Католицький народний катехізм / перекл. о. Я. Левицького. — Львів: Місіонер, 1997. — С. 492—494.

був ангел, перше, ніж він зачався у лоні» (Євангеліє від Луки, 2:21). Дмитро Туптало у «Житіях святих», покликаючись на святого Єроніма, стверджує, що й ім'я Богородиці має сакраментальну природу, бо його вибрав ангел, що мовив старенькому Йоакимові: «Анна, жінка твоя, народить тобі доньку, і наречеш ім'ям її *Марія*, та, як обіцяєте, буде посвячена Богові і сповниться Духа Божого ще від лона матері своєї»[1].

Первісне значення арамейського імені *Йоханан (Іоанн-Іван)* — «Ягве (Бог) змилосердився, помилував» цілковито гармоніює з історією появи на світ чи не найвідомішого його носія, первістка літнього подружжя Захарії та Єлизавети — Іоанна Предтечі. Ангел звернувся до Захарії: «Не бійся, Захаріє, бо твоя молитва вислухана; жінка твоя Єлизавета породить тобі сина, і ти даси йому ім'я *Йоан*» (Євангеліє від Луки, 1:13).

Для свого земного наступника, апостола Симона, Ісус Христос вибирає ім'я сам, причому це ім'я у неземний спосіб пророчо увиразнює земне призначення Симона-Петра: «Щасливий ти, Симоне, сину Йонин, /.../ я тобі заявляю, що ти — *Петро (скеля)*, і що я на цій скелі збудую мою Церкву й що пекельні ворота її не подолають» (Євангеліє від Матея, 17:17—18). Добре усвідомлюючи сакраментальну сутність християнських імен, наші предки, очевидно, щоб не осквернити святості найменння Сина Божого, ніколи не називали дітей

---

[1] *Туптало Д.* Житія Святих (Четьї Мінеї). — Т. IV: Грудень / пер. з ц.-сл. Д. Сироїд. — Львів, 2007. — С. 189.

Ісусом або *Христом*; з глибокої поваги до Матері Божої ім'я *Марія* давали також не на честь Богородиці, а інших святих з таким іменем. Ніколи не були популярними серед українців й імена праотців — *Адама* та *Єви*, але тут, очевидно, визначальними були інші мотиви.

Визначальною, пріоритетною для християнського імені є його первісна семантика чи сам мотив його присвоєння, а вже форма імені, тобто його звучання, — вторинна. Показовою у цьому плані може бути історія імені *Петро*, яким, як ми уже зазначали, Ісус Христос назвав одного із своїх апостолів — Симона. Як відомо, ім'я *Петро* — грецького походження, а ні Ісус Христос, ні його учень Симон-Петро ніколи грецькою мовою не послуговувалися. Не випадково всі євангелісти стверджують, що Ісус Христос назвав свого земного наступника по-арамейськи *Кифою*, що відповідає грецькому *Петро*. Отже, як бачимо, євангелістам було важливо донести не форму, звучання імені апостола, навіть якщо це ім'я обрав сам Ісус Христос, а його первісне значення, яке й виступає своєрідним ключем для розкриття сакраментальної, священної сутності імені *Кифа-Петро*: носій цього імені, Ісусів апостол Симон, назвавшись іменем Кифа-Петро, став скелею, на якій постала Христова Церква.

Зараз не варто робити здогади, наскільки глибоко наші предки усвідомлювали сакраментальну, божественну сутність християнського імені, однак є очевидним, що у порівнянні з дохристиянським воно перестає бути мовним засобом характеристики носія імені або

гарантом його щасливої долі, доброго здоров'я тощо. Адже значення чужомовних — єврейських, грецьких, латинських — за походженням християнських імен для української людності було невідомим, тому ці імена не могли використовуватись, як дохристиянські, для характерстики найменованої особи чи як засіб магічних діянь.

Хоча первісний реєстр християнських імен, їх сакраментальна сутність та сам обряд хрещення сформувалися далеко від України, проте завдяки відомій демократичності християнського віровчення українці також змогли долучитися до збагачення християнського іменника. Адже церква допускає, навіть передбачає збагачення християнського репертуару імен коштом місцевих, зокрема україномовних за походженням, імен, проте за умови строгого дотримання як процедури їх християнізації, так і докорінного переосмислення (християнізації) їх виражально-характеристичних можливостей. Так, починаючи з Русі-України князівської доби церква канонізувала цілий ряд українців, що йменувалися християнськими іменами. Першими було канонізовано киян, варягів за походженням, *Івана* та *Федора*, яких живцем спалили язичники у 983 році. Згодом до лику святих були приєднані *Антоній* та *Теодосій* Печерські, мученики *Борис, Гліб,* рівноапостольні *Володимир* Великий, княгиня *Ольга,* а також *Йосафат* Кунцевич, імена яких увійшли у церковні календарі не лише православної або греко-католицької, а й католицької церков. Процес поповнення списку святих і блаженних

українцями, мучениками та проповідниками Христової церкви не припиняється упродовж усієї християнської історії України. Так, Українська православна церква Київського патріархату за роки незалежності України канонізувала видатних українців — *Ярослава* Мудрого, *Іова* Борецького, *Костянтина* Острозького, *Арсенія* Мацієвича, *Петра* Могилу, *Петра* Калнишевського та ін., які своїм життєвим подвигом уславили церкву та народ. У 2000 р., під час візиту в Україну папа римський Іван-Павло ІІ проголосив блаженними *Йосафату* (Михайлину Гордашевську), *Леоніда* (Фьодорова), *Миколу* (Конрада), *Володимира* (Прийму), *Андрія* (Іщака), *Северіяна* (Бараника), *Якима* (Сеньківського), *Зиновія* (Ковалика), *Омеляна* (Ковча), *Тарсикію* (Ольгу Мацьків), *Віталія* (Байрака), *Романа* (Лиска), *Григорія* (Хромишина), *Теодора* (Ромжу), *Йосафата* (Коциловського), *Микиту* (Будку), *Григорія* (Лакоту), *Климентія* (Шептицького), *Миколу* (Цегельського), *Івана* (Зятика), *Олімпію* (Ольгу Біду), *Лаврентію* (Левкадію Гарасимів), *Петра* (Вергуна), *Олексія* (Зарицького), *Миколая* (Чарнецького), *Симеона* (Лукача), *Івана* (Слезюка), *Василя* (Величковського)[1].

З історії відомі випадки, коли дохристиянські імена наших предків канонізували інші християнські конфесії, зокрема римо-католики. Так, наприклад, українська княжна *Гримислава*, дочка Ігоря Ярославича, великого князя Київського, яка одружилася з краківсько-сандомирським князем Лєшеком Бялим, стала першою

---

[1] Див.: *Турій О.* Церква мучеників. — Львів, Свічадо, 2007.

польською святою, а її дохристиянське та українське за походженням ім'я *Гримислава* (полонізований варіант *Grzymisława*) було приєднано до канону християнських святих.

Як промовистий факт участі наших предків у творенні християнських імен можна розглядати появу християнських імен *Віра, Надія, Любов.* Їх багато хто вважає слов'янськими за походженням іменами, однак це не зовсім відповідає дійсності, бо насправді ці імена є кальками, тобто українським (старослов'янським) перекладом з давньогрецької: Πίστις *[Pistis] — Віра;* Ἀγάπη *[Hagápe] — Любов;* Ἐλπίς *[Helpís] — Надія*. Причому ще у давньогрецькій мові онімізації зазнали не випадкові апелятиви, а назви трьох чеснот Божих, що віддзеркалюють засади християнського віровчення, на честь яких богобоязлива Софія назвала трьох своїх дочок — Πίστις — *Віру,* Ἀγάπη — *Любов,* Ἐλπίς — *Надію.*

До імен, християнське походження яких приховує їх українське звучання, належить також жіноче ім'я *Сніжана*: нині, по суті, не береться під сумнів його слов'янське походження, яке, як правило, кваліфікується як неологізм або як запозичення з болгарської мови. На наше переконання, українське ім'я *Сніжана* — калька з латинської назви *ad Nives «сніжна, сніжана»*, що входить до складу повного найменування одного із стародавніх християнських храмів Рима — *Santa Maria Maggore ad Nives*. Ця давня римська християнська святиня називається «сніговою» (ad Nives), бо, за переказами, двоє римських монахів не знали, де їм закласти храм, тому

в молитвах благали Бога, щоб той допоміг їм правильно вибрати місце. Бог послав їм знак: 5 серпня на одному з римських пагорбів Есквілін випав сніг. Тому храм було закладено на місці чудотворного снігопаду, що було відображено не лише у власній назві новозбудованого храму — «Сніговий», а й у новому християнському святі, що відзначається у цей день. Звідси й християнське ім'я *Снігова, Сніжана*[1].

Адаптація чужомовних християнських імен в українській мові іноді могла супроводжуватися курйозними випадками, спричиненими як неуважністю священиків, так і слабким рівнем володіння ними церковнослов'янською чи грецькою мовами. Так, наприклад, форми родового відмінка чоловічих християнських імен типу *Римма, Інна, Пінна, Зіна* (а саме у формі родового відмінка записували імена святих у мінеях) були сприйняті як називний відмінок жіночих імен. Саме тому давні чоловічі імена *Римм, Інн, Пінн* та *Зін* серед українців та інших східних слов'ян стали звичними нині жіночими іменами *Римма, Інна, Пінна, Зіна*, одне з яких так геніально оспівав П. Тичина.

Іменотворчість українського народу особливо позначилася на репертуарі жіночих християнських імен. Оскільки кількість жіночих імен в церковному календарі дуже обмежена, вона ледь сягає кількох десятків, то, щоб урізноманітнити жіночий іменник,

---

[1] Пор.: *Keber J.* Leksikon imen: izvor imen na Slovenskem. — Celje, 1988. — S. 352—353.

наші предки масово творили жіночі імена від чоловічих: *Августа* від *Август, Адріана* від *Адріан, Василина* від *Василь, Іванна* від *Іван, Миколая* від *Миколай, Олександра* від *Олександр, Павла* від *Павло, Петра* від *Петро, Романа* від *Роман, Степанія, Стефанія* від *Стефан, Зінька* від *Зінько, Ониська* від *Онисько, Санька* від *Санько* тощо.

У процесі українізації християнських імен з'являлися численні варіанти, сфера вживання яких була чітко регламентована. За давньою традицією східної церкви у метриках та поминальниках імена українців намагалися записувати у так званій канонічній формі або ж «согласно славянской орѳографіи», тому всім, хто відав веденням церковної документації, давалася вказівка: «Абысь власне имя клалъ, якъ в святцохъ стоитъ, а не змытрыченое презъ пещоту любъ презъ жарты». Канонічними вважалися варіанти християнських імен, узаконені церквою у регламентованій формі та які вживалися головним чином у спеціальних церковних книгах — Мінологіонах, або Місяцесловах із церковним календарем, та Четьях Мінеях — збірках життєписів святих, розташованих також за календарним принципом. Форма українських канонічних імен була найближчою до їх старослов'янських відповідників: *АЛЕКСАНДРЪ, АЛЕКСЕЙ, АНДРЕЙ, АФАНАСИЙ, ВАСИЛИЙ, ГАВРИИЛЪ, ДИМИТРИЙ, ЄМИЛИАНЪ, ИАКОВЪ, КИРИЛЛЪ, МИХАИЛЪ, ПЕТРЪ, СИМЕОНЪ, ФЕОДОРЪ* тощо. Однак починаючи з XI століття. у на-

родно-розмовному мовленні, а також різних стилях української літературної мови, окрім конфесійного, широко побутували численні варіанти, форма яких зазнала виразної українізації: *Олександр, Олехно, Лесь, Лесько, Сандрик, Санко; Олекса, Олешко, Лекса; Андрій, Андрійко, Андрусь, Андрусик, Андрушко, Ондрієць; Опанас, Панас, Опанас, Панасик; Василь, Василько, Василець, Васько, Васечко, Васюк, Васина; Гаврило, Аврило, Гаврилець, Гаврош; Дмитер, Дмитро, Дмитрик, Митро, Митько; Омелян, Омелянко, Милян, Милько, Мілько; Яків, Яковець, Яцько, Яцечко; Кирило, Курило, Курилець, Чурило, Чурко, Кирик; Михайло, Мигаль, Мисько, Мишко, Мись, Мисик; Петро, Петрик, Петра, Петрушко, Петрук; Семен, Семенко, Семенець, Семко, Сенько, Сенюк, Сенюта, Семашко; Федір, Федур, Федь, Федько, Федик, Хведір, Педір, Ведір, Ходар, Ходорець, Тудор* та ін. Такі українізовані іменні варіанти не лише називали особу та виражали ставлення мовця до найменованої особи — вони також передавали широкий спектр емоцій: від пестливих до зневажливих, і, що дуже важливо, вказували на національне походження носія. Чужі за походженням християнські імена стали невід'ємною частиною української культури. У цьому легко переконатися, коли порівняти українське *Олександр* з російським *Александр* чи сербським *Александар* або українське *Іван* з польським чи словацьким *Jan*, сербським *Јован*, словенським *Janez*, німецьким *Hans*, англійським *Jon*, італійським *Jovanni*, угорським *János* тощо.

Процес інкультурації християнських імен міг розраховувати на успіх лише у разі цілковитої адаптації чужомовних за походженням імен до фономорфемної структури української мови. Такий адаптаційний процес, що відбувався головним чином на фонологічному, морфологічному та словотворчому рівнях української мови, породжував розгалужену варіантність імен, а сама структура чужомовних імен помітно українізувалася. Так, найпопулярніше християнське ім'я у старослов'янському варіанті *ІОАННЪ* на українському мовному ґрунті не просто трансформувалося у звичне нині *Іван*, а упродовж більш ніж 1000 років християнської традиції породило, за даними І. Трійняка, щонайменше 355 різнотипних варіантів — *Вава, Вавеня, Ванець, Ванечко, Ваник, Ваничок, Ванько, Ваньо, Ванінько, Ванік, Вантух, Вантушисько, Ванчо, Ванцьо, Ванюк, Ванюсьо, Ванюся, Ваняка, Ванярко, Ванятко, Ванюшечко, Вахно, Иванчо, Ивась, Иванега, Иваник, Иванило, Иванина, Иваниско, Иванище, Иванко, Ивантьо, Иванцьо, Ивась, Івака, Іваненя, Іванесенько, Іванеще, Іваника, Іванидло, Іванисько, Іванійко, Іванчура, Іванцюра, Іванцьо, Іванюсь, Івань, Іваньо, Івасечко, Івасило, Івасій, Івасочко, Івасуник, Івасунцьо, Івасунчик, Івасюнь, Івасунько, Івасуньо, Івасюк, Івасюнечко, Івасюнчик, Івасюта, Івасютечко, Івась, Івасько, Івасьо, Івата, Івах, Іваха, Івахник, Івахно, Івашенко, Івашечко, Івашина, Івашко, Іваш, Івонко, Іхно, Їван, Їванисько, Їванище, Ївась, Ївонічка,*

Йонка, Нюсьо, Нюцик, Сюньо і т. д.[1] Таке ж численне варіантне гніздо має ціла низка популярних імен, зокрема *Василь, Дмитро, Григорій, Микола, Михайло, Олександр, Олекса, Павло, Панас, Петро, Степан, Федір, Юрій, Катерина, Марія, Оксана, Олена, Ольга, Федора* та інші.

Прикметно, що популярність конкретних християнських імен залежала від кількох чинників. Вважають, що популярність імені *Іван* пояснюється тим, що у християнському календарі це ім'я зустрічається аж 170 разів, тому вірогідність народитися у день, коли церква вшановує чи то *Івана* Предтечу, чи *Івана* Золотоустого, чи *Івана* Богослова, чи *Івана* Стратилата, є набагато більшою, ніж на свято *Авдифакса*, яке церква відзначає лише раз на рік. Іншим важливим чинником, що впливав на популярність християнських імен, було особливе ставлення українців до певних святих. Так, імена *Василь, Юрій, Давид, Олена* ще з князівських часів вважаються царськими іменами, бо серед святих з цим іменем були особи — непереможні воїни та мудрі державники. Тому, очевидно, і Володимир Великий, і Володимир Мономах мали християнські імена *Василь*, а княгиня Ольга — *Олена*. Андрій Первозваний, свято якого відзначають 13 грудня, вважається патроном України. У народних переказах та легендах говориться, що саме Адрій Первозваний єдиний з-поміж апостолів

---

[1] Див.: *Трійняк І.* Словник українських імен. — К., 2005. — С. 143—145.

відвідав українські землі та пророкував велич Києва. А ще популярності імені *Андрій* додає той факт, що зі святом Андрія пов'язані численні ігри та розваги, які віддавна стали улюбленими серед української молоді. Микола Чудотворець, свято якого відзначають 19 грудня, вважається покровителем полонених, купців, подорожніх, моряків, убогих дітей, що також суттєво впливає на популярність цього імені серед українців.

Ім'я християнинові надається один-єдиний раз. У Русі-Україні домонгольської доби, як вважають історики церкви, надання імені відбувалося на 8-й день життя немовляти, а сам обряд хрещення — на 40-й день. Саме так охрестили одного з перших українських святих — Феодосія Печерського. І лише за надзвичайних обставин — наприклад: при охрещенні помилково була визначена стать немовляти, немовля виявилося гермафродитом; замість канонічного імені священик помилково назвав немовля загальною назвою на зразок *стратилат, тривун, синклітик, анепсія, стратиг* тощо, які фігурують у місяцесловах як прикладки до власних імен святих, — церковні канони дозволяють надати охрещеному нове, «правильне» ім'я.

Церковні канони християн як східного, так і західного обряду передбачають також зміну імені при постригу в чернечий чин, яка символізує смерть світської людини та народження богопосвяченої особи — монаха чи монахині. Вибір імені для монаха має різні звичаї в різних чернечих об'єднаннях та орденах: часто його здійснює ігумен монастиря, зважаючи при цьому на

характер, чесноти тощо майбутнього монаха чи монахині, при цьому, як правило, намагаються дотриматися принципу, щоб нове ім'я монаха починалось на ту ж літеру, що й колишнє світське. Мабуть, зважаючи на цей звичай ще у IX столітті солунянин *Костянтин* Філософ постригся у монахи під іменем *Кирило*; а *Іван* Огієнко уже у XX столітті став митрополитом *Іларіоном*. За цим давнім звичаєм добирав собі чернече ім'я *Казимир* Шептицький, який став монахом-студитом *Климентієм*. Однак, на нашу думку, мотивом вибору чернечого імені *Климентій* для Шептицького-молодшого став ще й той факт, що це ім'я мав третій папа римський Климентій, який одним із перших проповідував християнство у кінці I століття після Р. Х. на теренах сучасної України і тут був страчений. До витоків християнства на українських землях треба, очевидно, вдаватися, щоб пояснити вибір чернечого імені для старшого брата Климентія — *Романа* Шептицького, який відомий більше як *Андрей* Шептицький. Чернече ім'я видатного релігійного та культурно-громадського діяча, мабуть, не випадково співзвучне з іменем *Андрія* Первозваного, Христового апостола, що, за переказами, особисто відвідав місцевість, де згодом був заснований Київ, та пророкував йому славне християнське майбутнє.

Репертуар християнських імен, а головне — багаті традиції, пов'язані з їх адаптацією, присвоєнням та функціонуванням, що зросли та глибоко вкоренилися в українській духовній культурі, засвідчують їх християнську природу. Самобутній український

християнський іменник був одним із чинників, що перешкоджав денаціоналізації українців у часи бездержавності.

Імена українців нової доби

Новітній період в історії власних імен українців розпочинається в кінці XVIII — на початку XIX століття. Під натиском нових капіталістичних суспільно-економічних відносин, через зростання впливу секуляризаційних процесів, породжених Французькою революцією, а також завдяки активізації національного відродження слов'янських народів вплив церкви на функціонування імен, християнських за своїм походженням, слабшає. Власне, церква ще певний час і надалі самочинно визначає склад та форму імен українців, що побутують у церковній документації, проте для кожної особи все важливішою стає запис її імені в офіційних, державних документах. Саме у цей час для забезпечення однозначної ідентифікації особи-громадянина і запроваджуються прізвища, які й стають основним, стрижневим офіційним компонентом найменування громадянина. У позацерковних сферах християнські імена щораз більше втрачають питому християнську сутність, вони переосмислюються, трансформуються із основного та єдиного іменування особи-християнина в неосновний компонент іменування особи-громадянина. Разом з тим тогочасні українські інтелектуали добре усвідомлювали цінність самобутньої культурно-історичної інформації,

акумульованої іменами, їх величезні можливості при національній ідентифікації особи. Тому до традиційних християнських імен українців усе частіше виявляють інтерес мовознавці, лексикографи, історики, письменники — словом, усі, хто усвідомив величезний культурний потенціал імені, здатний увиразнити національну самобутність їх носіїв. Саме так розпочався процес творення національного іменника українців, основою якого стали українські християнські імена.

Формування нового, світсько-національного за суттю українського іменника відбувалося у руслі творення нової української літературної мови. Оскільки використання іменних варіантів у канонічній (церковнослов'янській) формі ніяк не вписувалося у генеральну лінію розвитку нової української літературної мови на народнорозмовній основі, то формування українського національного іменника почалося з виокремлення іменних варіантів, які з-поміж розмаїття християнських варіантів імен могли претендувати на статус офіційних. Офіційні іменні варіанти мали бути за формою українські, тобто цілком відповідати структурним особливостям української мови, мати значний ареал поширення та бути нейтральними щодо емоційно-оцінного забарвлення. В умовах бездержавності, відсутності національно свідомої буржуазії процес творення національного іменника українців став справою українських письменників та лексикографів. Іван Котляревський, Григорій Квітка-Основ'яненко, а особливо Тарас Шевченко та Панько Куліш у власних літературних текстах, окрім

іншого, творять реєстр українських літературних імен, окреслюючи емоційно-оцінні конотації кожного з уживаних ними імених варіантів. Герої І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка, Т. Шевченка, П. Куліша називаються звичними для народнорозмовного мовлення українців, а головне — витвореними у надрах української культури іменними варіантами *Василь, Гриць, Грицько, Марко, Микола, Павло, Петро, Семен, Степан, Ярема, Ганна, Катря, Маруся, Наталка, Оксана, Орися* та ін., вживання яких до того у літературних творах, а також в офіційних текстах було дуже обмеженим. Українські письменники другої половини XIX століття також іменують своїх персонажів традиційними українськими народнорозмовними варіантами імен, чим утверджують засади реалізму в їх вживанні.

До витворення світського національного іменника українців долучилося також і багато письменників, учених, культурно-громадських діячів XIX століття, які поділяли принципи панславізму або симпатизували ідеї єдності всіх слов'янських народів. Такі діячі особливу роль відводять відродженню та якнайширшій популяризації давніх, дохристиянських, імен. Дохристиянські імена, слов'янські за походженням, розглядалися ними як засіб маніфестації слов'янського походження їх носіїв, що мало особливе значення для українців, які жили в умовах неслов'янської Австро-Угорської імперії. Так, на Галичині члени Руської трійці та ідейно близькі до них діячі для пропаганди ідеї слов'янської єдності прийняли давні слов'янські імена, якими часто підпи-

сували свої твори: Маркіян Шашкевич — *Руслан*, Іван Вагилевич — *Далибор*, Яків Головацький — *Ярослав*, Григорій Ількевич — *Мирослав*. Очевидно, не без впливу панславістських ідей Іван Франко у ранніх творах також широко використовував дохристиянські та слов'янські за походженням імена на зразок *Всеволод, Владибор, Володимир, Володар, Люмир, Ростислав, Ратибор, Святослав, Славой, Яромир, Ярослав, Людиша*, *Мирослава* тощо, чим також сприяв відродженню їх в активному вжитку українців XIX—XXI століть.

Добре усвідомлюючи надзвичайно важливу роль власних імен людей у лексичному складі української мови, Б. Грінченко знайшов можливість долучити до «Словаря української мови» додаток «Хресні імена людей», сформований головним чином на базі традиційних народнорозмовних українських варіантів християнських імен із залученням окремих дохристиянських. Однак при укладанні реєстру Б. Грінченко зосереджується не на християнській сутності імен, не розкриває їх сакраментальні можливості і навіть не подає їх канонічної форми, натомість зазначає стилістичні можливості кожного з іменних варіантів в українській мові, чим показує самобутній характер українського іменника та відповідність його потребам української нації. Важливо, що Б. Грінченко при формуванні реєстру власних чи, як він називає, хресних імен намагається якнайповніше подати результати майже тисячолітньої іменотворчості українців, завдяки якій постали такі колоритні та самобутні українські іменні варіанти, як *Андрух, Бенедь*,

Васюта, Володар, Володислав, Гнат, Григор, Гриць, Грицько, Гурко, Ґабро, Данько, Дорош, Євнух, Зінець, Зінь, Зінько, Илаш, Илько, Іванина, Івахно, Йов, Йосип, Конаш, Кость, Лешко, Лукаш, Лукань, Мацько, Микола, Митро, Михайло, Мілько, Мусій, Назар, Оверко, Олекса, Олелько, Олешко, Онисько, Онишко, Опанас, Осип, Остап, Панас, Прокіп, Санько, Сень, Сизько, Славко, Стах, Стець, Тиміш, Тимко, Тодір, Трушко, Фесько, Чіпка, Стефан, Юрко, Ярема, Ярош, Ясько, Яцина, Яць, Яцько; Анниця, Вівдя, Гальшка, Ганна, Гапка, Горпина, Ґенця, Зінька, Ксандра, Луцька, Любина, Марусина, Маруся, Меланка, Надія, Настя, Наталка, Одарка, Оксана, Ониська, Параска, Санька, Стеха, Устя, Феська, Ярина[1] та ін. Світський характер реєстру українських імен Б. Грінченка був актуальним в культурно-історичних умовах першої половин XX століття. Однак, незважаючи на важливість реєстру «Хресних імен людей», в умовах бездержавності ця праця Б. Грінченка мала лише довідково-інформаційний характер та, що найприкріше, не була доступною широким верствам українців.

У радянський період на розвиток українського національного іменника негативно вплинули такі два чинники, як його ідеологізація та русифікація. До використання власних імен людей з ідеологічною метою, тобто для пропаганди певних світоглядних ідей, вдалися більшовики зразу після Жовтневої революції. Правильно

---

[1] *Грінченко Б.* Словарь української мови: В 4 т. — Т. 4. — К., 1909. — С. 548—563.

оцінюючи важливість імені людини у системі її духовних цінностей, більшовики з властивою їм гарячковістю та безкомпромісністю взялися за перебудову іменників народів СРСР, у тому числі й українського. Оголосивши церкву та все, що з нею пов'язано, пережитком минулого, виявами мракобісся і т. п., більшовики поставили перед собою завдання створити новий, пролетарський іменник, комуністичний на змістом.

Ідеологізація більшовицької іменотворчості на теренах України мала такі три характерні ознаки: 1) нігілізм, тобто невіглаське ігнорування або навіть визнання шкідливою величезної духовної спадщини, пов'язаної з вибором, мотивами надання та вживанням численних християнських імен; 2) войовничий інтернаціоналізм — прагнення витворити наднаціональний іменник через невизнання та заперечення його національного характеру; 3) культотворення — використання імен для поширення культу партійних вождів. Так, намагаючись відкинути реєстр традиційних українських імен, головним чином християнських за походженням, ідеологи більшовизму заохочували замість них називати дітей новими, пролетарськими, іменами. Такі нові, пролетарські, імена найактивніше витворювали у середовищі низькокваліфікованих, малоосвічених, навіть злюмпенізованих робітників на базі апелятивів, як правило, чужомовних за походженням, котрі в той час нерідко можна було почути на численних мітингах та якими рясніли більшовицькі агітки. Так постали нові пролетарські імена на зразок *Авангард, Барикада,*

Вагон, Герб, Геній, Герой, Граніт, Евакуац, Енергія, Електрифікація, Електростанція, Ера, Індустріалізація, Ідея, Іскра, Колективізація, Коментарія, Мир, Муза, Олімпіада, Свобода, Трактор та багато ін. Усього, на думку мовознавців, таких ідеологічно вмотивованих імен було близько 10 тисяч (!), однак у більшості випадків їх вживання не стало масовим. Прикметно, що первісне значення пролетарських імен-неологізмів далеко не завжди усвідомлювали й самі йменотворці.

Більшовицькі принципи інтернаціоналізму та марення світовою революцією створили сприятливі умови для масового, неконтрольованого запозичення численних чужомовних імен, прізвищ, прізвиськ і навіть теонімів, які в середовищі ідеологічно свідомих громадян Країни Рад стають новими пролетарськими іменами. Наприклад: *Альфред, Геракл, Едмунд, Еразм, Марат, Радій, Рейнгольд, Роберт, Спартак, Тимур, Фрідріх, Леонард, Аврора, Аеліта, Альбертина, Альвіна, Альфреда, Анджела, Аріадна, Афродіта, Белла, Берта, Венера, Віргінія, Гертруда, Елеонора, Елла, Ельвіна, Ельза, Емма, Жанна, Клеопатра, Лаура, Луїза, Люсьєна, Матильда, Римма, Стелла* та ін. Навіть побіжний аналіз поданих вище імен-неологізмів міжвоєнної доби показує, що їх творці особливо не переймалися (або через низький освітній ценз не могли цього зробити) походженням та функцією цих імен у мові-джерелі. Так, наприклад, у цьому списку пролетарських імен разом з іменами *Марат* або *Спартак*, які були утворені від прізвища французького революціонера *Марата* та, відповідно, прізвиська керів-

ника повстання римських рабів *Спартака*, фігурують імена *Тимур* та *Клеопатра*, які утворено від прізвиськ ідеологічних ворогів більшовиків — визискувачів та гнобителів робітничого люду — середньоазіатського еміра *Тимурленга* та єгипетської цариці *Клеопатри*. Зовсім не зрозуміло, як узгоджувалася з атеїстичними принципами ідеології більшовиків пропаганда імен *Аврора, Аріадна, Афродіта, Венера*, утворених на базі теонімів. Очевидно, більшовицькі йменотворці належно не дбали про дотримання чистоти власних ідеологічних догм, їм важливо було побороти тисячолітні християнські традиції, а також зруйнувати реєстр самобутнього українського іменника.

Щоб посилити ідеологічну заангажованість окремих імен-неологізмів, зокрема чужомовного походження, у радянський період розвитку українського іменника непоодинокими були спроби переосмислити первісне значення окремих імен, пов'язавши чи нав'язавши їм комуністичну ідеологічну значущість. Так, наприклад, німецьке за походженням ім'я *Гертруда* (від давньоверхньонімецького gçr «спис» та trű̋t «сильний, міцний») почали трактувати як пролетарське російське ім'я-неологізм з первісним значенням «героїня труда». Так само жіноче ім'я *Карина* тлумачили не як запозичення з латинської, де *carina* означало «корабельне днище або човен», а як похідне від Карське (море), бо саме у Карському морі народилася дівчинка під час відомої арктичної експедиції 1933 р. на пароплаві «Челюскін». Ім'я *Майя*, що, як відомо, постало від імені однієї з дав-

ньогрецьких плеяд чи давньоіталійської богині природи, почали пов'язувати з російською назвою місяця травня, а точніше, відомого свята Міжнародної солідарності трудящих, яке в СРСР відзначали першого та другого травня.

Використання власних імен людей для поширення культу компартійних вождів як один із виявів ідеологізації українського іменника радянської доби спричинилося до масового творення імен на честь вождів пролетаріату, а особливо В. І. Лєніна, І. В. Сталіна. Так, лише на честь «вождя світового пролетаріату Владіміра Ільїча Лєніна» було утворено цілу низку імен на зразок *Вілен, Вілена* (пор. *рос.*: **В**ладимир+**І**льич+**Лен**ин*), Віленін, Віленіна* (пор. *рос.*: **В**ладимир+**И**льич+**Ленин**), *Віль* (**В**ладимир+**И**льич+**Л**енин), *Владилен, Владилена* (**Вла**ди**мир**+**И**льич+**Лен**ин), *Владлен, Владлена* (**Влад**имир+**Лен**ин), *Вілор, Вілора* (**В**ладимир **И**льич **Л**енин **о**рганизатор **р**еволюции), *Нінель* (анаграма від *рос.* Ленин), *Леніна, Леніана* та ін. За зразком імені *Леніна* на честь іншого комуністичного вождя згодом утворили ім'я *Сталіна*. Не бракувало серед комуністичних імен-неологізмів і своєрідних композитів, ідеологічний заряд яких помножувався, бо вони утворювалися та надавалися на честь одразу двох або й трьох видатних діячів комуністичного руху, наприклад: *Марлен* (**Мар**кс+**Лен**ин), *Лентрозіні* (**Лен**ин+**Тро**цкий+**Зин**овьев) та ін. У повоєнний період популярність ідеологічно витриманих імен-неологізмів помітно падає, а в окремих випадках українські інтелектуали дозволяли собі публічно засуди-

ти практику вживання деяких ідеологічно мотивованих імен. Так, Олесь Гончар у романі «Тронка» устами однієї з своїх героїнь засуджує практику називання дітей на честь комуністичних вождів, які, виявляється, були жахливими злочинцями: «...батько мав необережність запропонувати дочці змінити ім'я, бо звати її, власне, було не *Ліна*, а *Сталіна*, але на батькову раду перейменувати його Ліна-Сталіна так і скипіла, так і кинулася: — Я вам не колгосп, щоб мене перейменовувати! Раніш треба було думати!»

Своєрідними спробами освятити, канонізувати за допомогою ідеологічних імен знакові реалії радянської дійсності можна кваліфікувати появу таких неологізмів, як *Октябрина* (від російської назви місяця *октябрь*, у якому за старим стилем відбулося збройне захоплення влади прибічниками В. І. Леніна). Імена *Карм, Карма, Кармія* утворили на честь «**К**расной ***арм***ии», *Ревмир, Ревмира* — «***рев***олюции ***мир***овой», *Ревпуть* — «революционного пути», *Роблен* «***ро***дился ***б***ыть ***лен***инцем», *Ревдит* констатує, що носій цього імені — ***рев***олюційне ***дит***я. Комуністичний Інтернаціонал молоді комуністичні ідеологи вшанували в імені *Кім*, а ім'я *Лорікерік*, мов матрьошка, вмістило основні комуністичні символи — **Л**енин-**О**ктябрьская-**р**еволюция-**и**ндустриализация-**к**оллективизация-**э**лектрификация-**р**адиофикация-**к**оммунизм і т. п. Десяту річницю Жовтневої революції свідомі батьки віддзеркалили в імені сина *Окдес* (**Ок**тябрь **дес**ятый), перипетії з полярником О. Шмідтом породили потворно-неартикуляційне ім'я

Оюшминальд (**О**тто **Ю**льевич **Шми**дт **на льд**ине) та ін. Комуністичні ідеологи вважали доречним утворювати та надавати немовлятам імена, які пропагували чергові партійні кампанії: чергова хвиля атеїстичної пропаганди була відображена в іменах близнюків *Небо* (*рос.*: **не**т **бо**га) і *Бебо* (*рос.*: **бе**з **бо**га); клич першого секретаря Комуністичної партії Микити Сергійовича Хрущова догнати і перегнати за економічним розвитком США знайшов свій відгук в іменах *Догон* і *Перегон*. Пор. ще: *Серп* і *Молот*.

Якщо звернути увагу на мовну основу ідеологічно мотивованих імен-неологізмів радянської доби, то впадає в око, що значна їх кількість утворена на лексичній базі російської мови. Російськомовна основа більшості комуністичних імен-неологізмів не обов'язково означає, що вони постали в комуністичній Росії, а лише засвідчує факт, що під личиною широко пропагованої інтернаціоналізації українського іменника здійснювалася його русифікація.

Русифікація як стрижневий елемент денаціоналізації українського іменника виявлялася й у спробах запровадити до офіційного вжитку українців цілу низку українських рідковживаних вузьколокальних іменних варіантів на зразок *Нікола*, *Дар'я, Мар'я, Соф'я* та ін., які є співзвучними з відповідними загальновживаними російськими. Так в СРСР на прикладі національного іменника українців реалізовувалася концепція взаємозближення російської та української мов. На ідею взаємозближення російської та української мов у сфері їх

національних іменників «примусили» запрацювати цілу низку архаїчних імен-старослов'янізмів типу *Авксентій, Алфей, Ананій, Афанасій, Євсей, Євстафій, Єрофей, Пимон, Аксенія, Даниїла, Соломея* і т. п., структура яких ближча до російської, ніж до української літературної мови. Русифікацію українського іменника XX століття підтримувала експансія численних та досить популярних, російських за походженням, розмовних іменних варіантів *Ваня, Вася, Коля, Петя, Жора, Катя, Маша* тощо, які не лише не вписувалися у норми української літературної, а й витісняли питомо українські їх відповідники *Ваньо, Васьо,* котрим штучно нав'язувалася конотація непрестижних, сільських, архаїчних.

Русифікація українського офіційного іменника радянської доби відбувалася не тільки шляхом нав'язування українській нормі типово російських імених варіантів, а й через навмисне недопущення до офіційного вжитку значної частини колоритних українських іменних варіантів на зразок *Гриць, Грицько, Зінько, Лесько, Лесь, Лукаш, Луць, Матій, Оксен, Олесь, Омелько, Онисько, Панько, Проник, Савка, Сафат, Стась, Стецько, Терешко, Терень, Тиміш, Тимко, Федь, Федось, Юрко, Ярко, Ярош, Галя, Ґандзя, Катря, Ксеня, Маруся, Меланка, Мотря, Наталка, Олеся, Одарка, Стефа, Стеха, Христя* та ін. У словнику-довіднику «Власні імена людей» (К., 1986), виданому Академією наук УРСР, ці іменні варіанти супроводжують дискримінаційні ремарки чи позначки-натяки, котрі унеможливлюють використання таких імен як офіційних, передусім у метричних записах.

Незважаючи на те, що система власних імен українців радянської доби розвивалася під тиском потужного ідеологічного пресу, все ж не можна не відзначити, що упродовж 20—80-х років XX століття було проведено збір та оцінку стилістичних можливостей значної кількості іменних варіантів, які побутують у мовленні українців у багатьох регіонах України (Закарпаття, Буковина, Галичина, Волинь, Одещина, Херсонщина, Слобожанщина, Наддніпрянщина), а український національний іменник збагатився багатьма колоритними іменними варіантами. Долаючи ідеологічні заборони радянської доби, ризикуючи наразитися на підозри у симпатіях до українського буржуазного націоналізму, українські інтелектуали свідомо називалися іменами на зразок *Лесь, Олекса, Олесь, Тодось, Терень, Леся, Ліна* та ін., чим сприяли їх допуску у метричні записи та інші офіційні документи.

У радянській Україні важливе значення для популяризації колоритних українських імен мали літературні твори — як класичні, так і сучасні. У національно свідомих сім'ях українців часто вибирали ім'я немовлятам на честь улюблених літературних персонажів — *Назар, Марко, Ксеня, Мальва, Наталка, Оксана, Орися, Маруся, Роксолана*, які полонили серця читачів. Українські літературні тексти, зокрема історичні романи і повісті, дія яких відбувається у доісторичні часи, стали, на нашу думку, дієвим засобом пропаганди дохристиянських імен *Святослав, Володимир, Ратибор, Всеволод, Гостромисл, Мирослава* тощо.

У дусі тисячолітніх традицій українського назовництва лише протягом міжвоєнного періоду на теренах маленького Закарпаття утворилися імена *Зірка* та *Зореслав*. *Зіркою* назвав дочку закарпатський письменник, публіцист та громадський діяч Василь Ґренджа-Донський, а ім'я *Зореслав* утворено від літературного псевдоніма прекрасного поета і отця-василіанина Степана-Севастіана Сабола.

Уже в повоєнний час наукове вивчення складу та функційно-стилістичних можливостей численних українських народнорозмовних за походженням іменних варінтів було узагальнено в «Українсько-російському і російсько-українському словнику власних імен людей» (1956) за редакцією І. М. Кириченка, а також у двох виданнях словника-довідника Л. Г. Скрипник та Н. П. Дзятківської «Власні імена людей». Попри очевидний ідеологічний тиск, укладачам цих словників-довідників удалося описати стилістичні та емоційно-оцінні особливості найуживаніших українських іменних варіантів, провести граматичну характеристику імен та проаналізували їх правопис, що дало всі підстави вважати український іменник XX століття належно кодифікованим, поліфункціональним, тобто таким, що цілком відповідає статусу національного.

Здобуття Україною незалежності зумовило глибокі зміни в українському іменнику, зокрема в його складі та мотивах присвоєння імен. Реалізація докорінних змін в українському іменнику доби незалежності відбувалася під впливом низки тенденцій, часто взаємозумовле-

них — деідеологізації, чи декомунізації, демократизації, коренізації та глобалізації.

Процес декомунізації реєстру українських імен розпочався і швидко та успішно завершився ще в кінці 80-х — на початку 90-х років у рамках політики перебудови, яка проводилася тогочасним керівництвом СРСР. Протягом кількох перебудовних років українці довідалися про старанно приховувані нелюдські звірства вождів пролетаріату — В. І. Леніна, Й. В. Сталіна, а також про облудність та примітивізм їхніх послідовників, що остаточно скомпрометувало комуністичну ідею, особливо в очах української молоді. Завдяки радикалізму та безкомпромісності молоді уже на початку 90-х років XX століття український іменник позбавився ідеологічно мотивованих імен на зразок *Владлен, Октябрина.*

Окрім архаїзації численних ідеологічно мотивованих імен, деідеологізація (декомунізація) українського іменника уможливила його демократизацію. Замість строго регламентованого реєстру імен, які допускалися до офіційного вжитку в радянській Україні, в незалежній Україні держава установила найзагальніші правила зміни та надання імені новонародженим. Президентські укази, інструкції, постанови уряду, а згодом і відповідні положення законів незалежної України не просто пом'якшували, а по суті знімали всі заборони радянської доби, які обмежували право батьків на вибір імені їхньої дитини.

Демократизація іменника українців уможливила допуск до офіційного вжитку цілої низки колоритних

українських іменних варіантів, які в радянські часи кваліфікувалися регіональними, застарілими чи емоційно маркованими, а тому тогочасні інструкції забороняли ними офіційно називати дітей.

Однак демократизація українського іменника не лише уможливила реабілітацію численних колоритних українських іменних варіантів на зразок *Грицько, Лесь, Панько, Тодось, Юрко* та зняла будь-які перешкоди для вживання їх в офіційно-діловому стилі, а й відкрила шлюзи перед хвилею чужомовних, неадаптованих імен, які не мають ніяких традицій вживаня серед українців. Сучасний список імен українців «збагатили» *Аурелій, Бартоломео, Віллі, Жорж, Патрік, Пауль, Ральф, Тімоті, Антуанетта, Вівіана, Бріджит, Дагмар, Даніела, Джанет, Джессіка, Долорес, Жаклін, Міхаела, Ніколь, Руф, Хелен, Хенріке, Хіларі, Юдит* тощо. Популярність таких ультрамодних імен серед українців стрімко зростає і в окремих регіонах складає 10—12% серед імен, якими називають немовлят[1].

На нашу думку, популяризації чужомовних імен сприяють щонайменше два чинники. З одного боку, у міщанському середовищі, вихованому сучасною масовою культурою, утвердився погляд на ім'я як модний аксесуар, незвична екстравагантність чи уявна соціальна респектабельність якого має бути очевидною. Тому чим більш незвичним, чим більше «чужомовним» є ім'я, а ще коли воно асоціюється з якоюсь відомою особою,

---

[1] *Белей Л.* Український пострадянський іменник: основні тенденції розвитку // Науковий вісник Чернівецького університету. — Вип. 356—359. — Чернівці, 2007. — С. 77.

як правило, із сфери шоу-бізнесу, то саме таке ім’я в очах міщанина є респектабельним. Цей погляд активно підтримують численні лубочні видання на зразок «Таємниця вашого імені» Ю. А. Ісхат (Донецьк, 2006), реєстр якого приблизно на 90% і складають саме такі неадаптовані чужомовні імена. Однак, окрім суб’єктивних міщанських смаків, поширенню чужомовних імен сприяють і об’єктивні чинники. Демократизація України забезпечила утвердження тісних міжнародних контактів українців, економічних та гуманітарних, серйозним соціальним чинником стала масова трудова імміграція у країни Заходу, Україна стала невід’ємною частиною світового, глобального культурно-економічного простору, звідки до нас завозять не лише товари, валюту, а й гуманітарні цінності, зокрема імена.

На відміну від імпортних товарів, чужомовні імена потрапляють в Україну, не проходячи ніякої експертизи: не епідеміологічної чи фіто-санітарної, зрозуміло, а лінгвістичної чи культурологічної. Завдяки ліберальному чинному українському законодавству протягом минулих 15—20 років офіційний список імен українців поповнився чужомовними іменами на зразок *Антуанетта, Арабелла, Бабетта, Беатрікс, Беатріс, Берініке, Бріджит, Біргіт, Беккі, Ванесса, Габрієль, Габі, Джанні, Ізебілль, Інесс, Ірене, Кейт, Кейтлін, Консуелла, Кунігунде, Лале, Ларісса, Лунетта, Маура, Мауриций, Мелітта, Міллі, Мінетте, Марселла, Метью, Міккі, Оззі, Оттілія, Паула, Педді, Персі, Соннель* та багато інших. Такими ультрамодними іменами не лише все частіше, як свідчить Міністерство юстиції України, на-

зивають найменших українців, а їх активно пропагують на сторінках різних глянцевих журналів та в лубочних виданнях псевдословників. Зрозуміло, що батьки, котрі не є фахівцями-ономастами, не завжди можуть адекватно оцінити, які незручності чи навіть прикрощі завдаватиме таке чужомовне ультрамодне ім'я вашій найдорожчій істоті. Так, жіночі імена, що мають «чоловічі» закінчення (*Беатріс, Берініке, Бріджит, Біргіт, Беккі*), часто сприйматимуть за чоловічі імена, а до того вони ще не будуть відмінюватися. Хибний, належно не кодифікований правопис імен часто породжуватиме проблеми при офіційній ідентифікації особи: імовірні помилки у написанні імені обернуться серйозними проблемами під час одержання диплома про освіту, грошового переказу, спадщини або реалізації права голосу тощо.

Однак навіть така свавільна псевдодемократична, що межує з анархією, практика вживання чужомовних імен в Україні обмежує антропонімічну фантазію окремих батьків, які вдаються до власної іменотворчості. Така іменотворчість просто шокує своєю легковажністю чи прагненням заперечити тисячолітні традиції українського назовництва. У цьому легко пересвідчитися, коли ознайомитися із «творчими знахідками» українських батьків 2009 р., оприлюдненими Міністерством юстиції України: *Алладін, Бриліант, Діаманта, Диско, Голуб-Мірра, Злата Гевал, Еудіт, Емір, Кукла, Мадонна, Малина, Панна, Принц, Радість, Рим, Стерх, Цезар, Халва* та інші. Якщо тут навіть абстрагуватися від культурно-історичного аспекту, то з погляду суто прагматичного

для дитини таке винятково дивовижне ім'я нічого, крім прикрощів, не завдасть. Однак цього не хочуть зрозуміти батьки-іменотворці ні в Україні, ні поза її межами, де також не бракує подібних випадків[1].

Проте не такі легковажні дивацтва визначають обличчя сучасного реєстру імен українців. Лише повага до апробованих часом національних та сімейних традицій, в тому числі й щодо запозичених імен, використання потужного потенціалу українського іменника мають бути надійною платформою для розвитку імен українців у сучасному глобалізованому світі.

Офіційні й розмовні варіанти імен

Прикметною рисою власного особового імені є те, що в мовленні воно часто змінює свою форму, тобто виступає у різних варіантах. У сучасній українській мові популярні імена мають по сто, двісті, а окремі навіть більше трьохсот варіантів: *Федір, Федор, Хведір, Педір, Ведір, Хведор, Федько, Хведько, Федур, Федорко, Федорище, Федорисько, Федь, Федик, Федунь, Федуньчик, Фесь,*

---

[1] Так, наприклад, до Книги рекордів Ґіннесса були записані подружжя Марґарет і Джон Нельсони із Честерфільда (Англія), які назвали свою дочку 140 іменами. Навіть досвідчені англійські урядники не могли передбачити такого випадку, бо графа «ім'я» в місцевому формулярі метричної книги може вмістити не більше двадцяти імен. Після тривалої судової тяганини реєстраційну службу зобов'язали в метричну книгу вклеїти додаток, щоб зареєструвати всі 140 імен. У США офіційно зареєстровані дівчатка *Астма, Цигарка*, а хлопчики — *Пневмонія, Макарони, Добраніч*. У Цюріху зареєстрували хлопчика на ім'я *Roy-Pwichdjplumske* і т. п.

Фесько, Хвесько та багато інших. При цьому варіант від варіанта може відрізнятися формою, тобто звуковим, морфемним складом, особливостями відмінювання, а також територією і часом вживання, сферою функціонування.

За сферою функціонування сучасні варіанти імен українців поділяються на офіційні та розмовні. Офіційним вважається емоційно нейтральний варіант імені. Його використовують у ділових паперах (метрика, паспорт, атестат, диплом, реєстр виборців тощо). Неофіційний, розмовний, варіант імені — це, як правило, похідне, стилістично марковане утворення, що функціонує в літературно-художньому, побутовому, в тому числі діалектному мовленні. Наприклад: *Андрійко, Андрусь, Андрусик, Андрух, Андріїще, Анді; Борисик, Бориско, Боря; Вольга, Олечка, Олюня, Ляля; Люлія, Юлька, Люльця* тощо.

У наш час існує кілька критеріїв розмежування українських офіційних і розмовних варіантів:

1. Структурний. Форма офіційних варіантів імен, тобто їх звуковий та морфемний склад, має відповідати сучасним нормам української літературної мови. Розмовні варіанти імен можуть мати у своїй структурі діалектні риси або архаїчні ознаки. Наприклад: офіційні *Андрій, Микола, Федір*; розмовні *Гандрій, Микула, Феодор, Хведір, Федур, Федорейко* та ін.

2. Емоційно-оцінний. Офіційні варіанти імен не повинні мати емоційного забарвлення, тобто вони не можуть виражати ставлення мовця (позитивне чи

негативне) до найменованої особи. Єдиним призначенням офіційного варіанта імені є ідентифікація особи. Розмовні варіанти можуть передавати різні емоційно-оцінні відтінки, тобто виражати ставлення мовця до найменованої особи. Наприклад: офіційні *Василь, Іван, Ганна, Наталя;* розмовні *Василище, Івасик, Гандзя, Наталочка*.

3. Територіальний. Офіційні варіанти імен поширені на всій території України; побутування розмовних варіантів часто обмежується окремими регіонами. Пор.: офіційні *Микола, Оксана, Пелагея*; розмовні *Никола, Николай, Никольцьо, Поланя, Оксена*.

Межа, яка розділяє офіційні та розмовні варіанти імен, є історично мінливою. Частина імен, які раніше належали до офіційних, з часом може втратити цей статус і перейти в розряд розмовних. Так, канонічні іменні варіанти на зразок *Александръ, Василий, Михаилъ, Петръ, Иулиана, Елена, Екатерина* та ін., які тривалий час вживалися у функції офіційних, нині є стилістично маркованими архаїзмами. Їх функціонування часто обмежується конфесійним стилем української мови або ж літературними текстами на історичну тематику. Водночас популярні розмовні варіанти, втративши свою емоційність та розширивши регіон свого побутування, можуть стати офіційними. Це примушує лексикографів, що укладають нормативні словники власних імен людей, переглядати час від часу рекомендаційний список офіційних варіантів імен, вносячи відповідні корективи. Так, у першому виданні «Словника власних імен людей»

(Київ, 1954) не рекомендовані для офіційного вжитку іменні варіанти *Гапон, Левко, Конаш, Ничипір, Сопрон, Супрун, Танас, Танасій, Устин, Харлам, Домаха, Наталя, Ликера*, які п'яте видання цього ж словника (Київ, 1978) кваліфікує як офіційні. У цілому кількість офіційних варіантів імен від першого видання «Словника...» до п'ятого зросла з 846 до 1045.

Основним джерелом поповнення системи офіційних іменувань є розмовні (в тому числі й діалектні) варіанти імен, які на сторінках художніх творів та у засобах масової комунікації зазнають «олітературнення», а також стають відомими по всій Україні. Такі «олітературнені» розмовні варіанти, звукова та морфологічна будова яких відповідає нормам сучасної української літературної мови, здобувають, як правило, статус офіційних, наприклад: *Євнух, Конаш, Лахтіон, Сафат, Ярема, Гафія, Дарина, Докія, Наталя, Ярина* тощо. Власне, кожен літературний іменний варіант може здобути статус офіційного, якщо не виражає емоційності.

Крім популярних розмовних варіантів, офіційний іменник українців протягом останніх десятиліть активно збагачується завдяки похідним утворенням, у тому числі і із суфіксами *-к(о), -к(а)*, дорогу яким «пробили» письменники, артисти: колишні розмовні іменні варіанти на зразок *Ілько, Левко, Кость, Олеся* тощо, що вже втратили первісну емоційність, здобули право громадянства в офіційному іменнику. Кожен з таких новоузаконених офіційних варіантів не перестає вживатися і в розмовному мовленні.

Крім варіантів, які за останні десятиріччя вже здобули в українській мові статус офіційних, на місце в офіційному іменнику претендує чимало варіантів (одні дослідники вважають, що десятки, інші — сотні), які й надалі багато хто кваліфікує розмовними. Незважаючи на те, що, наприклад, структура іменного варіанта *Лесь*, по-перше, цілком відповідає нормам української літературної мови; по-друге, чоловіче ім'я *Лесь* не виражає ніякої емоційності; по-третє, цей іменний варіант здавна поширений не лише на всіх українських теренах, але й «освячений» авторитетом таких діячів української культури, як Лесь Мартович, Лесь Курбас, Лесь Танюк, автори «Словника власних імен» (1996) не визнають беззастережно його офіційного статусу, а все-таки вдаються до дискримінаційних ремарок: «Лесь — скороч. варіант ряду імен (Олександр, Олег тощо), який під впливом літературних найменувань *Лесь* Мартович, *Лесь* Курбас та ін., все частіше фіксується як документальне ім'я»[1]. Подібна нерішучість чи невизначеність укладачів цього авторитетного видання виявляється і при встановленні офіційного статусу таких іменних варіантів, як *Гриць, Євтух, Івон, Лукаш, Матій, Матяш, Настас, Протазь, Стась, Явдоким, Явтух, Ялисей, Вівдя, Ксеня, Меланка, Маруся, Мотря, Харитя* тощо. Ці, а також десятки інших варіантів є загальноукраїнськими за своїм поширенням і якогось відчутного емоційного

[1] *Скрипник Л., Дзятківська Н.* Власні імена людей. Словник-довідник. — К., 1996. — С. 72.

відтінку вже не мають, тому вони цілком відповідають ознакам офіційних.

Прикметно, що в іменниках інших народів, зокрема слов'янських, тривалий час широко практикується залучення до офіційного іменника розмовних іменних варіантів, які вже втратили стилістичний статус розмовного чи просторічного, а також позбулися емоційної оцінності. Ми не будемо наводити імена на взірець *Даша, Люба, Надя, Наташа, Маша, Соня, Таня, Саша*, які з російського іменника запозичили та у ролі офіційних використовують усі європейські народи, а звернемо увагу на такі іменні варіанти, як, наприклад, чеські *Bolek, Branko, Božko, Čeněk, Darek, Anežka, Božika, Dana, Dara, Dina, Gabi, Hanka* або словацькі *Radek, Zdenko, Anica, Danica, Lenka* та ін., які засвідчують перспективність збагачення офіційного національного іменника відповідними розмовними іменними варіантами. Однак справжні можливості використання розмовних варіантів в офіційному національному іменнику можна проілюструвати на прикладі сербського, де лише, наприклад, від складних імен із компонентом *Рад- (Радимир, Радосав)* у ролі офіційних вживаються такі похідні утворення: *Рад, Радак, Раде, Раденко, Радешко, Радинко, Радић, Радич, Радиша, Радишица, Радко, Радоје, Радојица, Радојко, Радоња, Радоч, Радош, Радуј, Радул, Радуле, Радун, Радунко*[1] та ін.

---

[1] *Лазаревић В.* Српски именослов: одабрани руковети. — Београд, 2001. — С. 106—108.

На нашу думку, саме розмовні, олітературнені варіанти є потужним джерелом збагачення національного іменника українців, який завжди, а зараз і поготів, відчував і відчуває дефіцит імен. Тому нині, коли чинне українське законодавство, по суті, не регламентує списку офіційних імен, на часі скористатися ліберальністю вітчизняного права та розширити офіційний реєстр, залучивши до нього кілька сотень (!) імен та іменних варіантів, дохристиянських та християнських за походженням, які цілком відповідають критеріям офіційних. Завданням фахівців-ономастів є зібрати, систематизувати та запропонувати широкій громадськості такі апробовані упродовж століть українські іменні варіанти, які часто несправедливо вважають розмовними. Наші співвітчизники, сподіваємось, належно оцінятьріднокультурне походження таких колоритних імен, які стануть привабливою альтернативою перед безликим, зглобалізованим реєстром ультрамодних імен, уперто нав'язуваних сучасним українцям.

МОТИВИ ВИБОРУ ІМЕНІ ДИТИНИ

Хто б не родився на світ —
родовита людина чи проста,
Кожного з них, породивши, іменням
батьки наділяють.

Гомер

Як назвати дитину? Щороку це питання доводиться вирішувати батькам більше ніж півмільйона наймолодших українців. Вибір імені для нового члена сім'ї, родини не раз породжує тривалі сімейні ради, а нерідко й запальні дискусії, що можуть призвести до обрáз та непорозумінь. З-поміж відомих найпоширенішими нині можна вважати такі мотиви надання імені: християнські, родинні, національні, а також через бажання дотримуватися модних тенденцій.

Християнські мотиви надання імені

У період християнізації Русі-України вибір християнського імені був необхідною умовою охрещення конкретної особи. Важливість саме християнських імен у житті українців засвідчує традиція, що зберігалася в окремих регіонах Українських Карпат аж до середини XX століття, за якою заборонялося ховати на цвинтарі немовля, яке померло нехрещеним, тобто без імені. Саме християнське ім'я ставало мовним свідченням, словесним свідоцтвом належності носія християнського

імені до християнської общини. Однак з часом, коли християнство міцно вкоренилося в українській духовній культурі, утвердилося чимало традицій, загальнонаціональних і місцевих, породжених християнськими мотивами надання імені.

Оскільки християнські імена чужомовні за своїм походженням, тому, як правило, їх первісне значення було для українців неясне. Цей фактор, очевидно, спричинявся до добровільної відмови батьків вибирати християнське ім'я дитини, значення якого вони і так не розуміли. Вибір імені дитини почали доручати церкві, точніше, на українських землях поширилася традиція узалежнювати вибір імені дитини з датою її народження, тобто давати дитині ім'я того святого, якого церква вшановує у день народження дитини. Щоправда, у різні дні року церква вшановує неоднакову кількість святих, що також позначалося на можливостях вибору імені за церковним календарем. Так, наприклад, 15 січня у церковних календарях значиться лише «*Сильвестр*, папа Римський», а вже 17 січня — «Собор святих сімдесятьох апостолів — *Марка, Луки, Клеопи, Симеона, Варнави, Йосія, Тадея, Ананія, Стефана, Пилипа, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена, Тимотея, Тита, Филимона, Онисима, Епафра, Архипа, Сила, Силуана, Крискетна, Криспа, Епенета, Андроніка, Стахія, Амплія, Урбана, Наркися, Апелія, Аристовула, Іродіона, Агава, Руфа, Асинкрита, Флегонта, Єрма, Патрова, Єрмія, Лина, Гая, Філолога, Лукія, Ясона, Сосипатра, Олімпіяна, Тертія, Ераста, Кварта, Євода, Онисифора, Климента, Состена,*

Аполоса, Тихіка, Епафродита, Карпа, Кондрата, Марка, Зина, Аристарха, Пуда, Трохима, Марка, Артема, Акила, Фортуната, Ахаїка. Причому за іншим зводом Євангелія, до наведених вище сімдесяти імен святих апостолів додається ще два — *Діонісій* та *Симеон*. Тож, як бачимо, церковні календарі на 15 та 17 січня мають дуже-дуже різну пропозицію імен.

Добровільна відмова від власної волі при виборі імені дитини добре вписується у християнську догматику, бо, як зазначається у Требниках, саме народження і час народження дитини у руках Божих. Бог, визначаючи час народження дитини, «вибирає» їй тим самим і її ім'я. Щоправда, в офіційних документах як православної, так і греко-католицької церков завжди наголошувалося, що вибір імені немовляти — справа його батьків, зокрема матері, однак батьки можуть це право делегувати священику, а той має на свій розсуд вибрати ім'я немовляті, вибираючи при цьому ім'я святого, пам'ять якого вшановується у день читання молитви немовляті, або на восьмий день після його народження, а також в день народження та в день хрещення або в найближчі до цього дні. На Слобожанщині, за традицією, баба-повитуха передавала дитину кумові, примовляючи: «Нате вам новороджене, а нам принесіть молитвенне й хрещене».

Нині важко напевно сказати, коли і наскільки популярним на Русі-Україні став християнський звичай давати дітям ім'я на честь святого, у день якого вони народилися або хрестилися, адже церковних метрик

у князівські часи не вели, тому точну дату народження навіть представників суспільної верхівки встановити часто неможливо. Однак у церковному календарі майже щодня відзначаємо збіги дат, коли церква вшановує візантійських або римських мучеників, отців церкви та їх українських тезок, які жили, починаючи з XI століття. Так, наприклад, 9 листопада церква вшановує святого мученика Нестора, що жив у часи імператора Максиміліана, та преподобного отця нашого Нестора, літописця Руського; 5 квітня священномученика Никона з Неополісу Кампанійського та преподобного отця нашого Никона, ігумена Печерського; 1 січня — Іллю Єгиптянина (308) та преподобного Іллю (Муромця) Печерського (1188 р.). У церковних календарях тезойменність українських святих та їхніх попередників, які жили за межами Русі-України, зустрічається так часто, що це дає підстави відкинути всякі сумніви щодо випадковості збігу імен неукраїнських та українських родом святих. Більше того, українські агіографісти вважали своїм обов’язком наголосити, що певну доброчесність нашого святого «забезпечував» його уже прославлений тезко. Так, наприклад, Дмитро Туптало у «Житії преподобного отця нашого Матвія прозорливого» заявляє, що «не тільки іменем наслідував першого з євангелістів цей блаженний отець наш Матвій Печерський, але як тому було дано бачити Ефіопську країну і тих, що в невір’ї, викривати, так і цей, бувши іноком у Печерському святому монастирі, у дні святих першоначальників святої тієї обителі, за превеликі свої подвиги прийняв таке дарування від

Бога, що дав йому зріти лиця підземних ефіопів — бісів, і їхні притаєні підступи викривати, і з'являти на велику користь тим, що спасаються»[1].

Окремі українські дослідники за часів радянської України намагалися довести, що християнський звичай давати дитині ім'я святого, в день якого вона народилася або була хрещена, суттєво втрачає свою популярність уже у XVIII столітті. Однак нескладний порівняльний аналіз дат народження видатних українців другої половини XVIII — початку XX століття, причому як православних наддніпрянців, так і галичан-греко-католиків, та церковного календаря показує, що українці давали своїй дитині ім'я, яке вони самі собі принесли, тобто за усталеною християнською традицією. Причому впадає в око, що наші предки не намагалися сліпо, фанатично слідувати усталеній традиції: в одних випадках вони давали ім'я святого у день, коли відбувалося хрещення, як правило, наступного дня після народження дитяти, а в інших — називали свою дитину іменем особливо улюбленого та авторитетного святого, якого церква вшановувала навіть через 5—10 днів після народження дитини. Так, наприклад, *Іван* Котляревський народився 9 вересня, а 11 вересня церква відзначає Усікновення голови Івана Хрестителя. *Григорій* Квітка-Основ'яненко народився 29 листопада, а 30 листопада за церковним календарем — святого Григорія. *Тарас* Шевченко народився 9 березня, а 10 березня — святого Тарасія.

---

[1] *Туптало Д.* Житія Святих (Четьї Мінеї). — Т. II.: Жовтень / пер. з ц.-сл.В. Шевчука. — Львів, 2006. — С. 82.

Пантелеймон Куліш народився 8 серпня, а 9 серпня вшановують святого Пантелеймона. *Іван* Нечуй-Левицький народився 25 листопада, а наступного дня церква відзначає святого Івана. *Маркіяна* Шашкевича, що народився 6 листопада, назвали на честь святого Маркіяна, день якого церква відзначає 7 листопада. *Борис* Грінченко народився 9 грудня, а 10 церква відзначає святого великомученика Георгія, сина святого Володимира та брата священномучеників Бориса та Гліба. *Петро* Гулак-Артемовський народився 27 січня, а 30 січня церква відзначає свято Поклін веригам святого Петра. *Михайло* Максимович народився 15 листопада, а 21 листопада — Собор святого архистратига Михаїла. *Іван* Вагилевич народився 2 вересня, а 11 вересня церква вшановує день кончини Івана Предтечі. *Яків* Головацький народився 17 жовтня, а 22 жовтня — апостола Якова. *Микола* Куліш — 9 грудня, а свято Миколая Чудотворця — 19 грудня. *Андрій* Головко побачив світ 4 грудня, а Андрія Первозваного — 13 грудня і т. д. На окрему увагу заслуговує християнська мотивація вибору імені чи імен Яцем та Марією Франками для сина-первістка: їхній син народився 27 серпня, і у церковну метрику вони його записали Іваном, на честь Івана Хрестителя, свято якого церква відзначає 11 вересня. Однак хрестили малого Івася 30 серпня, коли відзначається день великомученика Мирона, тому упродовж усього життя Іван Франко мав особливе ставлення до імені *Мирон*, яким часто підписував свої твори або називав персонажів із помітними автобіографічними рисами.

Такий перелік можна легко продовжувати і продовжувати, однак сподіваємося, що ні в кого не залишається сумнівів щодо місця християнських мотивів надання імені в українців дорадянської доби.

В радянській Україні традиція давати немовляті ім'я святого, в день якого воно народилося або було охрещене, не забулася, а у незалежній українській державі вона знову стала популярною. Сучасні дослідники українських імен в різних регіонах держави помітили, що й нині багато хто з батьків при виборі імені дитини, хоч і не виконує буквально старожитніх християнських приписів називати дітей іменем святих, в день яких вони народилися або хрестилися, проте все ж орієнтується на християнський календар, зокрема на імена особливо шанованих та популярних серед українців святих. Так, *Маріями* на честь Богоматері часто називають дівчаток, що народилися у першій половині січня або у другій половині серпня, чи у вересні або у першій половині жовтня, коли церква відзначає основні Маріїнські свята (8 січня, 28 серпня, 21 вересня та 14 жовтня). Ім'я *Василь* дають хлопчикам, що народилися на початку січня, бо Василія Великого церква вшановує 14 січня. *Юрками* називають хлопчиків, що побачили світ у кінці квітня — на початку травня, бо Юрія (Георгія) Змієборця — 6 травня. *Петрами* або *Павлами* у християнських родинах називають хлопчиків, що народилися у першій половині липня (12 липня — свято верховних апостолів Петра і Павла). До числа святих, які й нині завдяки глибокій повазі до них найширших верств наших сучасників впливають

на вибір імен найменшим українцям, ще належать святі *Володимир, Іван, Дмитро, Михайло, Андрій, Микола, Ганна, Ольга* та інші. Прикметно, що відсоток імен, які нині батьки надають за християнським календарем, є набагато вищим, ніж це можна встановити за метричними книгами рацсів, адже при хрещенні дитину називають іменем, вибраним за церковним календарем, а у цивільні документи можуть записувати під іншим, як правило, модним, котре часто у святцях відсутнє. Відродження в сучасній Україні дуже давнього звичаю давати немовлятам ім'я за християнським календарем засвідчує неперервність тисячолітньої традиції українського назовництва.

До числа християнських мотивів надання імені немовляті можна також зарахувати деякі традиції, що, однак, не дуже поширені. До таких мотивів належить вибір своєрідних парних або взаємозумовлених імен (парність чи взаємозумовленість імен розуміється у рамках християнського віровчення). Так, окремі батьки вибирають молодшому синові або дочці ім'я не за християнським календарем, а добирають його з огляду на ім'я старшого брата або сестри. Наприклад, у сім'ях, де вже є син *Петро*, названий на честь апостола Петра, молодшого сина називають іменем іншого верховного апостола — *Павла*, адже іменини вони відзначатимуть в один день — 12 липня. Якщо дочку батьки назвали на честь Рівноапостольної княгині *Ольги*, то сина — іменем Рівноапостольного князя *Володимира*, оскільки обидвоє святих за походженням є українцями, а їх свята Церква

відзначає 24 та 28 липня відповідно. Відомі сім'ї, в яких троє дочок названі іменами сестер-мучениць — *Віри*, *Любові* та *Надії*, а двоє синів — *Борисом* та *Глібом*, на пам'ять про українських князів-мучеників XI століття. За нашими спостереженнями, до числа парних імен можна ще зарахувати імена *Дмитро* і *Михайло*, іменини яких відзначають 8 та 21 листопада, та *Андрій* і *Микола* (13 та 19 грудня), *Кузьма* та *Дем'ян* (14 листопада) та інші.

Українські мовознавці та етнографи помітили також, що вибір імені немовлятам може визначати популярність культу окремих святих або монастирів, освячених їхнім іменем. Показовим у цьому плані може бути той факт, що, наприклад, із 151 церкви на теренах північної Лемківщини 45 присвячено Пресвятій Богородиці Марії, 26 — архангелу Михаїлу, 14 — великомучениці Параскеві та 13 — безсрібникам Косьмі та Дем'яну[1]. Це також у свій спосіб впливало на вибір імені немовлятам на північній Лемківщині. Окрім здавна популярних серед українців Богородиці, святих *Юрія, Миколая, Іллі, Пантелеймона, Варвари, Параскеви*, архангела *Михайла*, нині дуже поширився культ святих *Тадея, Філомени, Пія*, що також часто виступає вирішальним чинником при виборі імен під час хрещення дитини.

Прагненням дотримуватися християнських традицій часто пояснюється вибір батьками подвійних чи навіть потрійних імен. В одних випадках, коли батьки вибрали

---

[1] Лемківщина. Історико-етнографічне дослідження: У 2 т. — Т. 1. — Львів, 1998. — С. 54.

дитині нехристиянське ім'я, то священики пропонують додати до нього християнське. Так з'являються подвійні імена *Олег-Петро, Руслан-Михайло або Діана-Марія, Марія-Світозар, Ждан-Корнелій*. В інших випадках вибір подвійних або навіть потрійних імен типу *Анна-Марія, Єва-Софія, Петро-Павло-Ілля* окремі батьки пояснюють прагненням забезпечити найменованій дитині двох або навіть трьох небесних заступників, бо саме так тлумачать цей звичай у середовищі римо-католиків, де практика давати подвійні або навіть потрійні імена дуже поширена.

Певний зв'язок з християнською мотивацією мав поширений по всій Україні звичай давати позашлюбним дітям рідкісні, незвичайні імена, чим, як вважалося, тогочасні священики боролися проти виявів аморальності серед своєї пастви. Так, за спостереженнями учених, у закарпатських селах з'явилися імена *Афтанас, Базіль, Митрофан, Никифор, Нерон, Прокоп, Єфрим, Векла, Гапка, Мотря*, а у селі Скотарське на Закарпатті вже у XX столітті піп назвав байстрюка іменем *Вараховба*[1]. У Гуцульщині, за словами С. П. Павелко, попи також підбирали для дітей незаконного ложа якісь глузливі, важкі для вимови, неавторитетні імена, які зразу виокремлювали їх у селі. Для хлопчиків такими іменами були *Гапій, Микита, Борис, Гліб, Давид, Дам'ян, Никифор, Антон, Власій, Марко, Кость* та ін. Для дівчаток — *Ростислава, Ярослава, Палагна, Меланка, Мотря*,

[1] *Чучка П.* Антропонімія Закарпаття. — Ужгород, 2008. — С. 75.

Горпина, Варвара, Оксана, Рогніда та ін[1]. Проте відомі також численні випадки, коли священики, вибираючи немовлятам неблагозвучні, рідкісні імена, тим самим зводили якісь приватні рахунки з їхніми батьками. Чи не найвідомішою стала історія імені *Нимидора*, яку розповів Іван Нечуй-Левицький у повісті «Микола Джеря»: «Ту дівчину звали *Нимидорою*. Піп був сердитий на її неслухняного батька й надавав його дітям таких йменнів, що всі люди на селі ніяк не могли убгати їх собі в голову, а баба-повитуха ніколи не могла донести в своїй голові того ймення й загубила його на поповому порозі. Тій дівчині піп дав ймення Минодора, а люди в селі звали її Нимидорою».

Родинні традиції

Родинні традиції щодо вибору імені дитини — це присвоєння дитині імені на честь батька чи дідуся, матері або бабусі. Вибір імені на честь батьків або рідних можна кваліфікувати як світську ремінісценсію християнського звичаю називати немовля іменем святого, у день якого воно з'явилося на світ, адже обираючи дитині ім'я на свою честь, батьки чи дідусь-бабуся утверджували пам'ять про себе, свої добрі справи в імені дитини чи онука.

---

[1] *Павелко С.* Традиція і релігія як мотиви вибору імені у гуцулів // Записки з ономастики: Зб. наук. праць. — Вип. 1. — Одеса, 1999. — С. 25.

Звичай називати сина іменем батька, як вважають учені, має в Україні тривалу традицію. За даними професора Павла Чучки, на Закарпатті уже в середині XVII століття непоодинокими були факти, коли батько й син називаються одним іменем. Щоправда, стосовно історичних даних не можна виключати випадки, коли тезоименність сина і батька зумовлена близькими датами їх народження. Однак у XX столітті можна з упевненістю стверджувати, що звичай називати сина, як правило старшого, на честь батька став на Закарпатті дуже популярним. Це дало підстави одному місцевому журналісту дотепно пожартувати, що найпопулярнішими іменами на Закарпатті є *Василь Васильович, Іван Іванович, Павло Павлович*. І справді, наприклад, серед 62 персоналій-чоловіків, поданих в «Енциклопедії Закарпаття. Визначні особи XX ст.» на літеру **Б**, у одинадцятьох власні імена збігаються з іменами їхніх батьків: Білак *Іван Іванович*, Бовді *Адальберт Адальбертович*, Бойко *Микола Миколайович*, Бокотей *Андрій Андрійович*, Бокшай *Йосип Йосипович*, Борецький *Адальберт Адальбертович*, Борканюк *Олексій Олексійович*, Боролич *Юрій Юрійович*, Бращайко *Михайло Михайлович*, Бурч *Василь Васильович*, Буцко *Степан Степанович*.

Разом з тим треба зазначити, що традиція називати дітей іменами батьків має регіональний характер, бо в окремих регіонах України, навпаки, існує заборона називати дітей іменами батьків, бо вважалося, що такі діти будуть кволими та хворобливими. Так, на Гуцульщині хлопчиків на честь батька не називають, вважають, що

це не дає дитині щастя, а більше заведено називати дідовим ім’ям. Тим паче, не бажано називати одним іменем три покоління поспіль — батько, син, онук — кажуть, що дитина буде хворіти або хтось із них помре. Дослідники сучасних імен помітили також, що, обираючи для новонароджених імена їхніх дідусів чи бабусь, у такий спосіб окремі українці прагнуть засвідчити особливу любов, сподіваючись на матеріальну підтримку належно пошанованих родичів[1].

Національно-патріотичні традиції надання імен немовлятам

Імена, попри затемненість свого первісного значення, як відомо, мають величезний виражально-символічний потенціал, який здавна багатохто намагався використати для маніфестації національного походження найменованої особи або засвідчення її соціального статусу. Так, ще з дохристиянських часів на Русі-Україні суспільна верхівка, зокрема князі, іменувалися, як правило, іменами-композитами на зразок *Святослав, Святополк, Володимир, Ярослав, Всеволод* та ін. З християнізацією Русі-України у князівських родинах найчастіше дітей називали іменами *Василій, Давид, Георгій, Михаїл*, які вважалися царськими, бо їх мали державні діячі ще біблійних часів або святі чи архангели, що просла-

[1] *Павелко С.* Традиція і релігія як мотиви вибору імені у гуцулів // Записки з ономастики. Збір. наук. праць. — Вип. 1. — Одеса, 1999. — С. 25.

вилися ратними звитягами. Царські імена зберегли свою популярність серед українських князів і після занепаду Київської Русі, що засвідчує неперервність та спадкоємність традицій українського назовництва. Так, за даними генеалогічної схеми, укладеної професором Наталею Яковенко, у роді князя Данила з Острога (Острозького) протягом XIV—XVII століть вживали такі чоловічі імена: *Юрій* — 5 осіб, *Михайло* — 4 особи, *Дмитро* — 2особи, *Олександр* — 6 осіб, *Федір* — 2 особи, *Іван (Януш)* — 9 осіб, *Андрій* — 2 особи, *Василь* — 4 особи, *Костянтин* — 4 особи, *Василь-Костянтин* — 2 особи, *Вацлав-Фрідерік, Роман, Данило, Кузьма* — по одній особі[1].

У середовищі української шляхти XIV—XVI століть, як свідчать історики, відповідно до тогочасної традиції той чи той рід користувався певним, доволі обмеженим колом імен, повторюваних з покоління в покоління. Наприклад, серед волинських панів Гулевичів упродовж XV—XVI століть були поширені лише такі християнські імена, як *Василь, Гаврило, Дахно (Дем'ян), Іван, Михайло (Михно, Минох), Роман, Семен (Сенько), Федір (Богдан)*[2]. Серед українського духовенства також сформувався власний реєстр імен: священики, рідше диякони називали своїх синів, у майбутньому також, як правило, священнослужителів, канонічними іменними варіантами на зразок *Актиній, Гервасій, Іоанн, Інфантій, Палладій,*

---

[1] *Яковенко Н.* Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII століття. Волинь і Центральна Україна. — К., 2008. — С. 306—308.

[2] Там само. — С. 151.

Методій тощо, а дівчаток специфічними попівськими іменними варіантами не Марія, а *Мася*, не Ганна, а *Аця*, не Євфросинія чи Пріська, а *Фрузина*, що так детально відтворив А. Свидницький у романі «Люборацькі». Соціально зумовленим був вибір імені дитини серед гуцулів на початку XX століття Дітей заможних господарів називали іменами популяних святих та архангелів — *Василь, Дмитро, Іван, Петро, Микола, Михайло, Марія, Ганна, Ольга*, а гуцули-середняки називали дітей іменами маловідомих святих — *Аполлінарій, Вартоломій, Власій, Єфрем, Єфим, Іроіон, Горпина, Матрона, Маланка, Корнеля, Текля, Тодося, Федора* та ін[1].

У період національного відродження з утвердженням української національної самосвідомості спостерігається виразна тенденція мотивувати вибір імені дитини бажанням засвідчити самобутність та давність української нації, її культури. Називаючи дітей на честь уславлених діячів української історії — князів *Володимира, Святослава, Ярослава, Ігоря, Олега, Ольги*, видатних церковних діячів — митрополитів *Іларіона, Петра* Могили, *Андрея* Шептицького, гетьмана *Богдана*, козацького полковника *Максима* Кривоноса, народних месників *Олекси* (Довбуша) та *Устима* (Кармелюка), — батьки, а це, як правило, представники інтелігенції, засвідчували свою українську національну свідомість і силою власного прикладу намагалися популяризувати такі національно

---

[1] *Павелко С.* Традиція і релігія як мотиви вибору імені у гуцулів // Записки з ономастики: Зб. наук. праць. — Вип. 1. — Одеса, 1999. — С. 24.

значущі імена та, що дуже важливо, мотиви їх надання у широких народних верствах. Однак найякравішим та загальновизнаним символом українства у добу бездержавності стало ім'я Кобзаря. Віддаючи шану генію поета, у багатьох українських сім'ях — чи то звичайних селян Слобожанщини, Причорномор'я, лемківських Бескидів, чи то неперевершеного інтелектуала Івана Франка, чи то третього президента України Віктора Ющенка, — називали і називають синів *Тарасами*.

Український національний колорит став визначальним мотивом при виборі іменних варіантів *Гриць, Грицько, Демко, Данько, Левко, Лесь, Назар, Олесь, Остап, Панько, Тимко, Тиміш, Терень, Тодось, Леся, Маруся, Наталка, Оксана, Роксолана* та ін., якими українці — колись і тепер — називають дітей, щоб явити світові красу та самобутність українського іменнника та української культури загалом. Авторитету та популярності таких самобутніх українських іменних варіантів добре прислужилися українські письменники, які ними називають популярних персонажів та іменуються самі: *Грицько* Квітка, *Панько* Куліш, *Лесь* Мартович, *Олесь* Гончар, *Остап* Вишня, *Терень* Масенко, *Тодось* Осьмачка, *Леся* Українка.

На статус національно-патріотичних претендують також імена та мотиви надання, що їх активно пропагують прихильники Рунвіри. Не торкаючись самого віровизнання, яке, безперечно, у демократичному суспільстві є справою сумління кожної особи, вважаємо за необхідне сказати, що рунвірівці намагаються нав'язати українцям не лише дохристиянські імена — як автентичні, так

і нещодавно вигадані, — а й псевдоязичницькі мотиви надання імен. Причому, наголошуємо, значна частина рунвірівських імен та мотивів їх надання не є автентичними і давніми, а вони створені, часто з вкрай слабким знанням справи, лише у другій половині XX століття. Масштаби та методику сучасного творення «одвічного іменника українців» добре репрезентує, наприклад, «Іменослов: імена слов'янські, історичні та міфологічні» (Київ, 1998) Галини Лозко. Тут, зі слів авторки, «подано 2150 власне слов'янських імен людей, богів та міфологічних постатей, які через засилля чужої культури в Україні були на довгий час забуті, тому головна ідея книги — повернення до життя рідних етнічних імен». Проте добрі наміри укладачки словника не підтримуються її лінгвістичною кваліфікацією, бо не зрозуміло, як, наприклад, можна вважати слов'янськими або рідними етнічними імена на зразок *Агатірс, Анахаріс, Аріант, Аріапейт, Генніль, Геракл, Ідантірс, Одоакр, Таргітай* або всупереч найзагальнішим законам словотвору стверджувати, що ім'я *Леслав* походить від давньоруського *лесть*. Сумнівно, що за допомогою свого словника імен Г. Лозко зуміє переконати когось із батьків назвати дитину котримось із запропонових: *Єрей, Єремис, Жук, Заєць, Зайда, Злидень, Змій, Квасура, Комонебранич, Криворіг, Лазьник, Ліпоксай, Любмель, Непогода, Огленд, Припікало, Рекун, Столпосвіт, Упир, Чорт, Змія* та ін. Радше, навпаки. Така примітивна іменотворчість, що безпідставно називається питомо українською, спотворює українську духовну культуру та прищеплює легковажне ставлення українців до

власних імен. Спроби відродити чи, точніше, створити неязичницькі імена, які беззастережно визнає питомо українськими, позначилися й на словнику Василя Ірклієвського «Наші ймення, їх походження та значення» (Мюнхен, 1968).

Профанація дохристиянського періоду розвитку праукраїнської духовної культури під личиною неоязичництва, навіть коли вона реалізовується під ультрапатріотичними гаслами, є очевидним анахронізмом, який підриває національні традиції українського назовництва й опосередковано сприяє глобальній асиміляції українського іменника.

Модні тенденції вибору імені дитини

Мода — це своєрідна суміш актуальних, проте мінливих уявлень про естетику імені та його соціальний престиж. Учені визнають, що мовознавча наука не завжди спроможна пояснити та виявити конкретні чинники, які забезпечують зростання або зниження популярності певного імені серед мовців. Однак тут, очевидно, визначальну роль відіграє бажання батьків назвати дитину сучасним, престижним іменем, яке, на їхню думку, засвідчуватиме успішність та респектабельність немовляти в майбутньому, а її батьків — уже тепер.

Поняття успішності та респектабельності, а відтак і модності, у сфері власних імен різні наші співгромадяни розуміють по-різному. Для одних домінантною

їх складовою є новизна імені, для інших — чужоземне походження, ще для інших — політична актуальність, а ще інші шукають старовинну автентику і т. п. Словом, багато хто з наших співвітчизників вважає, що модне ім'я дитини, мов остання модифікація «Лексуса» чи найновіша модель сумочки від Луї Вітона, має бути оригінальним та неповторним втіленням батьківського розуміння респектабельності та престижності імені людини.

В Україні нині законодавцем моди у сфері власних імен виступає сучасна масова культура. Прагнучи бодай щось запозичити з глянцевої картини безтурботного зіркового життя героїв кіносеріалів, кіноартистів, естрадних співаків, топ-моделей, спортсменів, окремі наші співгромадяни обмежуються єдиним доступним — іменами чи сценічними псевдо, які обирають як імена для своїх дітей. Дослідники української антропонімії уже відзначали, що, наприклад, нерідко батьки називали своїх дітей *Крістінами*, *Філіппами* з огляду на популярних російських співаків *Крістіну* Орбакайте та *Філіппа* Кіркорова. *Девідом* та *Патріком* назвали своїх дітей на честь відомих футболістів — *Девіда* Бекгема та *Патріка* Клюйверта. Від французький митців — *Алена* Делона та *Патрисії* Каас — батьки запозичували імена, щоб у такий спосіб надати престижу найменню своїх дітей. Сучасна масова культура також виступає першоджерелом для таких незвичних українцям імен, як *Алекс*, *Анрі*, *Арнольд*, *Гаррі*, *Жерар*, *Міхаель*, *Майкл*,

Рафаель, Кевін, Аріана, Есмеральда, Жасмін, Клаудіа, Памела, Паула, Нікіта, Ніколь, Ноемі, Ненсі, Каріна, Сабіна, Саманта та ін.

Власне, за іменами, запозиченими із популярних кінофільмів, можна навіть визначати вік їхніх носіїв: *Янекам*, яких назвали на честь головного героя кінофільму «Чотири танкісти і собака», нині близько сорока; *Зорро*, названим через захоплення месником з однойменного фільму, — за тридцять; *Корадо*, яких нарекли на честь героя бойовика «Спрут», — за двадцять і т. д. А в 2006 році в Україні, очевидно, не без впливу головного героя бестселера Дж. К. Роулінґ «Гаррі Поттер», батьки самі утворили промовисте ім'я для сина — *Гарріслав*.

Із Заходу докотилася хвиля моди на старозаповітні імена, яка принесла в Україну такі, як *Естер, Міріам, Сара, Рахиль, Рувим, Рут, Ребека* тощо. Завдяки західному походженню модними нині в Україні стали звичні для католиків подвійні імена на зразок *Анна-Марія, Анамарія, Анна-Тереза, Діана-Марія, Марія-Тереза, Єва-Марія, Ольга-Анна, Софія-Марія* та ін. Моду на чужомовні, досі рідкісні в Україні імена безцеремонно пропагують численні масові видання, які останнім часом побачили світ в Україні. Так, довідник «Таємниця вашого імені», що вийшов у Донецьку як російською мовою, так і в перекладі українською, рекомендує, наприклад, для вжитку на літеру К такі жіночі імена: *Казимира, Камілла, Кайєтане (Каєтане), Кандіда, Кандіс, Капітоліна, Кара, Карін, Каріна, Карла, Кармен, Кароліна, Карсту, Кассандра, Каталіна, Катерина, Кеа, Керстін, Кирилла, Кім,*

Кіра, Клара, Клариса, Клаудія (Клавдія), Клементина (Клементія), Клеопатра, Клеофа, Клотильда, Клейр, Козима, Колестіна, Колетта, Конрадіна, Констанція (Костянтина), Консуелла, Кора, Корделія, Кордула, Корина, Корнелія, Корона, Кресцентія, Крістіана (Християна), Ксенія, Кунігунде, Кейт, Кетлін.

Однак в сучасній Україні модними є не лише певні імена, а навіть певні принципи вибору імені. Тому численні лубочні видання на зразок «Таємниця вашого імені» не обмежуються лише пропагандою модних, на думку автора довідника, імен, вони ще й популяризують також модну нині концепцію про вплив імені на долю його носія. Виявляється, що, наприклад, «жінка, яка носить ім’я *Карін*, або *Каріна*, дуже самовпевнена, самолюбива й експансивна. Часто трапляється так, що самовпевненість і самолюбство *Каріни* переростають в егоїзм. Вона любить командувати (особливо чоловічою половиною) і підкоряти собі інших людей, прагне завжди бути у центрі уваги, приваблює до себе погляди екстраординарним зовнішнім виглядом, екстравагантними вчинками та явною демонстрацією самої себе. *Каріна* терпляча, надмірно вимоглива до інших людей і дуже ревнива. Однак влучний гумор може обеззброїти цю даму і поставити її на місце...». З приводу таких модних пророцтв видатний український ономаст Юрій Карпенко з гіркотою іронізував: «Ось так, любі читачі! Ваша доля — у вашому імені (а не у ваших головах і руках)!»

У радянський період система українських власних імен уже перехворіла на особливий різновид моди —

політичної. Тоді під впливом комуністичної ідеології запанувала мода на нові імена-радянізми на зразок *Віль, Вілен, Нінель, Сталіна, Ревмира, Октябрина, Май* тощо. Із крахом Радянського Союзу іменами-радянізмами остаточно перестали називати немовлят, проте сама традиція використання ідеологічно вмотивованих імен серед певних соціальних верств українців не зникла. Їхню живучість підтверджують непоодинокі випадки зміни імен громадян України (і прізвищ) на *Віктор* Ющенко, *Юлія* Тимошенко, які на початку XXI століття зафіксувало Міністерство юстиції України. Показовим у цьому плані є також факт називання новонародженого в одній ромській сім'ї на Закарпатті іменем *Янукович*, чим батьки хотіли засвідчити власне захоплення лідером Партії регіонів. Незавидна доля імен-радянізмів, очевидно, мала б змусити задуматися батьків, які схильні піддаватися впливу політичних модних віянь у сфері іменника.

Окреслені загальні модні тенденції, що впливають на уподобання батьків при виборі імені дитини, не розкривають, однак, конкретних причин як раптового зростання, так і спаду популярності певних імен. Можна здогадуватися, що таких конкретних причин, які безпосередньо впливають на популярність імені, є, очевидно, чимало і криються вони у глибинах суспільної свідомості. Тому ніхто не може переконливо пояснити, чому, наприклад, за даними Міністерства юстиції України, серед українців у 2006 році найпопулярнішими іменами були *Дарина* та *Вадим*, а через

три роки — *Анастасія* та *Максим*. Дуже популярне ще в кінці 80-х років ім'я *Жанна* стало рідкісним на початку XXI століття і т. п.

Чимало українців стали жертвами примхливої мінливості моди у сфері власних імен, тому наважуються змінювати ще недавно ультрамодне ім'я дитини. Показовим у цьому плані може бути гіркий досвід одного українського подружжя, яке у 2002 році звернулося з проханням внести до актових записів про народження зміну імен неповнолітніх дітей: *Октавії* на *Іванну, Елеонори* на *Олену*. У заяві на ім'я начальника міського управління юстиції вони з гіркотою визнають: «При виборі імен дітям через свою життєву недосвідченість ми, як батьки, керувалися принципом благозвучності і рідкісності даних імен, не враховуючи традиційності і національного фактора. У школі старшу дочку почали дражнити Шкодою, бо, виявляється, «Октавія» — це одна із модифікацій легкового автомобіля «Шкода», а ім'я молодшої дуже довге, а скорочений варіант Нора чи Норка нагадує назву звірка норка, то ми й боїмося так її називати. Тому з урахуванням національних, культурних східнослов'янських традицій просимо перемінити імена *Октавія* на *Іванна, а Елеонора* на *Олена*».

Впливовість моди на український іменник, як уже помітили вчені, обмежується чи врівноважується силою та авторитетом національних традицій назовництва, причому коли впливовість національних традицій знижується, то зростає питома вага модних впливів.

Поради небайдужого стороннього при виборі імені немовляті

Коли тривалі, а може, й запальні сімейні ради про мотив вибору імені дитини завершено і батько-мати, бубусі-дідусі вже визначили кілька імен, які претендують стати іменем сина чи дочки, онука чи онуки варто, на нашу думку, звернути увагу на кілька, можна сказати, суто мовних моментів, які за певних обставин можуть звести нанівець успішність вибору імені немовляти. Обране вами ім'я:

1) не має бути свівзвучним як із загальноукраїнськими, так і з діалектними загальними назвами, зокрема якщо останні називають побутові поняття або мають виразну негативну оцінність. Наприклад, жіноче ім'я *Лада*, яке багато хто помилково вважає давнім дохристиянським іменем слов'янської богині кохання, є співзвучне із назвою дуже поширеної марки автомобіля Волзького автозаводу «*Лада*», а також із західноукраїнським діалектизмом *лада* — «скриня». Ультрамодне *Колетта* має небезпеку перетворитися на прозаїчне *котлета*. Варто також зважати, щоб імена та прізвища не були співзвучними із апелятивними найменуваннями на зразок *Лев Царенко*;

2) має гармонійно поєднуватися із прізвищем дитини: ультрамодні імена чужомовного походження, давні дохристиянські імена у поєднанні із прізвищами, утвореними від загальних назв, що називають побутові реалії і т. п., творять наймення з відчутним негатив-

но-оцінним потенціалом: *Вільям Цап, Ніколет Заєць, Даніель Горобченко, Радослава Заїка* тощо;

3) при короткому прізвищі не варто обирати короткі імена, а при довгому прізвищі — довгі: *Роксолана Михайличенко* або *Лесь Гудзь* чи *Зоя Коць* тощо. Краще пасують довгі імена до коротких прізвищ, а короткі імена — до довгих прізвищ: *Роксолана Гудзь та Лесь Михайличенко*;

4) ім'я не повинно збігатися із прізвищем: *Іван Іван, Василь Василь, Павло Павличко, Омелян Омеляненко*;

5) ім'я та прізвище не повинні римуватися: *Лаврін Макогін, Варвара Підіпригора, Домаха Росомаха, Романа Тичина*;

6) не варто, щоб ім'я закінчувалося на ту ж літеру, якою починається прізвище: *Левко Осипчук, Марків Василь, Євген Настич* тощо;

7) якщо ви вирішили назвати дитину ультрамодним іменем чужомовного походження, то не називайте дівчаток іменними варіантами, що закінчуються на приголосний звук (*Ніколет, Даніель, Жанет* тощо), щоб не наражати свою дитину не лише на глузування з боку однолітків, а й не породжувати плутанину при ідентифікації її статі.

СЛОВНИК ІМЕН УКРАЇНЦІВ

Український алфавіт

Аа, Бб, Вв, Гг, Ґґ, Дд, Ее, Єє, Жж, Зз, Ии, Іі, Її, Йй, Кк, Лл, Мм, Нн, Оо, Пп, Рр, Сс, Тт, Уу, Фф, Хх, Цц, Чч, Шш, Щщ, ь, Юю, Яя

Список скорочень

англ. — англійське
араб. — арабське
болг. — болгарське
гебр. — гебрайське
герм. — германське
гр. -кат. — греко-католицьке
ґот. — ґотське
д. англ. — давньоанглійське
д. гр. — давньогрецьке
див. — дивись
д. в. нім. —давньоверхньонімецьке
д. н. нім. — давньонижньонімецьке
д. сканд. — давньоскандинавське
д. укр. — давньоукраїнське
ісп. — іспанське
італ. — італійське

кат. — католицьке

кельт. — кельтське

лат. — латинське

нім. — німецьке

нов. — нове

прав. — православне

слов. — слов’янське

с. нім. — середньонімецьке

пол. — польське

пор. — порівняй

тюрк. — тюркське

укр. — українське

фр. — французьке

Ім’я для сина чи онука

Абакум *див.* **Авакум**.

Абакумко, Абакумонько.

Абрам *див.* **Аврам**.

Абрамко, Абрамчик, Абрамонько.

Аброcь *див.* **Амбрось**.

Авакум від *гебр.* Habaqqūq «обійми (Божі)».

Авакумко, Авакумонько.

Август від *лат.* augustus «осяйний, величний, маєстатний».

Августик; Густик.

Августин *див.* **Август**.

Авраам від *гебр.* Abraham «батько багатьох народів».

Аврамко, Аврамець, Аврамчик, Аврасик, Авраська; Оврам, Оврамко.

Аврам від *гебр.* Abram «батько».

Аврамко, Аврамець, Аврамчик, Аврасик, Авраська; Оврам, Оврамко.

Агатангел від *д. гр.* ἀγαφός [agathōs] «добрий, ласкавий» та αγγελος [āggelos] «посланець (Божий)».

Фанько; Гель.

Адам від *гебр.* hādām «земля; людина з глини».

Адамко, Адамець, Адамонько, Адамчик, Адамцьо, Адамусик; Адась, Адасько, Адашко.

Адальберт від д. *нім.* adal «шляхетний» та beraht «славний» .

Альбертик, Альберто; Бертик.

Адик похідне від **Адам** або **Аркадій**.

Адусик, Адусичок, Адусь, Адусько.

Адріан *див.* **Адріян**.

Адріян від *лат.* hadrianus «той, хто походить з міста Hadrie».

Андріянко, Андріянонько, Андріяночко, Андріянусик, Андріянчик; Андріясь, Андріяшко.

Адолько похідне від **Адольф**, що утворилося від *с. нім.* adal «шляхетний» та wolf «вовк».

Адольчик, Адольчичок; Долик, Долько, Дольо, Дольчик, Долюсь, Долюсик.

Азар від *гебр.* Ăzaryā «Бог (Ягве) допоміг».

Азарчик, Азарчичок; Зарко, Зарик, Зарцьо.

Азарій *див.* **Азар**.

Азарко похідне від **Азар**.

Азарчик, Азарчичок; Зарко, Зарцьо.

Альберт похідне від **Адальберт**.

Альбертик, Альберто; Бекет, Бертик.

Альфред від *д. англ.* aelf+road «мудрий порадник, якому допомагають ельфи».

Фред, Фредик.

Амадей від *лат.* amāre «любити» та deus «Бог».

Амадейко, Амадейчик; Мадей, Мадейчик.

Амбросій *див.* **Амбрось**.

Амбрось від *д. гр.* ἀμβρόσιος [ambrosios] «безсмертний, неземний».

Аброçь, Амбросик, Амбросійко, Амбросійчик; Броник, Брошко.

Амос від *гебр.* ḥāmos «принесений».

Амосик, Амоско, Амосонько, Амосочко; Асик.

Ананій *див.* **Анань**.

Анань від *гебр.* Ḥānāniā «Бог (Ягве) був милосердним».

Ананійко; Ананко, Ананечко, Ананько, Ананьцьо; Анашко.

Анастас від *д. гр.* ἀνάστασις [anastas] «воскресіння».

Анастаско, Анастасик, Анастасьо; Настасик, Настась, Настасійко; Настик; Стасик.

Анастасій *див.* **Анастас**.

Анатолій від *д. гр.* Ἀνατόλιος [anatolios] «особа, що походить зі східної провінції Греції Анатолія; східняк».

Анатолик, Анатольчик; Католик; Толик, Тольчик, Толюсик, Толюсь.

Анатоль *див.* **Анатолій**.

Анашко похідне від **Анань**.

Анасик, Анасичок; Нано, Наник.

Андріан *див.* **Адріан**.

Андрій від *д. гр.* ἀνδρεῖος [andréias] «мужній, відважний, шляхетний».

Андрійко, Андрійчик, Андрійцьо, Андрійчик, Андієць, Андрієчко, Андріяш; Андрусик; Дусик; Русик.

Андріян *див.* **Адріан**.

Андріяш похідне від **Андрій**.

Андрієшко, Андріяшко, Андріяшечко.

Андрон похідне від **Андроник**.

Андронко, Андрончик, Андронець; Адик; Дронько.

Андроник від *д. гр.* ἀνδρῶν [andrōn] «чоловіків» та νίκη [nikē] «перемога».

Андрононько, Андроночко, Андронко, Андрончик, Андронець; Адик; Дронько.

Антін, Антон від *лат.* Antonius «той, що йде попереду; винятковий».

Антонко, Антінко, Антінчик, Антончик, Антонечко; Антосик, Антось, Антосьо; Тосик, Тонько, Тоньчик.

Антоній *див.* **Антін**.

Антонін від *лат.* Antoninus «Антоніїв; той, що належить родові Антонія».

Антоніно; Антонко, Антінко, Антінчик, Антончик, Антонечко, Антосик, Антосьо; Тосик, Тонько, Тоньчик.

Антось похідне від **Антін** або **Антонін**.

Антосик, Антосьо; Тосик, Тосьо.

Аполлінарій від *лат.* Apollinarius «Аполлонів, той, хто належить грецькому божкові Аполлону».

Аполончик; Лончик, Лонко.

Аркадій від *лат.* Arcadius «мешканець Аркадії».

Аркадійко, Аркадійчик; Аркадь, Аркадик; Адик; Радик.

Арсен від *д. гр.* άρσην [arsenios] «мужній».

Арсенко, Арсенечко, Арсенчик; Сеник, Сенько, Сень.

Арсень *див.* **Арсен**.

Арсеній *див.* **Арсен**.

Арсентій *див.* **Арсен**.

Артем від *д. гр.* άρτεμής [artemēs] «здоровий».

Артемчик, Артемійко, Артемцьо; Артик, Артишко.

Артим *див.* **Артем**.

Артемко похідне від **Артем**.

Артемчик, Артемійко, Артемцьо; Артик, Артишко, Артусик, Артусь.

Артемій *див.* **Артем**.

Артур від *кельт.* arth «ведмідь».

Артурко, Артурчик; Артик, Артунь, Артусик, Артусь.

Архип від *д. гр.* άρχώ [archō] «правити» + ιππος [hippos] «конем», тобто «вершник».

Архипко, Архипчик, Архипонько, Архипочко, Архипцьо.

Аскольд від *д. сканд.* Hoskuldr, що з д. в. *нім.* ask «спис» та waltan «орудувати», тобто «списоносець».

Аскольдик; Асик, Асько; Долько.

Атанас від *д. гр.* άφάνατος [athanatos] «безсмертний».

Атанаско, Атанасик, Атанасичок; Танаско, Танасик, Танасьо; Тасько, Тасик.

Атанасій *див.* **Атанас**.

Бажан *д. укр.* з первісним значенням «бажаний».

Бажанко; Бажко, Бажо.

Базько похідне від **Базилій**; *див.* **Василь**.

Базик, Базуньо; Базилик, Базилко; Басько.

Базьо похідне від **Базилій**; *див.* **Василь**.

Базик, Базуньо; Базилик, Базилко; Басько.

Бартко похідне від **Бартоломій**.

Барт, Бартик, Барташко, Бартось, Братусь; Барцьо.

Бартоломій *див.* **Варфоломій**.

Бенедь похідне від **Бенедикт**.

Бенедьо, Бенедько, Бенедикт; Бенесько; Бенко, Бенько, Беньо.

Бенедьо похідне від **Бенедикт**.

Бенедь, Бенедько, Бенедикт; Бенесько; Бенко, Бенько, Беньо.

Бенедикт від *лат.* benedictus «благословенний».

Бенедиктин; Бенедьо, Бенедь, Бенедик, Бенедько; Бенесько, Бенко, Бенько, Беньо.

Бернард від *с. нім* bern «ведмідь» + hart «сила».

Бернадик; Бенек, Беньо.

Благомир *слов.* із первісним значенням «благий, добрий світ».

Блажко, Блажик; Мирко, Мирчик.

Благослав *слов.* із первісним значенням «будь благословенний; добро слав».

Блажко, Блажик; Славко, Славчик, Славуньо,

Блажко похідне від **Блажій**, що з *д. гр.* βλαισος [blaisos] «кривоногий».

Блажик, Блажійко, Блажійчик.

Богдан калька з *д. гр.* Θεόδωρος [Theodōros] «Богом даний».

Богданко, Богданик, Богданчик, Богданонько, Богдануньо; Богдась; Бодик, Бодьо; Данко, Данько, Данчик, Даньо, Дан.

Богодар *д. укр.* з первісним значенням «дарований Богом».

Богодарко, Богодарчик; Божко; Дарчик, Дарусь.

Богумил калька з *д. гр.* Θεόφιλος [Theophilos] «Богові милий, любий».

Богумилко; Богусь, Божко; Милко.

Богуслав *слов.* із первісним значенням «Богу слава; Бога слав».

Богуславко; Богусь, Божко; Славко, Славчик, Славуньо.

Богуш похідне від **Богуслав**.

Богушко, Богусь, Богусик, Божко.

Боєслав *слов.* із первісним значенням «будь славний у бою».

Боєславко; Бойко; Славко, Славчик, Славуньо.

Болеслав *слов.* із первісним значенням «будь славніший; здобудь більше слави».

Болеславко, Болеславчик; Болько; Славко, Славчик, Славуньо.

Боніфат від *лат.* Bonifatius, тобто (homo) boni fati «особа доброї долі».

Боніфатко, Боник, Бонько.

Борис похідне від **Борислав**.

Бориско, Борисик, Борисочко, Борисонько; Борик.

Борислав *слов.* із первісним значенням «будь славний борнею; борись за славу».

Бориско, Борисик, Борисочко, Борисонько; Борик; Славко, Славчик, Славуньо.

Боян від *тюрк.* Bajan «багатий».

Боянко, Боянець.

Бронислав *слов.* із первісним значенням «захищай славу; славний оборонець».

Брониславко; Броник, Броньо, Бронко, Бронусь, Бронь; Славко, Славчик, Славуньо.

Будим похідне від **Будимир**.

Будимко, Будимчик; Будусь.

Будимир *слов.* із первісним значенням «буди світ».

Будимко, Будимчик; Будусь; Мирко, Мирчик.

Будислав *слов.* із первісним значенням «буди славу».

Будимко, Будимчик; Будусь; Славко, Славчик, Славуньо.

Вавило від *д. гр.* Βαβύλας [babilas] із первісним значенням «повстанець».

Вавилко, Вавилонько, Овилко.

Вадим від *д. укр.* вадити «перешкоджати; сперечатися».

Вадимко, Вадимчик; Вадик, Вадусь, Вадчик, Вадь.

Вадко похідне від **Вадим**.

Вадусь, Вадчик, Вадь.

Вакула від *д. гр.* βούκολος [bukolos] «пастух».

Вакулка, Вакулик, Вакулець, Вакулко, Вакульчик.

Валентин від *лат.* Valentinus, що походить з апелятива valens «здоровий, сильний».

Валентинко, Валентинчик; Валечко, Валичок, Валько, Валик.

Валеріан *див.* **Валер'ян**.

Валерій від *лат.* Valerius «здоровий, сильний».

Валерко, Валерик, Валерійчик, Валерик, Валерусь; Валько, Валик.

Валер'ян від *лат.* Valerianus «Валеріїв».

Валер'янко, Валер'янчик; Валерик, Валерійчик, Валерик, Валерусь; Валько, Валик.

Варфоломій з *гебр.* bar Talmai «син Толмаїв».

Варфоломійко, Вархол, Вархолик.

Василь від *д. гр.* βασιλεύ(ιο)ς [basileus] «цар; царський».

Василик, Василичок, Василенько, Василечко, Василунь; Васечко, Васик, Васильо, Васюня, Васько, Васьо, Валько; Силько, Сюта.

Василько похідне від **Василь**.

Василенько, Василечко; Васечко, Васик, Василунь, Васильо, Васюня, Васько, Васьо, Валько; Силько, Сюта.

Вацлав *слов.* із первісним значенням «будь славніший; здобудь більше слави».

Вацик, Вацко, Вацуньо, Вацьо; Славко, Славчик, Славуньо.

Велемир *слов.* із первісним значенням «опануй світом; великий світ».

Велемирко, Велемирчик; Велько; Мирко, Мирчик.

Велеслав *слов.* із первісним значенням «будь славніший; здобудь славу».

Велеславко, Велеславчик; Велько; Славко, Славчик, Славуньо.

Венедикт *див.* **Бенедикт**.

Веніамін від *гебр.* Ben-Jamĭn «син правої руки; улюблений син».

Веремій *див.* **Ярема**.

Вишеслав *д. укр.* з первісним значенням «будь славніший; здобудь більше слави».

Вишеславко, Вишеславчик; Вишко; Славко, Славчик.

Вишата похідне від **Вишеслав**.

Вишко.

Вікентій від *лат.* Vincentius «той, хто перемагає».

Вікентик, Вікентійко; Вінцьо, Вітусь; Вітьо.

Віктор від *лат.* victor «переможець».

Вікторко, Вікторчик, Вікторуньо, Вікторець; Вітасик, Вітечко, Вітенько, Вітько, Віталик, Вітик, Вітюньо, Вітько, Віть.

Вірослав *слов.* із первісним значенням «той, хто славить віру; будь славний вірою».

Вірославко, Вірославчик; Вірко, Вірчик; Славко, Славчик, Славуньо.

Віталій від *лат.* vitalis «життєвий, життєздатний».

Віталійко, Віталійчик; Виталичок, Віталик; Вітась, Вітик, Вітюньо, Вітько, Вітусь, Віть.

Віталь *див.* **Віталій**.

Вітольд від *д. в. нім.* witu+waltan «володар лісу».

Вітоль, Вітось, Вітько, Вітусь, Віть.

Войтех *слов.* із первісним значенням «утіха воїна».

Войтик; Войтичко; Войтко, Войтунь, Войтуньо, Войтусь.

Волеслав *нов. укр.* «волю прославляй».

Волеславко, Волеславчик; Волько, Вольчик.

Володар похідне від **Володимир**.

Володарко, Володарчик; Володько, Володичок, Володик; Дарко, Дарусь.

Володимир *слов.* із первісним значенням «володар світу; великий володар; хай володарює світом».

Володимирко, Володимирчик; Володя, Володасик, Володько, Володичок, Володик; Володарко, Володарчик.

Володислав *слов.* із первісним значенням «володіти славою».

Володиславко, Володиславчик; Володик, Володя, Володасик, Володько, Володичок, Володик; Славко, Славчик.

Володко похідне від **Володимир** або **Володислав**.

Володик, Володя, Володасик, Володько, Володичок, Володик.

Вратко похідне від *слов.* **Вратислав** з первісним значенням «той, хто повертає славу; хай поверне славу».

Ратко, Ратчик.

Всеволод *слов.* із первісним значенням «володар всього; хай володіє всім».

Всеволодко, Всеволодик; Володик, Володя, Володасик, Володько, Володичок, Володик; Севко, Севчик.

Всеслав *слов.* із первісним значенням «славний усім; хай буде славний усім».

Всеславко; Славко, Славчик, Славуньо; Севко, Севчик.

В'ячеслав *слов.* із первісним значенням «будь славніший; здобудь більше слави».

В'ячеславчик, В'ячеславко; Славко, Славчик, Славуньо.

Гаврило від *гебр.* gabri ēl «Божий чоловік; Бог є сила».

Гаврилко, Гаврилик, Гаврилець; Гаврик, Гавришко, Гаврись, Гаврош, Гаврось.

Габро від **Габріель**; *пор.:* **Гаврило**.

Гавро *див.* **Гаврило**.

Галактіон від *д. гр.* γαλακτος [galactos] «молочний».

Галатко, Галатчик; Галашко, Галько; Лахтіон, Лахно.

Галат похідне від **Галактіон**.

Галатко, Галатик; Галько.

Гапко похідне від **Агафон**, що з *д. гр.* ἀγαφόν [agathon] «добро, благо».

Гапчик, Галунь, Гапусь.

Гарасим *див.* **Герасим**.

Гарась похідне від **Гарасим**.

Гарасько, Гарасик, Гарасунько, Гарасьо.

Гель похідне від **Гелій**, що з *д. гр.* ἥλιος [hēlios] «сонце».

Гелько, Гельо.

Геник похідне від **Геннадій**.

Генко, Геньо, Генусь, Генусик, Генусько.

Геннадій від *д. гр.* γεννάδας [gennadas] «родовитий; шляхетний».

Геннадь; Генко, Геньо, Генусь, Генусик, Генусько.

Генріх від *с. нім.* heim + richi «володар дому».

Генрик, Гена.

Георгій від *д. гр.* γεωργός [geōrgos] «хлібороб».

Георгійко, Георгійчик, Георг; Горик, Гошко.

Герасим від *д. гр.* γεράσιμος [gerasmios] «поважний, шановний».

Герасимко, Гарасимко, Герасимчик, Гарасимчик, Герасимцьо, Гарасимцьо; Герасик, Гарасик, Гарань, Гарасьо, Герасьо.

Герась похідне від **Герасим**.

Герасько, Герасик, Герасунько; Гераш.

Герман від *д. в. нім.* heri+man «воїн».

Германко, Германик; Герко.

Гліб від *д. в. нім.* got+liob «Божий нащадок».

Глібко, Глібик, Глібонько, Глібочко, Глібуньо, Глібчик.

Гнат від *лат.* ignitis «вогненний».

Гнатко; Гнатик, Гнатичок, Гнатусь, Гнатусь, Гнатусь.

Гаразд *д. укр.* гораздъ «умілий, вправний».

Гараздко, Гораздко, Гораздик, Гаразди; Гараз, Гораз.

Гордій від *д. гр.* γορδίενος [gordyenos] «мешканець Гордіени».

Гордійко, Гордійчик, Гордієчко, Гордієнько, Гордієць; Гордусь.

Гресько похідне від **Григорій**.

Гресько, Гресик, Гресуньо.

Гресь похідне від **Григорій**.

Гресько, Гресик, Гресуньо.

Григір *див.* **Григорій**.

Григорій від *д. гр.* γρηγόριος [grēgorios] «обережний; пильний».

Григірко, Григірчик, Григорасик, Григорійко; Ригір, Ригірко; Грицько, Грицик, Гриць; Гринась; Гришко.

Гриник похідне від **Григорій**.

Гринько, Гринь; Грись, Грисько.

Гринь похідне від **Григорій**.

Гриник, Гринько, Гринь; Грись, Грисько.

Гриньо похідне від **Григорій**.

Гриник, Гринько, Гринь; Грись, Грисько.

Гринько похідне від **Григорій**.

Гриник, Гринь; Грись, Грисько.

Гриць похідне від **Григорій**.

Грицик, Грицунь, Грицунько.

Грицько похідне від **Григорій**.

Грицик, Грицунь, Грицунько.

Густав від *д. сканд.* gunt+starf «знак битви, боротьби».

Густавчик; Густик.

Ґабор від **Ґабрієль**; *пор.:* **Гаврило**.

Ґабрик, Ґабрусь, Ґабрусик.

Ґабро від **Ґабрієль**; *пор.:* **Гаврило**.

Ґабрик, Ґабрусь, Ґабрусик.

Ґеник похідне від **Геннадій** або **Євген**.

Ґенусько, Ґенусь, Ґенусьо, Ґенусик.

Ґеньо похідне від **Геннадій** або **Євген**.

Ґенько, Ґенусько, Ґенусь, Ґенусьо, Ґенусик.

Ґресько від **Григорій**.

Ґресик, Ґресь, Ґресьо.

Давид від *гебр.* Dāuīd «улюбленець».

Давидко, Давидик, Давидонько, Давидочко.

Данило від *гебр.* Dani ʾēl «Бог судить; Бог — мій суддя».

Данилко, Данилонько, Данилечко; Данко, Дань, Данько, Данчик, Данусик, Данусь.

Данко похідне від **Данило** або **Богдан**.

Данчик, Данусик, Данусь, Дань, Данцьо.

Данько похідне від **Данило** або **Богдан**.

Дань, Даньцьо, Данчик, Данусик, Данусь.

Дарій від *д. гр.* Δαρειος [Dareios] «багатий».

Дарко, Дарчик, Данусик, Дарусь, Дарцьо.

Дарко похідне від **Дарій**.

Дарчик, Данусик, Дарусь, Дарцьо.

Демид від *д. гр.* Διομήδης [Diomedes] «богом (Зевсом) бережений».

Демидко, Демидик, Демко, Демусь, Демцьо; Мидьо.

Демко похідне від **Демид** або **Дем'ян**.

Демчик, Демцьо; Демусь; Мидьо.

Дем'ян від *д. гр.* Δαμιανός [Damianos] «присвячений язичницькій богині Дамії; Даміїн».

Демко; Дем'янко, Дем'янонько, Дем'яночко, Дем'яник, Дем'янцьо; Демчик, Демусь.

Денис від *д. гр.* Διονύσιος [Dionýsios] «присвячений язичницькому божкові Діонісові; Діонісів».

Дениско, Денисонько, Денисочко; Денко.

Дзенимир *слов.* із первісним значенням «хай прославляє, оголошує мир».

Дзвенимирк; Дзвінко, Дзвінчик; Мирко, Мирчик.

Дзвенислав *слов.* із первісним значенням «хай розносить славу».

Дзвінко, Дзвінчик, Славко, Славчик.

Дмитро від *д. гр.* Δημήτριος [Dēmētrios] «той, хто належить язичницькій богині Деметрі; Деметрин».

Дмитрик, Дмитрусик, Дмитрусь, Дмитерко, Дмитруньо; Митрик, Митько, Митьо; Димко.

Добриня похідне від **Добромисл** або **Доброслав**.

Добрик, Добрусик, Добрусь.

Добромисл *слов.* із первісним значенням «хай буде добрий думками».

Добрик, Добрусик, Добрусь; Мисько.

Доброслав *слов.* із первісним значенням «хай славить добро; хай буде добрий славою».

Добрик, Добрусик, Добрусь; Славко, Славчик.

Дорко похідне від **Теодор** або **Дорофій**.

Дорчик, Дорцьо, Дорусик, Дорусь.

Дорош похідне від **Дорофій**, що з *д. гр.* Δωρόφεος [Dōrōtheos] «дар Божий».

Дорошко, Дорошик; Дорчик, Дорцьо, Дорусик, Дорусь.

Душан похідне від *слов.* імен-композит типу Духослав, Душемир.

Душанко, Душанчик; Душко.

Едуард від *с. англ.* ēad+werd «міцний, надійний охоронець».

Едуардик; Едик, Едичок; Едьо.

Еммануїл *див.* **Мануйло**.

Еней від *лат.* Aeneus «міцний, незламний».

Енейко, Енейчик; Еньо.

Ернест від *д. в. нім.* ernust «чесний; розважний».

Ернестик; Ерик; Ерко.

Євген від *д. гр.* Εύγενιος [Eugénios] «шляхетний, родовитий».

Євгенко, Євгенік, Євгенонько, Євгеночко, Євгеньо, Євгенко; Генко, Геньо, Генусь, Генусик, Генусько.

Євгеній *див.* **Євген**.

Євграф від *д. гр.* Εύγραφος [Eugrafos] «доброписець; хто добре пише».

Грапко, Грапчик.

Євдоким від *д. гр.* Εύδόκιμος [Eudokimos] «славний; оточений доброю славою».

Євдокимко, Євдокимчик, Євдокимонько; Євдушко; Євко; Явдик, Явдонь; Ядько.

Євмен від *д. гр.* Εύμένής [Eumenos] «прихильний; привітний; доброзичливий».

Євменко, Євменчик; Ємчик; Євко.

Євстахій *див.* **Остап**.

Євтихій *див.* **Євтух**.

Євтух похідне від **Євтихій**, що з *д. гр.* εύτυχιος [eutychios] «щасливий».

Євтушок, Євтушик, Євтушко; Євко.

Єлисей від *гебр.* ʽēl iša' «Бог порятунок; Божий порятунок».

Єлисейко, Єлисейчик; Лисейко, Личейчик; Олись; Лесик, Леско.

Єлизар від *гебр.* ʿēl āzār «Бог допоміг; Божа допомога».

Єлизарко, Єлизарчик, Єлизарочко; Єлко.

Єресько похідне від **Єремія**; *пор.:* **Ярема**.

Єресик; Єрко, Єрчик, Єрусь, Єрусик.

Єрешко похідне від **Єремія**; *пор.:* **Ярема**.

Єресик; Єрко, Єрчик, Єрусь, Єрусик.

Єфим *див.* **Юхим**.

Єфрем *див.* **Охрім**.

Жадан *д. укр.* з первісним значенням «жаданий».

Жаданко, Жаданчик; Жадко.

Ждан *д. укр.* з первісним значенням «очікуваний, бажаний»

Жданко, Жданчик; Жадко.

Захар від *гебр.* Zehharjah «Єгова згадав; Божа пам'ять».

Захарко, Захарчик, Захарцьо, Захарунь; Харко.

Захарко *див.* **Захар**.

Зеник похідне від **Зіновій** або **Зенон**.

Зенко, Зенунь, Зенусь, Зенусик, Зенцьо, Зенчик.

Зенко похідне від **Зіновій** або **Зенон**.

Зеник, Зенунь, Зенусь, Зенусик, Зенцьо, Зенчик.

Зенон від *д. гр.* Ζηνός [Zenos] «Зевсів».

Зеник, Зенунь, Зенусь, Зенусик, Зенцьо, Зенчик.

Зеньо похідне від **Зіновій** або **Зенон**.

Зеник, Зенунь, Зенусь, Зенусик, Зенцьо, Зенчик.

Зінець похідне від **Зіновій** або **Зенон**.

Зінько, Зінюсь; Зеньо, Зеник, Зенунь, Зенусь, Зенусик, Зенцьо, Зенчик.

Зіновій від *д. гр.* Ζηνόβιος [Zenobios] «Зевсове, божественне життя».

Зіновійко, Зіновійчик; Зінько; Зеньо, Зеник, Зенунь, Зенусь, Зенусик, Зенцьо, Зенчик.

Зінь похідне від **Зіновій** або **Зенон**.

Зінько; Зеньо, Зеник, Зенунь, Зенусь, Зенусик, Зенцьо, Зенчик.

Зінько похідне від **Зіновій** або **Зенон**.

Зінюсь, Зінець; Зеньо, Зеник, Зенунь, Зенусь, Зенусик, Зенцьо, Зенчик.

Зореслав від псевдоніма українського поета Степана Сабола — **Зореслав** «той, хто славить зорі».

Зореславко, Зореславчик; *Зорик, Зірко; Славко, Славчик, Славуньо.*

Зорян *укр.* «зоряний».

Зорянко, Зорянчик; Зорик, Зірко.

Зосим від *д. гр.* Ζώσιηος [Zosimos] «живий, невмирущий».

Зосимко, Зосимчик, Зосик, Зосько.

Зотик від *д. гр.* Ζώτικός [Zotikos] «життєдайний, животворний; живучий».

Зотко, Зотько.

Іван від *гебр.* Yōchānān «Єгова помилував, змилосердився; Бог милосердний».

Иванко, Иванчик; Іванко, Іванчик, Іванонько, Іванечко, Іваночко, Іванонько, Іваничичок, Іваник, Іванунь, Івань, Іванько, Іванець, Іванішко, Іванюсько; Івасик, Івась, Івасько, Івасенько, Івасюнь, Івасенько, Івасьо; Івашко, Івашенько, Івашечко; Ванько, Ваник, Ваньо.

Івон від *гебр.* yōnā «голуб».

Івонко, Іванчик.

Івор від *д. сканд.* Ingvarr, що утворилося на базі імені германського божка скотарства Ingwio та *д. в. нім.* wāra «оберігати, охороняти».

Іворко, Іворчик.

Ігнат *див.* **Гнат**.

Ігор від *д. сканд.* Ingvarr, що утворилося на базі імені германського божка скотарства Ingwio та *д. в. нім.* wāra «оберігати, охороняти».

Ігорко, Ігорчик, Ігорцьо; Орко, Орчик, Орцьо.

Ізяслав *д. укр.* з первісним значенням «той, хто здобув славу; хай здобуде славу».

Ізяславко, Ізяславчик; Славко, Славчик.

Іларіон від *д. гр.* Ἱλαρίων [Hilariōn] «веселий».

Іларіонко, Іларіончик; Ларіончик, Ларіонко; Ларко, Ларчик, Ларусик, Ларусь, Ларцьо.

Ілаш *див.* **Ілля**.

Ілля від *гебр.* ʽēl iliàhu «мій Бог — Єгова».

Илько; Ілько; Іллюсь, Іллюсик; Ілаш, Ілашко; Ілечко, Іленько, Ілик, Ілюнчик.

Ілько *див.* **Ілля**.

Інокентій від *лат.* innocens «невинний, чесний; шляхетний»

Іон *див.* **Івон**.

Іпат *див.* **Іпатій**.

Іпатій від *д. гр.* ʾὕπατος [hipatos] «найвищий».

Іпатко; Патусь, Патусик.

Іполит від *д. гр.* Ἱππόλυτος «той, хто розпрягає коня».

Іполитко; Полит; Полько.

Ісак від *гебр.* Iishāq «вона засміялася» — йдеться про дружину біблійного патріарха Авраама Сару, яка через власний похилий вік засміялася, коли їй напророкували народження сина.

Ісачок, Сищик, Сацько.

Йов від *гебр.* Īyōbh «переслідуваний».

Йовко, Йовчик.

Йона *див.* **Івон**.

Йордан від *гебр.* Jerděn «хрещений в ріці Йордан».

Йорданко, Йорданчик; Йорко.

Йосафат від *гебр.* Yōsāphāt «Єгова судив».

Йосафатко, Йосафатик; Сафат, Сафатко, Сафатик, Сафко.

Йосип від *гебр.* jasaf «[Бог] додасть».

Йосипко; Осипко, Осипцьо, Осик; Юзько, Юзик, Юзьо.

Йосиф *див.* **Йосип**.

Казимир *слов.* із первісним значенням «руйнувати, псувати мир».

Казимирко; Казько, Казик, Мирко, Мирчик.

Каленик від *д. гр.* καλός [kallos]+νίκη [nikē] «краса, перемога».

Каленичок, Каленко, Калень.

Капітон від *лат.* capito «головань».

Капітончик, Капітоньо, Капка.

Карл *див.* **Карло**.

Карло від *с. в. нім.* karl «мужчина; чоловік».

Карлонько, Карлусь, Карлусик.

Карпо від *д. гр.* κάρπος [karpos] «плід».

Карпонько, Карпусь, Карпик.

Касян від *лат.* Cassianus «той, хто належить до роду Кассія».

Касянко, Касянчик, Касяночко, Касяненько; Касько, Касьо.

Кий *д. укр.* від імені легендарного засновника Києва.

Кийко, Киюсь, Киюсик.

Кирилець похідне від **Кирило**.

Кирик, Кирильцьо.

Кирило від *д. гр.* κύριος [kyrios] «пан, володар».

Кирилко, Кирилонько, Кирилочко, Кирилик, Кирилечко, Кирик, Кирусь.

Кирик від *д. гр.* κήρυξ [keryks] «промовець; проповідник».

Кирусь, Кирко, Кирчик.

Кіндрат від *д. в. нім.* kuoni+rat «сміливий порадник».

Кіндратко, Кіндратик, Кіндратонько, Кіндратичок; Кіндрась.

Клим *див.* **Климент**.

Климент від *лат.* clemens «ніжний; милосердний».

Климко, Климчик, Климусь, Климцьо, Климусик, Климонько.

Климентій *див.* **Климент**.

Конаш похідне від **Конон**.

Конашко, Кінась, Кінасик.

Конон від *д. гр.* Κώνων [Konon], первісне значення неясне.

Конашко, Кінась, Кінасик.

Корнило *див.* **Корній**.

Корній від *лат.* родового імені Cornelius, яке утворено на базі апелятива cornű «пасинок».

Корнійко, Корнійчук, Корнієчко, Корнієць.

Кость похідне від **Костянтин**.

Костьо, Костик, Костусь.

Костянтин від *лат.* Constantinus «постійний; витривалий; готовий на пожертву».

Костянтинко; Кость; Костьо, Костик, Костусь.

Кузьма від *д. гр.* κοσμάς [kosmàs] «прикраси; вбрання; світ; порядок; вічність».

Кузьмечко, Кузьмусь, Кузьмусик; Кузь, Кузько, Кузик, Кузьо.

Купрій похідне від **Купріян**, утворене від *д. гр.* κυπριανός [kyprianos] «мешканець Кіпру».

Купріянко, Купріянонько, Купріянчик.

Купріян *див.* **Купрій**.

Лаврентій *див.* **Лаврін**.

Лавриш похідне від **Лавро**.

Лавришко, Лаврусь, Лаврусик.

Лаврін похідне від **Лаврентій**, утворене від *лат.* Laurens «мешканець міста Лаврента, нині Лоренто».

Лаврінко, Лаврінчик, Лавріноньо, Лаврінoчко, Лаврентик, Лавренько; Лаврик, Лавричок, Лавруньо, Лаврусь, Лаврусик.

Лавро від *лат.* laurus «лаврове дерево».

Лаврик, Лавричок, Лавруньо, Лаврусь, Лаврусик.

Ладим похідне від старослов'янського варіанта імені ВЛАДИМИРЪ; *пор.:* **Володимир**.

Ладимко, Ладимчик; Ладко.

Ладимир похідне від старослов'янського варіанта імені ВЛАДИМИРЪ; *пор.:* **Володимир**.

Ладимирко, Ладимирчик; Ладко; Мирко, Мирчик.

Ладко похідне від старослов'янського варіанта імені ВЛАДИМИРЪ; *пор.:* **Володимир**.

Ладимко, Ладимчик.

Лазар від *гебр.* ʾElʿāzār «Бог допоміг».

Лазарко, Лазарчик, Лазько, Лазьо.

Ларіон *див.* **Іларіон**.

Лев калька *д. гр.* імені Λέων [Léōn] «лев».

Левко; Левчик; Левонько, Левочко, Левусик, Левусь, Левцьо; Лесь.

Левко *див.* **Лев**.

Леон від *д. гр.* Λέων [Léōn] «лев».

Леонко, Леончик; Левко; Левочко, Левусик, Левусь, Левцьо; Лесь.

Леонтій від *д. гр.* Λέωντιος [Leontios] «лев'ячий, левиний».

Леонтійко, Леонтійчик; Леончик; Левусик, Левусь, Левцьо; Лесь.

Лексій *див.* **Олексій**.

Леонід від *д. гр.* Λέωνίδας [Leōnídas] «схожий, подібний до лева».

Леонідик, Леонідонько, Леонідочко; Льонечко; Лесик, Лесь.

Лесь похідне від **Олександр** або **Олексій**.

Лесик, Лесько, Лесюник, Лель, Лельо.

Лешко похідне від **Олександр** або **Олексій**.

Лесик, Лесько, Лесюник, Лель, Лельо.

Лука *див.* **Лук'ян**.

Лукаш похідне від **Лука**.

Лукашик, Лукашко, Лукашуньо; Лучик, Лучка; Луцик, Луцько.

Лук'ян від *лат.* Lucanus «той, хто походить з Луканії, провінції у південній Італії».

Лук'янко, Лук'янчик, Лук'янцьо, Лук'яньо; Лукаш, Лукашик, Лукашко, Лукашуньо; Лучик, Лучка; Луцик, Луцько.

Лучик похідне від **Лука**.

Лукашик, Лукашко, Лукашуньо; Лучка; Луцик, Луцько.

Лучко похідне від **Лука**.

Лучик, Лучка; Луцик, Луцько.

Любко похідне від **Любомир**.

Любчик, Любцьо, Любусик.

Любомир *слов.* із первісним значенням «нехай любить мир; миролюбний».

Любомирко, Любомирчик; Любчик, Любцьо, Любусик; Мирко, Мирчик.

Макар від *д. гр.* μακάριος [makàrios] «блаженний; щасливий».

Макарко, Макарчик, Макарочко, Макаруньо, Макарик, Макарцьо, Макарусик, Макарусь.

Максим від *лат.* maximus «найбільший».

Максимко, Максимчик, Максимцьо, Максимочко, Максимонько, Макс, Максим.

Мануйло похідне від **Еммануїл**, що постало на базі *гебр.* Immānū ʾēl «з нами Бог».

Мануйлочко, Мануйлонько; Манько, Маньо.

Маркіян від *лат.* Marcianus «Маркіїв; той, хто належить Маркієві».

Маркіянко, Маркіянчик, Маркіянонько; Марко, Маркусь, Маркусик; Марчик.

Марко від *лат.* Marcus «Марсів; той, хто належить Марсові».

Маркусь, Маркусик; Марчик.

Мартин від *лат.* Martinus «шанувальник Марса; войовничий».

Мартинко, Мартинчик, Мартинонько, Мартиночко; Марко, Маркусь, Маркусик; Марчик.

Маріян *див.* **Мар'ян**.

Мар’ян від *лат*. Marianus «належний до роду Маріїв» або «посвячений Марії».

Мар’янко, Мар’янчик, Мар’яник, Мар’яночько, Мар’яньо.

Матвій від *гебр*. Matitjàhu «Божий чоловік; дар Божий».

Матвійко, Матвійчик, Матвієнько, Матвієчко, Матвійцьо; Матійко, Матійчик; Матусь, Матусик; Мацько.

Матій *див*. **Матвій**.

Матяш похідне від **Матвій**.

Матяшко, Матяшик; Матусь, Матусик; Мацько.

Мацько похідне від **Матвій**.

Матусь, Матусик; Матяш.

Мелетій *див*. **Мелешко**.

Мелешко похідне від **Мелетій**, що з *д. гр.* μελέτιος [melétios] «турботливий».

Мелець, Мелесь; Мелько.

Методій *див*. **Мефодій**.

Мефодій від *д. гр.* μέφόδος [methódos] «цілеспрямований».

Мефодійко, Методійко; Мефодик, Методик; Фодько, Фодик; Тодик.

Мечислав *слов*. із первісним значенням «слав меч; хай буде славний мечем».

Мечиславко, Мечиславчик; Мечко, Мечик; Славко, Славчик, Славуньо.

Микита від *д. гр.* νικήτης [nikētēs] «переможець».

Микитко, Микитонька, Микиточка, Микитась, Микитасик; Митьо.

Микола від *д. гр.* Νικόλαος [Nikólaos] «переможець народів».

Миколка, Миколко, Миколичок, Миколюньо, Миколечко, Миколочко, Миколчик, Микольцьо; Миколаєчко; Коленька, Колько, Колюньо, Колюсько; Коцько.

Милан *слов.* із первісним значенням «милий, улюблений».

Миланко, Миланик, Миланчик.

Мирко *див.* **Мирослав**.

Мирон від *д. гр.* μύρων [myron] «той, що пахне миром; намазаний миром».

Миронко, Мирончик, Мирко, Мирчик, Миросик, Миросьо, Миросько.

Мирослав *слов.* із первісним значенням «нехай славить мир».

Мирославко, Мирославчик; Мирко, Мирчик, Миросик, Миросьо, Миросько; Славко, Славчик, Славцьо.

Мись похідне від **Михайло**.

Мисько, Мисик.

Мисько похідне від **Михайло**.

Мись, Мисик.

Митро похідне від **Дмитро**.

Митрик, Митруньо, Митречко, Митричок; Митьо, Митько.

Митуса похідне від **Дмитро**.

Митусик, Митусь, Митусьо.

Михайло від *гебр.* mi-kha-ʾēl «Хто як Бог; рівний Богові».

Михайлик, Михайличок, Михайличко, Михайлонько, Михайлочко, Михайлусь, Михайлуньо, Михалко; Михась, Михасик, Михасько, Михаль, Михальо; Мись, Мисько; Мишко.

Михаль похідне від **Михайло**.

Михась, Михасик, Михасько, Михальо; Мись, Мисько; Мишко.

Мілько *див.* **Омелян**.

Мільчик, Мілечко, Мілюнчик, Мілюньо.

Мстислав *слов.* із первісним значенням «славний помстою; нехай прославиться помстою».

Мстиславко, Мстиславчик; Славко, Славчик, Славуньо.

Мусій від *гебр.* Mōśēh «той, кого витягнули з води» або від *єгип.* Mes(su) «дитя».

Мусійко, Мусійчик, Мусієнько; Мусько.

Назар від *гебр.* nāzar «він присвятив себе [Богові]».

Назарко, Назарчик, Назаронько, Назарочко, Назарцьо, Назаруньо.

Назарій *див.* **Назар**.

Нанко похідне від **Ананій**.

Нанчик, Нано, Наньо.

Настас *див.* **Анастас**.

Натан від *гебр.* Nāthān та Nāthān ʿēl «Він дав; Він, Бог, дав».

Натанко, Натанчик.

Наум від *гебр.* Nāhūm «розрадник; той, хто втішає».

Наумко, Наумчик, Наумонько, Наумцьо.

Нестір від *д. гр.* νέστωρ [nestōr] «той, хто повернувся додому».

Нестірко, Несторко, Нестерочко, Несторик.

Нестор *див.* **Нестір**.

Никанор від *д. гр.* Νικάνορ [Nikanor] «хто бачив перемогу».

Никанорко, Никанорчик; Никінко.

Никифор *див.* **Ничипір**.

Ничипір похідне від **Никифор**, що з *д. гр.* νικήφορος [nikēphoros] «той, хто несе перемогу».

Ничипірко, Ничипорик; Чіпка, Чіпко.

Никін від *д. гр.* νικων [nikon] «переможець».

Никінко, Никонець, Никончик.

Никодим від *д. гр.* Νικόημος [Nikodemos] «який перемагає народи».

Никодимко, Никодимчик; Микодим.

Овдій від *гебр.* ʼObadhyāh «служитель Єгови».

Овдійко, Овдійчик, Овдієчко.

Оверкій *див.* **Оверко**.

Оверко похідне від **Оверкій**, що з *лат.* Avernus «той, що народився біля Авернського озера».

Оверочко, Оверчик, Оверцьо, Оверонько.

Овксен *див.* **Оксен**.

Оврам *див.* **Аврам**.

Овсій похідне від Євсевій, що з *д. гр.* εὐσεβες [eusebēs] «благочестивий».

Овсійко, Овсійчик, Овсієнько, Овсієчко, Овсійцьо; Сівко.

Огій від *гебр.* Haggaį «святковий, урочистий».

Огійко, Огієць, Огійчик.

Озарко похідне від **Азар**.

Озарчик, Озарунь, Озарусь; Зарко, Зарцьо.

Оксен похідне від **Авксентій**, що з *д. гр.* αὐξέντιος [auxentios] «вирослий; звеличений».

Оксенко, Оксенчик, Оксень, Оксеночко, Оксенцьо, Оксеньо; Ксень, Ксенько; Сень, Сенько.

Олег від *д. сканд.* Helge «здоровий; щасливий».

Олежко, Олежик; Олько, Олюсик, Олелько, Олюнько; Лелько.

Олекса *див.* **Олексій**.

Олександр від *д. гр.* Ἀλέξανδρος [Aléxandros] «мужній оборонець».

Олександрунь; Олесько, Олесик, Олесь, Олелько; Лесик, Лесько, Лель; Сашко; Шурко.

Олексій від *д. гр.* Ἀλέξιος [aléxios] «захисник».

Олексійко, Олексієнько, Олексійчик, Олексієчко; Олесько, Олесик, Олесь, Олелько; Лесик, Лесько, Лель, Лешко.

Олелько похідне від **Олександр**, або **Олексій**, або **Олег**.

Олельчик; Лелько; Олько, Олюсик.

Олесь похідне від **Олександр**, або **Олексій**, або **Олег**.

Олесько, Олесик, Олелько; Лесик, Лесько, Лель, Лешко.

Олефір від *д. гр.* Ἐλευφέριος [Eletherios] «вільний».

Олефірко, Олефірчик; Олик.

Олешко похідне від **Олександр**, або **Олексій**, або **Олег**.

Лешко, Лелько, Лесик; Олелько.

Олімп від *д. гр.* Ὀλύμπιος [Olympios] «олімпійський; що народився поблизу гори Олімп».

Олько; Олипко.

Олько похідне від **Олександр**, або **Олексій**, або **Олег**.

Олюсик; Олелько; Лель, Лелько.

Омелько похідне від **Омелян**.

Омельцьо, Омельчик; Мілько, Мілюньо.

Омелян від *лат.* Aemilianus «той, хто належить до роду Емілія»; *пор.: лат.* aemulor «змагатися».

Омелько; Омелянко, Омелянчик, Омеляночко; Омельцьо, Омельчик, Омелечко; Мілько, Мілюньо.

Онисим від *д. гр.* Ὀνήσιμος [onēsimos] «корисний».

Онисечко, Онишко, Онисик, Онисимко; Онисько; Симко.

Онисько похідне від **Онисим**.

Онисечко, Онишко, Онисик, Онисимко; Симко.

Онуфрій від *д. гр.* Ὀνούφριος [Onufrios] — епітет. бога Озіріса.

Онуфрійко, Онуфрієчко, Онуферцьо; Оноприйчик; Нусько.

Опанас від *д. гр.* ἀφανάσιος [athanosois] «безсмертний».

Опанаско, Опанасик, Опанасонько, Опанасочко; Панаско, Панасик; Пасько; Танась, Танасик.

Орест від *д. гр.* ʽορέστης [orestēs] «горець, верховинець».

Орестик, Орестечко, Орестонько; Орисько, Орисик; Орко, Орчик.

Осафат *див.* **Йосафат**.

Осип *див.* **Йосип**.

Осипко похідне від **Йосип**.

Осипонько, Осипчик.

Остап похідне від **Євстахій**, що з *д. гр.* εὐστάφιος [eustáphios] «здоровий; щасливий; добрий».

Остапчик, Остапик, Остапуньо, Остапонько, Остапцьо; Осташ, Осташко; Стас, Стасько, Сташко.

Осташ похідне від **Остап**.

Остапко; Сташко; Стас, Стасько.

Остромир *слов.* із первісним значенням «нехай буде швидкий до миру; миролюбний».

Остромирко, Остромирчик; Мирко, Мирчик, Мирось, Миросик.

Охрім похідне від **Єфрем**, що з *гебр.* ephrayim «плідний».

Охрімко, Охрімчик, Охрімонько, Охрімочко, Охрімцьо.

Павлиш *див.* **Павло**.

Павло від *лат.* Paulus «малий; скромний».

Павлик, Павлусь, Павлусько, Павлусенько, Павлусичок, Павлусик, Павлунько; Павчик; Пашко.

Памфіл від *д. гр.* Πάμφιλος [Pamfilos] «улюблений, милий, дорогий».

Памфілко, Памфіль.

Панас *див.* **Опанас**.

Панкрат від *д. гр.* Πανκράτιος [Pankrátios] «Всемогутній; Всевладний, Вседержитель».

Панкратко, Панкратонько, Панкраточко; Панько.

Пантелеймон від. *д. гр.* Παντελεήμων [Panteleemōn] «Всемилостивий; Всемилосердний».

Панько; Панькусь, Панькусик; Тилимончик; Талик.

Панько похідне від **Пантелеймон**.

Панькусь, Панькусик.

Парамон *д. гр.* Παράμονος [Paramonos] «міцний; вірний; надійний».

Парамонко, Парамончик.

Пархім похідне від **Парфен**, що з *д. гр.* παρφένιος [parthenios] «непорочний, чистий».

Пархімко, Пархімчик.

Парфен *див.* **Пархім**.

Петро від *д. гр.* кальки πέτρα [petra] *гебр.* особового імені Kefa «камінь; скеля», яким Ісус Христос назвав одного із своїх апостолів — Симона.

Петрик, Петрусь, Петрусик, Петрусичок, Петруньо, Петличок; Петько, Петьо.

Пилип від *д. гр.* φίλιπος [filippos] «любитель, поціновувач коней».

Пилипко, Пилипчик, Пилипуньо, Пилипонько, Пилипцьо.

Пимін від *д. гр.* ποιμήν «пастух».

Пимонко, Пимонь, Пимось, Пимко.

Платін *див.* **Платон**.

Платон від *д. гр.* πλάτύς [platys] «кремезний; повний».

Платонко, Платончик, Платонько; Платко.

Полікарп від *д. гр.* Πολύκαρπος [Polikarpos] «багатий плодами; плодючий».

Полікарпо, Полікарпик; Карпик, Карпусь; Полько.

Полько похідне від **Аполлінарій** або **Полікарп**.

Польчик, Полюньо, Полюник.

Порфир похідне від **Порфирій**, що з *д.* гр. πορφύριος [porphyrios] «багряний».

Порфирко, Порфирик, Порфиронько, Порфирочко.

Потап від *д. гр.* ποταπός [potapos] «[прийшлий] звідки».

Потапко, Потапчик, Потапонько, Потапочко; Поташко, Потась.

Продан *д. укр.* з первісним значенням «проданий».

Проданко, Проданчик; Данко, Данчик, Дань, Данько.

Прокіп від *д. гр.* πρόκωπος [prokōpos] «той, що схопив меч за руків'я; готовий до бою».

Прокіпко, Прокопко, Прокіпчик, Прокопчик; Проць, Процик; Пронь, Пронько.

Протазь *див.* **Протас**.

Протас від *д. гр.* προτάσιος [protāsios] «перший; передній».

Протасик; Пронь, Пронько.

Процик похідне від **Прокіп**.

Проць, Пронь, Пронько.

Прохор від *д. гр.* Πρόχορος [Prochoros] «той, хто танцює попереду».

Прохорко, Прохорчик, Прохорцьо; Прошко.

Проць похідне від **Прокіп**.

Процик; Пронь, Пронько.

Путята похідне від **Путислав**.

Путько.

Радивон *див.* **Родіон**.

Радим похідне від *слов.* **Радимир**, **Радомир**.

Радимко, Радимчик; Радко, Радик.

Радимир *слов.* з первісним значенням «радій, тішся мирові; той, що прагне мира».

Радимирко, Радомирко, Радимирчик, Радомирчик; Радимко, Радимчик; Радко, Радик; Мирко, Мирчик, Мирось, Миросик.

Радислав *слов.* з первісним значенням «той, що славить радість».

Радиславко, Радославко, Радиславчик, Радославчик; Радимко, Радимчик; Радко, Радик; Славко, Славчик.

Радомир *див.* **Радимир**.

Радослав *див.* **Радислав**.

Радко похідне від **Радимир**, **Радомир**, **Радислав**, **Радослав**.

Радик, Радусь, Радусик.

Радован *слов.* з первісним значенням «радісний».

Радованко, Радованчик; Радко, Радик.

Рафаїл від *гебр.* Rēphā ʾēl «Бог зцілив».

Рафаїлчик, Рафайлик; Рафал, Рафик.

Рафайло *див.* **Рафаїл**.

Роберт від *нім.* Rodebert «славою осяяний».

Робертик; Робик; Бертик.

Родіон від *д. гр.* ῥόδιος [ródios] «родосець, мешканець острова Родос».

Родіонко, Родіончик; Родько, Родечко.

Роман від *лат.* Rōmānus «римлянин».

Романчик, Романко, Романонько, Романочко, Романьо, Романик; Ромко; Ромцьо, Ромусь, Ромась, Ромасик.

Ромко похідне від **Роман**.

Ромцьо, Ромусь, Ромась, Романсик, Ромусько.

Ростислав *слов.* з первісним значенням «нехай примножить славу; той, що примножує славу».

Ростиславко, Ростиславчик; Ростик, Ростьо; Славко, Славчик, Славуньо.

Руслан від *тюрк.* arslan «лев».

Русланчик, Русланик.

Рюрик від *д. сканд.* Rurik, що постало на базі Roderich «славний силою, багатством; славний володар».

Рюрко, Рюрчик; Юрко.

Сава від *гебр.* sāba «дід; літня особа».

Савко, Савик, Савусь, Савусик, Савцьо, Савонька, Савчик.

Савастян *див.* **Севастян**.

Саватій від *гебр.* Šabbāth «субота; той, хто народився в суботу».

Саватійко; Савасик, Саватко; Сава.

Савелій від *лат.* Sabellus «сабінський, із сабінян».

Савел; Савелко, Савелько; Савлик; Савло.

Савка *див.* **Сава**.

Савко *див.* **Сава**.

Саливон від *лат.* Silvanus, власної назви язичницького божка лісів.

Саливонко, Саливончик.

Самійло від *гебр.* šēm ʽēl «ім'я Боже».

Самійлик; Самусь, Самусик.

Самсон від *гебр.* Šimšon «сонячний».

Самсончик, Самсоник; Сонко, Соньо.

Самусь похідне від **Самійло**.

Самусик, Самосик; Самунь.

Сафат *див.* **Йосафат**.

Свирид похідне від **Спиридон**, що постало з *лат.* spiritus «дух».

Свиридко, Свиридик, Свиридонько, Свиридочко.

Світозар *слов.* з первісним значенням «будь світочем».

Світозарко, Світозарчик; Світко; Зарко, Зарик.

Світослав *слов.* з первісним значенням «світло прославляй; прослався світлом».

Світославко, Світославчик; Світко; Славко, Славчик, Славуньо.

Святко похідне від імен з компонентом **Свято-**.

Святусь, Святусик.

Святогор *д. укр.* з первісним значенням «той, що походить зі святої гори».

Святогорко, Святогорчик; Святусь, Святусик.

Святомир *слов.* з первісним значенням «Божий мир; будь великим у мирі; будь миролюбним».

Святомирко, Святомирчик; Святусь, Святусик; Мирко, Мирчик, Мирось, Миросик.

Святополк *слов.* з первісним значенням «великий (Божий) воїн; величний у бою; будь великим серед воїнів».

Святко, Святусь, Святусик.

Святослав *слов.* з первісним значенням «славний у великому, сильному [Бозі]; той, хто славить великого, сильного [Бога]; славний величчю».

Святославко, Святославчик; Святко, Святусь, Святусик; Славко, Славчик, Славуньо.

Себастян *див.* **Севастян**.

Севастян від *д. гр.* σεβαστος «високий; високоповажний; священний».

Севастянчик, Савастянчик; Савось, Савосик, Савонько; Севко.

Северин від *лат.* sevērus «серйозний; суворий».

Северинко, Северинчик, Северинонько, Севериночко, Северинчик; Севко.

Семен від *гебр.* Šim ʿōn «Бог чує».

Семенко, Семенчик, Семенонько, Семеночко, Семко; Сенько; Сень, Сеник.

Семко похідне від **Семен**.

Семочко, Семик.

Сеник похідне від **Семен**.

Сеньо, Сенцьо, Сеньчик.

Сенько похідне від **Семен**.

Сеньо, Сенцьо, Сеньчик.

Сергій від *лат.* особового імені Sergius, утвореного на базі апелятива servus «слуга; охоронець».

Сергійко, Сергійчик, Сергієчко, Сергійцьо, Сергуньо; Гунько.

Сидір від *д. гр.* Ἰσίδωρος [Isidōros] «дар єгипетської богині сонця Ізіди».

Сидірко, Сидорчик, Сидорусь, Сидорусик, Сидоруньо; Сизько; Сидь, Сидько.

Сизько похідне від **Сидір**.

Сизик; Сидь, Сидько.

Сильвестр від *лат.* Silvester «лісовий».

Сильвесторко, Сильвестрик; Сильвесь; Силівест.

Симон похідне від **Симеон**; *пор.:* **Семен**.

Симонко, Симончик; Симко; Шимко.

Славко похідне від імен з компонентом **Слав-** або **-слав**.

Славик, Славчик, Славуньо, Славусик.

Славомир *слов.* з первісним значенням «прославляй мир».

Славомико, Славомирчик; Славик, Славчик, Славуньо, Славусик; Мирко, Мирчик, Мирось, Миросик.

Славута похідне від імен з компонентом **Слав-** або **-слав**.

Славусь, Славусик, Славик, Славчик, Славуньо.

Созон від *д. гр.* σώζων [sōzōn] «врятований».

Созоник; Сизик, Сизько, Сизь.

Соломон від *гебр.* šelōmō «мирний».

Соломончик, Солонко; Сомко.

Сопрон *див.* **Софрон**.

Софрон від *д. гр.* σώφρόνιος [sōphronios] «розважливий».

Софронко, Софончик; Супрунко, Супрунчик, Супрусь.

Станіслав *слов.* з первісним значенням «зміцни славу; стань, будь славним».

Station Station

Станко похідне від імен з компонентом **Стан-**.

Стась, Стасик, Стасько; Стах, Сташко.

Стась похідне від імен з компонентом **Стан-**.

Станко; Стась, Стасик, Стасько; Стах, Сташко.

Стах похідне від імен з компонентом **Стан-** або **Євстахій**.

Сташко; Станко; Стась, Стасик, Стасько.

Сташко похідне від імен з компонентом **Стан-** або **Євстахій**.

Стах, Станко; Стась, Стасик, Стасько.

Степан з *д. гр.* στέφανος [stéfanos] «вінок; корона».

Степанко, Степанчик, Степанонько, Степаночко, Степанцьо; Степко; Стень, Стець, Стецько, Стенько; Стефко; Стефанко, Стефаник, Стефуньо; Стефцьо; Штець; Штефанко, Штефанцьо, Штефанчик.

Стефан *див.* **Степан**.

Стець похідне від **Степан**.

Стецько; Степко; Стень, Стенько.

Стецько похідне від **Степан**.

Стець; Степко; Стень, Стенько.

Стоян *слов.* з первісним значенням «щоб вижив; щоб вистояв».

Стоянко, Стоянчик; Стойко.

Супрун *див.* **Софрон**.

Тадей від *гебр.* Taddáj «вдячний; щасливий».

Тадейко, Тадейчик; Тадик, Тадко, Тадьо.

Танас *див.* **Панас**.

Танась *див.* **Панас**.

Тарас з *д. гр.* ταάσιος [tarásios] «бунтар».

Тарасик, Тараско, Тарасичок, Тарасуньчик, Тарасуня, Тарасуньо, Тарасьо, Тарась.

Теодор від *д. гр.* Θεόδωρος [Theódōros] «Божий дар».

Теодорко, Теодорчик; Тодорко, Тодорчик, Тодось, Тодосик; Дорко, Дорчик, Дозик, Дозьо.

Теоктист *див.* **Феоктист**.

Теофан *див.* **Феофан**.

Терентій від *лат.* Terentius «виходець з роду Теренціїв».

Терешко, Тересько, Теренко; Терень; Тересь; Терех.

Терень похідне від **Терентій**.

Теренко, Теренчик; Терешко, Тересько, Тересь; Терех.

Тересь похідне від **Терентій**.

Терес, Тересько, Тересьо; Терешко; Терех.

Терех похідне від **Терентій**.

Терешечко, Тересько, Гересь.

Терешко похідне від **Терентій**.

Терешечко, Тересько, Тересь; Терех.

Тиміш похідне від **Тимофій**.

Тимошко, Тимошик, Тимошечко; Тимось; Тимусь, Тимчик.

Тимко похідне від **Тимофій**.

Тимчик; Тимусь, Тимошко, Тимошик, Тимошечко.

Тилимон *див.* **Филимон**.

Тимось похідне від **Тимофій**.

Тимосик, Тимусь, Тимошко, Тимошик, Тимошечко.

Тимофій з *д. гр.* Τιμόφεος [Timotheos] «богобоязний».

Тимофійко, Тимофійчик, Тимофієчко; Тимко; Тимосик, Тимусь, Тимошко, Тимошик, Тимошечко.

Тит від *лат.* особового імені Titus з первісним значенням «голуб».

Титик, Титко, Титусь.

Тихін з *д. гр.* τυχών [tychōn] «щасливець».

Тихінко; Тишко, Тишик, Тишкунь.

Тихомир *слов.* з первісним значенням «тихий мир (світ)».

Тихомирко, Тихомирчик; Тишко, Тишик, Тишкунь; Мирко, Мирчик, Миросик, Миросько.

Тишко похідне від **Тихомир** або **Тихін**.

Тишик, Тишкун, Тишкунь.

Тодор *див.* **Теодор**.

Тодорко, Тодорчик, Тодорусь, Тодорусик; Тодось, Тодосик; Дорко; Дозик, Дозьо.

Тома *див.* **Хома**.

Тодосій *див.* **Феодосій**.

Тодосійко, Тодосійчик; Тодось, Тодосик; Дорко; Дозик, Дозьо.

Тодось похідне від **Тодосій**.

Тодоско, Тодосько, Тодось, Тодосик; Дорко; Дозик, Дозьо.

Трифон від *д. гр.* Τρύφονος [trifonos] «який живе у розкошах».

Трифончик; Триньково.

Тронь похідне від **Трохим**.

Тронько, Трошко, Трошик; Трушко.

Трохим з *д. гр.* τρόφιμος [tróphimos] «годованець» або «годувальник».

Трохимко, Трохимчик, Трохимцьо, Трохимонько; Тронь, Тронько, Трошко, Трошик; Трушко.

Троян від *болг.* Троян «один з трійнят» або від імені римського імператора Траяна.

Троянко, Троянцьо, Троянчик; Янко, Янчик.

Тудор похідне від **Теодор**.

Тодорко, Тудорчик, Тудорусь, Тудорусик; Дорко; Дозик, Дозьо.

Улас від. *д. гр.* βλαισος [blaisos] «кривий».

Уласко, Уласик, Улась; Ласко.

Улян *див.* **Юліян**.

Устим від *лат.* iūstus «справедливий; законний».

Устимко, Устинко; Устимчик, Устинчик; Устимочко, Устиночко; Тимусь, Тимчик; Юстинко, Юстимко; Юстусь.

Устин *див.* **Устим**.

Федір від *д. гр.* Θεόδωρος [Theódōros] «Божий дар».

Федірко, Федорко, Федорик, Федірчик, Федорчик, Федорочко; Федько; Федь; Федунь, Федуньо, Федунцьо; Дорко; Дозик, Дозьо.

Федос похідне від **Феодосій**.

Федоско, Федосик; Федько; Федунь, Федусь, Федусик, Федуньо, Федунцьо; Дорко; Дозик, Дозьо.

Федось похідне від **Феодосій**.

Федосько, Федосик; Федько; Федунь, Федусь, Федусик, Федуньо, Федунцьо; Дорко; Дозик, Дозьо.

Федь похідне від **Федір**.

Федько; Федунь, Федусь, Федусик, Федуньо, Федунцьо.

Федько похідне від **Федір**.

Федь; Федунь, Федусь, Федусик, Федуньо, Федунцьо.

Феодосій від *д. гр.* Θεοδόσιος [Theodosios] «подарований Богом».

Феодосійко, Феодосійчик; Федосійко, Федосійчик; Федько; Федунь, Федусь, Федусик, Федуньо, Федунцьо; Дорко; Дозик, Дозьо.

Феоктист від *д. гр.* Θεοκτισιος [Theoktisios] «Боже створіння».

Октис, Охтись.

Феофан від *д. гр.* Θεοφαίνοs [Theophanos] «явлений Богом».

Феофанчик; Фанько.

Филимон від *д. гр.* Θιλέμον [Philemon] «улюблений, коханий».

Филимончик; Филько, Филик.

Філарет від *д. гр.* Θιλαρετος «доброчесний; шляхетний».

Філаретик; Філько.

Філат похідне від **Феофілакт**, що з *д. гр.* Θεοφιλακτος [Theophilaktos] «Богом бережений».

Філатко; Філько, Фільчик.

Філько похідне від імен з компонентом **Філ-**, **-філ**.

Фільчик, Фільо.

Флор від *лат.* flor «квітка».

Фролик, Фролко.

Фрол *див.* **Флор**.

Харитін від *д. гр.* χαριτων [charitōn] «щедрий».

Харитінко, Харитонко; Харитось, Харитосик; Харко; Харусь.

Харитон *див.* **Харитін**.

Харко похідне від **Харитон** або **Харлам**.

Харитько; Харусь.

Харлам від *д. гр.* χαρλαμπής [charlampēs] «осяяний радощами».

Харламко, Харламчик; Харло.

Хома від *гебр.* Toma «близнюк».

Хомко, Хомонько, Хомочко, Хомцьо, Хомусь, Хомутик; Томко, Томусь, Томусик, Томцьо.

Чеслав похідне від *слов.* Честислав з первісним значенням «слав честь; славний честю».

Чеславко, Чеславчик; Чесько, Чесик, Чесь; Славко, Славчик, Славцьо.

Чіпка похідне від **Ничипір**.

Чіпко; Чіпонько.

Штефан *див.* **Степан**.

Штефанко, Штефанчик, Штефко.

Штець похідне від **Стефан**.

Штецько; Штецьо, Шпень, Штенько.

Юліян від *лат.* Iulianus «Юліїв; належний до роду Юліїв».

Юліанко, Юліанчик, Юлечко; Юлько; Юлик, Юльчик, Юльцьо.

Юлій від *лат.* iulius «кучерявий» або від Iovilius «божественний; Юпітерів».

Юлечко, Юльчик; Юлько; Юлик, Юльцьо.

Юлько похідне від **Юліан** або **Юлій**.

Юлечко, Юльчик, Юлик, Юльцьо.

Юр *див.* **Юрій**.

Юрій похідне від **Георгій**.

Юрко; Юр; Юрчик, Юрась, Юрасик, Юрасько, Юрасенько, Юрасечко, Юрієчко, Юруньо, Юраш, Юрашко, Юрцьо.

Юрко *див.* **Юрій**.

Юстим *див.* **Устим**.

Юхим похідне від **Єфим**, що з *д. гр.* εὐφήμος [euphēmos] «благочестивий».

Юхимко, Юхимчик, Юхимонько, Юхимочко, Юхимась; Химко, Химцьо; Юсько.

Явдоким *див.* **Євдоким**.

Явтух похідне від **Євтихій**.

Явтушок, Явтушечок, Явтусь, Явтусик.

Яким від *гебр.* Jojāqīm «Єгова його підтримає, утвердить».

Якимко, Якимчик, Якимонько, Якимусь.

Яків від *гебр.* hákeb «той, що тримається за п'яту».

Яківко, Яківчик, Якусь, Якусик; Яць; Яцько; Яцьо.

Ялисей *див.* **Єлисей**.

Ян західно- та південнослов'янський (словінський, хорватський) варіант імені **Іван**.

Янко, Янчик, Янусь, Янусик; Ясьо, Ясик.

Ярема від *гебр.* Jirmejâhű, Jirmejāh «Богом підтриманий; Богом возвеличений».

Яремко; Яремонько, Яремочко, Яремчик; Яресик; Яресько; Ярко; Ярчик, Ярик, Ярусь, Яро.

Яремко похідне від **Ярема**.

Яремонько, Яремочко, Яремчик; Яресик; Яресько; Ярко; Ярчик, Ярик, Ярусь, Яро.

Яресько похідне від **Ярема**.

Яресик; Ярчик, Ярик, Ярусь, Яро.

Ярко похідне від імен з компонентом **Яро-**.

Ярчик, Ярик, Ярусь, Яро; Яресик; Яресько.

Ярмило похідне від **Єрмил**.

Ярмилко, Ярмилчик; Ярко; Ярчик, Ярик, Ярусь, Яро.

Яромир *слов.* з первісним значенням «славний силою; нестримний».

Яромирко, Яромирчик; Ярко; Ярчик, Ярик, Ярусь, Яро; Яресик; Яресько; Мирко, Мирчик, Миросько.

Ярополк *слов.* з первісним значенням «нестримне військо».

Ярко; Ярчик, Ярик, Ярусь, Яро; Яресик; Яресько.

Ярослав *слов.* з первісним значенням «слав силу».

Ярославко, Ярославчик; Ярко; Ярчик, Ярик, Ярусь, Яро; Яресик; Яресько; Славко, Славчик, Славуньо.

Ярош похідне від імен з компонентом **Яро-**.

Ярко; Ярчик, Ярик, Ярусь, Яро; Яресик; Яресько.

Ясько похідне від **Яків** або **Ян**.

Ясик, Ясьо.

Яцко похідне від **Яків**.

Яцик, Яцько, Яцьо, Яць.

Яць похідне від **Яків**.

Яцик, Яцько; Яцьо, Яць.

Яцько похідне від **Яків**.

Яцик, Яцко, Яцьо, Яць.

Ім'я дочки або онуки

Августа від чоловічого імені **Август**.

Августонька; Авгуся; Густуся, Густя.

Августина від чоловічого імені **Августин**.

Августинка, Августиниця; Августа; Авгуся; Густуся, Густя.

Авеліна від чоловічого імені **Авель**, що з *гебр.* hābel «легкий подих».

Авелінка; Ліна, Лінка; Ліка; Еля.

Аврора від *лат.* aurôra «вранішня зоря; богиня вранішньої зорі, світанку».

Авроречка; Рося, Росечка.

Агата від *д. гр.* Ἀγαφέ [Agathe] «добра; хороша».

Агатонька, Агаточка; Гася, Гасуня.

Аглая від *д. гр.* ἀγλαΐα [haglaïa] «блиск; краса».

Аглуся, Аглуня; Агуля; Гуля.

Агнеса від *д. гр.* ἁγνή [hagnē] «чиста, непорочна».

Агнесочка; Агнеся, Агнечка, Агнуся, Агнуська; Ася.

Агнета *див.* **Агнеса**.

Ада від *гебр.* ʾadhā «краса; прикраса».

Адонька, Адочка, Адуся, Адя.

Адріяна від чоловічого імені **Адріян**.

Адріянка, Адріянонька, Адріяночка; Адрійка; Ада, Адя.

Аза від *гебр.* ʿazzā «сильна; міцна».

Адонька, Азочка, Азуня.

Аліса від *англ.* Alice «шляхетна», похідного варіанта від імен Adelheid, Alexandra, Elisabeth.

Алісочка, Аліся; Аля, Алька.

Алла від *д. гр.* ἄλλα [ălla] «інша».

Аллочка, Аллонька, Аллуся, Аллусик; Ала, Алуня, Алусик.

Анастасія від чоловічого імені **Анастас(-ій)**.

Анастасійка; Настасія, Настася, Настаска; Настя; Настуня; Настечка, Настина, Настка, Настонька, Настулька, Настуниця, Настуся, Настусечка; Нанька, Наня; Ася.

Анатолія від чоловічого імені **Анатолій**.

Натонька; Ната, Наточка; Толя, Толенька; Туся, Тусечка.

Ангеліна від чоловічого **Ангел**, що з *д. гр.* angelos «посланець, провісник».

Ангелінка, Ангеліночка, Ангелінонька; Ангелка, Ангельця; Анеля; Анелька; Аліна; Гелька; Ліна.

Анеля похідне від **Ангеліна**.

Анелька, Анельця; Аліна; Гелька; Ліна.

Анжела від *лат.* angelica «ангельська».

Анжелка, Анжелочка, Анжелуня; Желуся; Женя.

Анжеліка *див.* **Анжела**.

Анета від *фр.* Annette, відповідника *укр.* Анна, Ганна.

Аніта; Анетка, Анюточка; Нетка.

Аніта *див.* **Анета**.

Анна *див.* **Ганна**.

Анниця похідне від **Анна**.

Анничка; Анниченька, Аннунька, Аннуся, Аннусенька, Аннусечка, Аннусуня; Анеля, Анелька.

Анничка похідне від **Анна**.

Анниця; Анниченька, Аннунька, Аннуся, Аннусенька, Аннусечка, Аннусуня; Анеля, Анелька.

Антоніна від *лат.* Antonina «Антонієва; та, що належить родові Антонія».

Антоня, Антося, Антосенька, Антоська; Тоня, Тонечка, Тонця; Тося, Тоська, Тосечка.

Антонія від чоловічого імені **Антоній**.

Антоня, Антося, Антосенька, Антоська; Тоня, Тонечка, Тонця; Тося, Тоська, Тосечка.

Арсена від чоловічого імені **Арсен**.

Арсенка; Арсенонька, Арсеночка; Ася; Сеня.

Арсенка похідне від **Арсена**.

Арсенонька, Арсеночка; Ася; Сеня.

Ася похідне від **Анастасія** або **Арсена**.

Асенька, Асечка.

Беатриса від *лат.* beatrix «яка приносить радість, блаженство».

Беата, Беатка.

Белла від *лат.* bella «гарна, вродлива».

Беллочка, Беллуся.

Богдана від чоловічого імені **Богдан**.

Богданка; Богданонька, Богданочка, Богданці; Богушка; Бодька; Данка, Дануся, Дануська, Данусечка, Данута.

Богданка похідне від **Богдан**.

Богданонька, Богданочка, Богданця; Богушка; Бодька; Данка, Дануся, Дануська, Данусечка, Данута.

Богуслава від чоловічого імені **Богуслав**.

Богуславка, Богуславонька; Богуся, Богусечка, Богуська; Славка, Славочка, Славця.

Божена похідне від слов’янських імен **Божедар**, **Божеслав**.

Боженка; Богуся, Богусечка, Богуська.

Болеслава від чоловічого імені **Болеслав**.

Болеслава, Болеславонька, Болеславочка; Болечка, Болюня, Олюнька, Болюся; Боля; Славка, Славочка, Славця.

Борислава від чоловічого імені **Борислав**.

Бориславка, Бориславочка, Бориславонька; Бориска; Славка, Славочка, Славця.

Бронислава від чоловічого імені **Брониіслав**.

Брониславочка; Бронька, Броня, Бронечка, Бронюся; Славка, Славочка, Славця.

Броніслава *див.* **Бронислава**.

Валентина від чоловічого імені **Валентин**.

Валентинонька, Валентиночка; Валя, Валенька, Валечка, Валюся, Валюня.

Валерія від чоловічого імені **Валерій**.

Валеронька, Валерочка, Валерка, Валерця, Валера; Валя, Валенька, Валечка, Валюся, Валюня.

Ванда за посередництвом *пол.* Wanda походить від *нім.* Wendi, Wendela — гіпокористичних варіантів імен Wendelburg, Wendelgard «полабська слов’янка».

Вандочка, Вандонька, Вандунечка, Вандуся.

Варвара від *д. гр.* βαρβάρα [barbara] «чужинка; варварка».

Варка; Варварочка, Варвaронька, Варваруся, Варварця; Варечка, Варонька, Варуся, Варуня, Варя.

Варка похідне від **Варвара**.

Варечка, Варонька, Варуся, Варуня, Варя.

Василина похідне від чоловічого імені **Василь**.

Василинка; Василиночка, Василинонька, Василися; Василька, Васунечка, Васунька, Васуньчик; Сюта; Цилька.

Василинка похідне від **Василина**.

Василиночка, Василинонька, Василися; Василька, Васунечка, Васунька, Васуньчик; Сюта; Цилька.

Вацлава похідне від чоловічого імені **Вацлав**.

Вацця, Вацечка; Славка, Славочка, Славцуня.

Вероніка від *д. гр.* Βερονίκη [Beroníkē] «та, що приносить перемогу».

Веронійка; Веронка, Вероньця, Веруня, Віруньдка; Віра; Віка, Вікуся; Ніка.

Вівдя похідне від **Євдокія**, що з *д. гр.* εὐδοκία [eudokia] «добра слава; доброзичливість».

Вівдечка, Вівдося, Вівдуся, Вівдюшенька; Докійця, Докієнька.

Віка похідне від **Вікторія**.

Вікуся, Віконька, Вікочка; Віта, Вітуся.

Вікторія від *лат.* victoria «перемога».

Вікторка, Вікторуня; Вікуся, Віконька, Вікочка; Віта, Вітусенька, Віточка, Вітуня, Вітуся.

Віола від *лат.* viola «фіалка».

Віолочка, Віолонька, Віолка; Віта.

Віолетта від *італ.* violetta «фіалка».

Віолеточка, Віолетонька, Віолетка; Віолка; Віта.

Віра калька з *д. гр.* Πίστις [Pistis]; у християнському віровченні віра — одна з трьох чеснот Божих.

Вірочка, Віруня, Віруся, Вірунька, Вірусечка, Вірусик, Віруська, Вірця.

Вірослава від чоловічого імені **Вірослав**.

Вірослава, Вірославця; Вірочка, Віруня, Віруся, Вірунька, Вірусечка, Вірусик, Віруська, Вірця; Славка, Славця, Славочка.

Віта похідне від **Віталія**.

Віточка, Вітуся, Вітусенька, Віточка, Вітуня.

Віталіна від чоловічого імені **Віталій** або від іменних варіанетів **Віта+Ліна**.

Віталінка; Віточка, Вітуся, Вітусенька, Вітуня; Ліна, Ліночка.

Віталія від чоловічого імені **Віталій**.

Віточка, Вітуся, Вітусенька, Віточка, Вітуня.

Власта від *чес.* vlast «батьківщана; влада».

Власточка, Властуся, Властя; Туся.

Волеслава від чоловічого імені **Волеслав**.

Волеславка, Волеславочка; Волька, Волечка; Славка, Славця, Славочка.

Володимира від чоловічого імені **Володимир**.

Володимира, Володимирочка; Володка; Лодимирка; Мирося, Миросечка, Мирка, Мирочка.

Володислава від чоловічого імені **Володислав**.

Володиславка, Володиславочка; Володка; Славка, Славця, Славочка.

Всеслава від чоловічого імені **Всеслав**.

Веся, Веська; Славка, Славця, Славочка.

Вустя похідне від **Устина**, що постало з чоловічих іменних варіантів **Устим**, **Устин**.

Вустечка, Вустина, Вустонька, Вусточка; Устечка, Устя.

В'ячеслава від чоловічого імені **В'ячеслав**.

Славка, Славця, Славочка; Чеся.

Галина від *д. гр.* γαλήνη [galéne] «штиль; ясність; спокій».

Галинка, Галиночка, Галинонька; Галя; Гальшка; Галка, Галечка, Галочка, Галеня, Галюсик.

Галя похідне від **Галина**.

Гальшка; Галка, Галечка, Галочка, Галеня, Галюсик.

Гандзя похідне від **Ганна**.

Гандзенька, Гандзунька, Гандзуня, Гандзуля.

Ганна від *гебр.* Hannáh «ласкава; милостива».

Ганнуся; Ганнонька, Ганночка, Ганниця, Ганнусенька, Ганнуська; Гануля, Ганулечка, Ганунечка, Ганнусечка, Гануська, Ганця, Ганча; Аннуся, Анниця, Анничка; Аня, Аничка, Аниця, Анька, Анця, Нуся, Нуська; Нюня, Нюнька.

Ганнуся похідне від **Ганна**.

Ганнусенька, Ганнуська; Гануля, Ганулечка, Ганунечка, Ганнусечка, Гануська, Ганця, Ганча; Аннуся, Анниця, Ан-

ничка; Аня, Аничка, Аниця, Анька, Анця, Нуся, Нуська; Нюня, Нюнька.

Гальшка похідне від **Галина** або **Алжка (Алжбета)**.

Гальця; Галечка, Галочка, Галюся, Галюсик.

Гафійка похідне від **Агафія**, що з *д. гр.* ἀγαφή [hagathé] «добра».

Гафієнька, Гафієчка; Гапонька, Гапочка, Гапуля; Гася.

Гелена *див.* **Олена**.

Геленка похідне від **Гелена**.

Геленочка, Галенонька; Геля, Гелька, Гельця, Гелюська, Гелюсенька.

Георгіна від чоловічого імені **Георгій**.

Георгіна, Георгіночка, Георгінонька; Іна, Інуся.

Горпина похідне від **Агрипина**, що з *лат.* Agrippīna «Агрипина; та, що належить до роду Агрипи».

Горпинка, Горпинонька, Горпиночка, Горпися, Горпуся.

Густя *див.* **Вустя**.

Дана похідне від **Дарина** або **Богдана**.

Данка; Дануся, Данусенка, Даночка.

Данка похідне від **Дарина** або **Богдана**.

Дана; Дануся, Данусенка, Даночка.

Дарина від чоловічого **Дарій**, що з *д. гр.* варіанта імені перського царя Dareios «багатий».

Даринка; Дарка; Дарочка, Даруська, Даруся, Дарусечка, Дарусенька, Даруня, Даруненька.

Даринка похідне від **Дарина**.

Дарка; Дарочка, Даруська, Даруся, Дарусечка, Дарусенька, Даруня, Даруненька.

Дарка похідне від **Дарина**.

Даринка; Дарочка, Даруська, Даруся, Дарусечка, Дарусенька, Даруня, Даруненька.

Денися від чоловічого імені **Денис**.

Дениска, Дениська, Денисочка, Денисонька.

Дзвенимира від чоловічого імені **Дзвенимир**.

Дзвенимирко, Дзвенимирочка; Дзвінка, Дзвіночка, Дзвінуся, Дзвінуля; Мирка, Мирочка, Мирося, Миросечка, Мироська.

Дзвенислава від чоловічого імені Дзвенислав.

Дзвениславка, Дзвениславочка; Дзвінка, Дзвіночка, Дзвінуся; Славка, Славочка, Славця.

Дзвінка похідне від **Дзвенимира** або **Дзвенислава**.

Дзвіночка, Дзвінуся, Дзвінуля.

Діана від *лат.* Diana, власної назви язичницької богині рослинності та полювання.

Діанка, Діаночка, Данонька.

Дозя похідне від **Теодозія**.

Дозечка, Дозенька; Дося, Досечка, Досенька.

Докійка похідне від **Докія**.

Докієчка, Докієнька, Докійця; Доця, Доценька, Доцечка, Доцька; Дося, Досечка, Досенька.

Докія похідне від **Євдокія**, що з *д. гр.* εὐσοκία [eudokia] «доброзичливість».

Докійка; Докієчка, Докієнька, Докійця; Доця, Доценька, Доцечка, Доцька; Дося, Досечка, Досенька.

Домініка від *лат.* dominica «панська».

Домка, Домечка; Ніка.

Дора похідне від **Теодора**.

Дорка; Дорочка, Доруся, Дорусенька.

Евеліна від *фр.* Aveline «ліщана» або від *англ.* Eveline, що з *кельт.* Eiblin «радість; світло».

Евелінка, Евеліночка, Евелінонька; Ліна.

Едіта від *д. англ.* ēad+guth «успішний бій, що приносить маєток».

Едіта, Едіточка; Едя.

Елеонора *див.* **Леонора**.

Ельвіра від *ісп.* Elmira «княжна» або *гот.* Alwara «та, яка всіх оберігає».

Ельворочка, Ельвіронька; Віруся, Вірочка.

Еміла *див.* **Емілія**.

Емілія від чоловічого імені Емілій; *пор.:* Омелян.

Емілечка; Ема, Емка; Мілька, Мілечка, Мільця, Міля.

Емма від *нім.* Emma, що є похідним варіантом імен Ermengard, Ermenhild, або від імен **Еммануель** чи **Емілія**.

Еммочка; Емочка, Емонька, Ема.

Еріка від чоловічого імені **Ерік**, що з *с. нім.* era+richi «поважаний володар».

Єва з *гебр*. Havvá «жива; мати життя».

Євка; Євочка, Євонька, Євуня, Євунька, Євуся, Євусенька, Євця.

Євка похідне від **Єва**.

Євочка, Євонька, Євуня, Євунька, Євуся, Євусенька, Євця.

Євгена похідне від **Євгенія**.

Євгенонька, Євгеночка, Євгенка; Геня, Генка, Генця, Генуся, Геночка; Женя, Женька; Югина.

Євгенія від чоловічого імені **Євгеній**.

Євгенонька, Євгеночка, Євгенка; Геня, Генка, Генця, Генуся, Геночка; Женя, Женька; Югина.

Євдокія *див*. **Докія**.

Євдокійка; Євдося.

Єлизавета з *гебр*. ēl íšeba «посвячена Богові; Бог — моя клятва».

Єлизавета; Єліза, Єлька; Ліза, Лізонька, Лізочка.

Жанна від Jeanne, *фр*. відповідника українського імені **Іванна**.

Жанночка, Жаннонька, Жаннуся; Жася, Жаська; Нуся, Нуська.

Жозефіна від Joséphine, *фр*. відповідника українського імені **Йосипа**.

Жозефінка, Жозефіночка.

Зена похідне від **Зенона**, або **Зіновія**, або **Зінаїда**.

Зенка; Зеня, Зеночка.

Зенка похідне від **Зена**.

Зена; Зеня, Зенка, Зеночка.

Зенона від чоловічого імені **Зенон**.

Зенка; Зена, Зеня, Зеночка.

Зіна похідне від **Зінаїда** або **Зіновія**.

Зінонька, Зіночка, Зінуля, Зінуся, Зінця.

Зінаїда від *д. гр.* Ζηναΐδος [Zenaidos] «подібна до Зевса».

Зіна; Зінонька, Зіночка, Зінуля, Зінуся, Зінця.

Зіновія від чоловічого імені **Зіновій**.

Зіна; Зінонька, Зіночка, Зінуля, Зінуся, Зінця.

Зірка *укр*. від апелятива **зірка**.

Зірочка, Зіронька, Зоренька, Зіруся; Зорянка, Зорянонька.

Злата західно- чи південнослов'янське за походженням з первісним значенням «золота».

Златка; Златочка, Златонька.

Златка похідне від **Злата**.

Златочка, Златонька.

Зореслава від чоловічого імені **Зореслав**.

Зореславка, Зореславочка; Зірочка, Зіронька, Зоренька, Зіруся; Зорянка, Зорянонька; Славка, Славуня.

Зорина похідне від **Зоря**.

Зоринка; Зірочка, Зіронька, Зоренька, Зіруся; Зорянка, Зорянонька.

Зоряна від чоловічого імені **Зорян**.

Зорянка, Зоряночка; Зірочка, Зіронька, Зоренька, Зіруся; Зорянонька.

Зоя від *д. гр.* ζωή [zoē] «життя».

Зоєнька, Зоєчка, Зойка; Зося, Зоська.

Зузана *див.* **Сусанна**.

Іванина від чоловічого імені **Іван**.

Іванка; Іванна; Іваночка, Іванонька, Іванця, Івануся, Івася, Іваська; Яся, Ясочка, Ясюня.

Іванка від чоловічого імені **Іван**.

Іванна; Іваночка, Іванонька, Іванця, Івануся, Івася, Іваська; Яся, Ясочка, Ясюня.

Іванна від чоловічого імені **Іван**.

Іванка; Іваночка, Іванонька, Іванця, Івануся, Івася, Іваська; Яся, Ясочка, Ясюня.

Івонка від чоловічого імені **Іван** або **Івон**.

Івоночка, Івоня, Івонюся, Івонця.

Іда від *д. в. нім.* itis «жінка».

Ідонька, Ідочка, Ідуся, Ідуська.

Ізабелла від *гебр.* Jezabel «Богом вивищена».

Ізабелочка; Беллочка; Ізка, Ізонька.

Ізольда від *кельт.* Essylt «гарна; вродлива» або від *с. нім.* is+walda «крижана».

Ізольдочка, Ізольдонька; Зольда, Зольдонька.

Ілона від угорськомовного відповідника імені **Гелена** — Ilona.

Ілонка, Ілоночка, Ілононька, Ілонуся; Нуся, Нуська.

Інга *див.* **Інґа**.

Інґа похідне від *д. сканд.* імен Ingeborg «бережена Інґвіом» або Ingrida «красуня Інґвіа».

Інґочка, Інгочка; Інна, Іннуся, Іннусик.

Інеса від *ісп.* Inés «чиста, невинна».

Інесочка, Інесонька; Іночка.

Інна похідне від імен з фіналлю **-іна** (Антоніна, Кароліна, Ніна тощо).

Інночка, Інночка, Іннуся, Іннусик, Іннуська, Інця.

Іра похідне від **Ірина**.

Ірка; Іринка, Іринонька, Іринечка; Ірися, Іриська, Іронька, Ірочка, Ірунчик, Ірусечка, Іруся, Ірчик; Яринка, Яриночка, Яринчик, Яринонька, Ярочка, Яруся.

Ірина з *д. гр.* εἰρήνη [eirēnē] «мир; спокій».

Іра; Ірка; Іринка, Іринонька, Іринечка; Ірися, Іриська, Іронька, Ірочка, Ірунчик, Ірусечка, Іруся, Ірчик; Яринка, Яринчик, Яриночка, Яринонька, Ярочка, Яруся.

Ірма похідний варіант від *нім.* Irmgard, Irmhild, первинне значення компонента Irm- «велика; сильна; надійна».

Ірмочка, Ірмонька, Ірмуся; Ірочка.

Йордана від чоловічого імені **Йордан**.

Йорданка; Йорданонька, Йорданочка; Дана, Даночка, Дануся, Данусик.

Йорданка похідне від **Йордана**.

Йорданонька, Йорданочка; Дана, Даночка, Дануся, Данусик.

Йосипа від чоловічого імені **Йосип**.

Йосипка; Юзя, Юзька, Юзечка.

Ївга *див*. **Євгенія**.

Ївгочка, Ївгуся.

Казимира від чоловічого імені **Казимир**.

Казимирка, Казимирочка, Казька, Казуня; Мирка, Мирочка, Мирося, Мироська.

Калина від *укр*. калина або від чоловічого імені **Каленик**.

Калинка, Калинонька, Калиночка, Калинця; Калузька.

Каміла від *лат*. camilla «слуга в храмі».

Камілочка, Камілонька; Мілка, Мільця, Мілочка, Мілонька.

Карина від *італ*. Carina «гарна; мила».

Каринка, Кариночка.

Кароліна похідне від чоловічого імені **Карло**.

Каролінка, Кароля, Каролька; Ліна, Лінка, Ліночка.

Каролінка похідне від **Кароліна**.

Кароля, Каролька; Ліна, Лінка, Ліночка.

Кася похідне від **Катерина**.

Каська, Касенька, Касуня, Касунечка, Касуненька.

Катерина від *д. гр*. καθαρα [kathara] «чиста».

Катеринка, Катериночка, Катеринонька; Катря; Катруся, Катрусенька, Катрусечка, Катечка; Катя, Катечка; Кася, Каська, Касенька, Касуня, Касунечка, Касуненька.

Катря похідне від **Катерина**.

Катруся, Катрусенька, Катрусечка, Катечка; Катя, Кася, Каська, Касенька, Касуня, Касунечка, Касунечка.

Квітка *укр*. від апелятива **квітка**.

Квіточка, Квітонька, Квіта, Квітуся, Квітунечка.

Квітослава *нов. слов.* зі значенням «слав квіти».

Квітославка, Квітославочка; Квіточка, Квітонька, Квіта, Квітуся, Квітунечка; Славка, Славочка, Славця.

Килина від *лат*. aquilina «орлина».

Килинка, Килиночка, Килинонька; Ліна.

Кіра від чоловічого імен **Кир**, що з *д. гр*. κύρος «пан, володар».

Кіронька, Кірочка, Кіруся, Кірусечка.

Клавдія від чоловічого імені **Клавдій**, що з *лат*. claudus «кульгавий; непевний».

Клава, Клавочка, Клавуня, Клавуся.

Клара від *лат*. clara «ясна; світла; чиста; славна».

Кларочка, Кларуся, Кларонька, Кларця; Лара, Ларочка, Ларуся; Руся, Русенька, Русечка.

Клементина від чоловічого імені **Климент**.

Клима, Климця; Тіна, Тіночка.

Констанція від чоловічого імені, що в нас не вживається, **Констант** з *лат*. constantia «сталість; постійність; незмінність».

Костя, Костечка; Станка.

Корнеля похідне від чоловічого імені **Корнелій** (*див.* **Корній**).

Корнелька; Неля, Нелька, Нелечка.

Красава *нов. слов.* похідне від апелятива **краса**.

Краска, Крася, Красечка, Красунечка.

Ксенія *див.* **Ксеня**.

Ксеня від *д. гр.* ξενία [ksenía] «гостинна».

Ксенька, Ксенечка, Ксеночка, Ксенуся, Ксенця; Сенька.

Лада від *д. укр.* лада «люба; мила».

Ладочка, Ладонька, Ладусенька, Ладуся.

Лариса від *д. гр.* λαρίσα [laríssa] «мешканка Ларісси; та, що походить з Ларісси».

Лариска, Ларисочка, Ларисонька; Ларця, Ларочка, Ларонька, Ларусенька; Леся, Леська; Рися, Риська, Рисечка.

Леона від чоловічого імені **Леон**.

Леонка; Леоночка, Леононька.

Леонка похідне від **Леона**.

Леоночка, Леононька.

Леонтія від чоловічого імені **Леонтій**.

Леонтійка, Леонтієчка; Леонка, Леононька.

Леонора похідне від **Елеонора**, що з *араб.* Ellinor «Бог — моє світло».

Леонорочка, Леоноронька; Леонка; Норка.

Леся похідне від **Олександра**.

Леська, Лесечка, Лесуня, Лесюненька, Лесюнечка.

Либідь від імені сестри легендарних засновників Києва — Кия, Щека, Хорива.

Либідька, Лебідонька, Лебідочка; Либонька.

Ликера похідне від **Гликерія**, що з *д. гр.* glykera «солодка».

Ликерка, Ликеронька, Ликерочка; Лукерка, Лукеронька, Лукерочка.

Лисавета похідне від **Єлизавета**.

Лисаветка, Лисаветонька, Лисаветочка; Ліза, Лізка, Лізочка, Лізонька.

Ліана похідне від Юліана.

Ліанка, Ліаночка; Ліна, Ляна; Аня.

Лідія від *д. гр.* λύδιος [lýdios] «лідійка; уродженка Лідії».

Ліда; Лідонька, Лідочка, Лідуся, Лідуня, Лідуська.

Ліда похідне від **Лідія**.

Лідонька, Лідочка, Лідуся, Лідуня, Лідуська.

Ліза похідне від **Єлизавета**.

Лізка, Лізочка, Лізонька.

Лілія *нов. слов.* від апелятива **лілія**.

Ліля; Лілянка, Ліляночка; Ляна; Яна.

Ліліяна від *лат.* liliana «лілієва».

Ліліянка, Ліліяночка; Ліна; Ляна; Аня.

Ліля похідне від **Лілія**.

Лілянка, Ліляночка; Ляна; Яна.

Ліна похідне від **Ангеліна**.

Ліночка, Лінонька, Лінуся, Лінусенька, Лінусечка, Лінуська.

Лукера *див.* **Ликера**.

Лукеря *див.* **Ликера**.

Лукина від чоловічого імені **Лука**.

Лукинонька, Лукиночка; Луця.

Лукія від чоловічого **Лукій**; *пор.*: **Лука**.

Лукійка, Лукієчка; Лучка; Луця, Луцька.

Лук'яна від чоловічого імені **Лук'ян**.

Лук'янка, Лук'яночка, Лук'янонька; Яночка.

Луція *див.* **Лукія**.

Люба похідне від імен з компонентом **Люб-**, **-люб**.

Любка; Любонька, Любочка, Любася, Любуся, Любина, Любашечка, Любунечка, Любунця, Любусечка, Любуська.

Любава похідне від імен з компонентом **Люб-**, **-люб**.

Любавонька; Любка; Любонька, Любочка, Любася, Любуся, Любина, Любашечка, Любунечка, Любунця, Любусечка, Любуська.

Любина похідне від імен з компонентом **Люб-**, **-люб**.

Любка; Любонька, Любочка, Любася, Любуся, Любина, Любашечка, Любунечка, Любунця, Любусечка, Любуська.

Любка похідне від **Люба**.

Любонька, Любочка, Любася, Любуся, Любина, Любашечка, Любунечка, Любунця, Любусечка, Любуська.

Любов калька з *д. гр.* Ἀγάπη [Hagápe]; у християнському віровченні любов — одна з трьох чеснот Божих.

Любка; Любонька, Любочка, Любася, Любуся, Любина, Любашечка, Любунечка, Любунця, Любусечка, Любуська.

Любомира від чоловічого імені **Любомир**.

Любомирка, Любомирочка; Любка; Любонька, Любочка, Любася, Любуся, Любина, Любашечка, Любунечка, Любунця, Любусечка, Любуська; Мирочка, Мироська, Миросечка.

Людмила *слов.* з первісним значенням «будь милою людям; люби людей».

Людмилочка; Люда; Людка, Людонька, Людочка, Людуся; Люся, Люсенька, Люсечка; Міла, Мілонька, Мільця.

Люда похідне від **Людмила**.

Людка, Людонька, Людочка, Людуся; Люся, Люсенька, Люсечка; Міла, Мілонька, Мільця.

Ляна похідне від **Уляна**.

Лянка, Ляночка, Лянуся, Лянонька; Ляля.

Магда похідне від **Магдалина**.

Магдочка, Магдуся, Магдуня, Магдусенька.

Маґда похідне від **Маґдалина**.

Маґдочка, Маґдуся, Маґдуня, Маґдусенька.

Магдалина *див.* **Маґдалина**.

Магдалинка,Магдалинонька, Магдалиночка; Дуся, Дусечка; Магдочка, Магдуся, Магдуня, Магдусенька.

Маґдалина від *гебр.* magdala «уродженка Маґдали, міста при Генезаретському озері в Палестині».

Маґдалинка, Маґдалинонька, Маґдалиночка; Дуся, Дусечка; Магдочка, Магдуся, Магдуня, Магдусенька.

Майя від імені давньогрецької плеяди Μαία [Маjа] «мати; годувальниця».

Маєнька, Мася.

Маланка *див.* **Меланка**.

Малашка похідне від **Маланка**.

Малашечка, Маланочка, Маланця; Малася, Малуся.

Малуша *слов.* з первісним значенням «маленька».

Малушечка, Малушенька, Малюся, Малюшка.

Мальва *укр.* від апелятива **мальва**.

Мальвочка, Мальвонька, Мальвуня, Мальвуся.

Маргарита від *д. гр.* μαργαρίτης [margarítēs] «перлина».

Маргаритка, Маргаритонька; Рита; Риточка, Ритонька, Ритусенька; Ріта, Ріточка; Туся, Тусенька.

Марина від *лат.* marinus «морська».

Маринка, Мариночка, Марись, Мариська, Мариня.

Марійка похідне від **Марія**.

Марічка; Маріка; Марієчка, Марійця; Маруся; Марусина; Марусик, Марусуня, Марусинка, Мариська, Марусечка; Марися, Маня, Манюся; Муся.

Маріка похідне від **Марія**.

Марічка; Марієчка, Марійця; Маруся; Марусина; Марусик, Марусуня, Марусинка, Мариська, Марусечка; Марися, Маня, Манюся; Муся.

Марічка похідне від **Марія**.

Маріка; Марієчка, Марійця; Маруся; Марусина; Марусик, Марусуня, Марусинка, Мариська, Марусечка; Марися, Маня, Манюся; Муся.

Марія від *гебр.* Mirijam, яке має більше 60 тлумачень, найпоширенішими серед яких є «улюблениця Єгови»; «пані; господиня»; «сяюча»; «чудова».

Марійка; Маріка; Марієчка, Марійця; Маруся; Марусина; Марусик, Марусуня, Марусинка, Мариська, Марусечка; Марися, Мариська; Маня, Манюся; Муся.

Маріянна *див.* **Мар'яна**.

Маркіяна від чоловічого **Маркіян**.

Маркіянка, Маркіяночка, Маркіянонька; Маркуся; Маруся, Мариська.

Марта від *гебр.* Marta «господиня».

Марточка, Мартуся, Мартуня, Мартонька; Туня, Тусенька, Тусечка.

Марусина похідне від **Марія**.

Марусик, Марусуня, Мариська, Марусинка, Марусечка; Марися; Марічка; Маріка; Марієчка, Марійця; Маруся; Маня, Манюся; Муся.

Маруся похідне від **Марія**.

Марусик, Мариська, Марусуня, Марусинка, Мариська, Марусечка; Марися; Марічка; Маріка; Марієчка, Марійця Марусина; Маня, Манюся; Муся.

Мар'яна утворено від контамінації імен **Марія+ +Анна**.

Мар'янка, Мар'яночка, Мар'янонька; Марійка, Маріка; Маруся, Марусечка; Яна, Янка, Яночка.

Меланка від *д. гр.* μελανία [melanía] «чорнота; чорношкіра».

Меланочка, Меланонька; Мелашка; Мелашечка; Мелася, Меланця, Меляся.

Мелашка похідне від **Меланка**.

Мелашечка; Мелася, Меласька, Меланця, Меляся.

Мелетія від чоловічого імені **Мелетій**.

Меласся; Міла, Мільця.

Мечислава від чоловічого **Мечислав**.

Мечиславка, Мечиславочка; Славка, Славочка, Славуня.

Миколая від чоловічого **Миколай**.

Миколайка, Миколка, Миколаєчка.

Милана *слов.* з первісним значенням «мила».

Миланка, Миланонька, Миланочка; Лана, Ланка, Лануся.

Милослава від чоловічого імені **Милослав**.

Милославка, Милославочка; Мила, Милка; Славка, Славочка, Славуня.

Мирка похідне від імен з компонентом **Мир-**, **-мир**.

Мирка, Мирочка, Мирося, Мироська, Миросечка.

Мирослава від чоловічого імені **Мирослав**.

Мирославка, Мирославочка; Мирося, Мироська, Миросечка, Мирка, Мирочка; Славка, Славочка, Славуня.

Михайлина від чоловічого імені **Михайло**.

Михайліна; Михайлиночка, Михайлинонька, Михайлуня; Михасечка, Михася; Миська.

Млада західно- чи південнослов'янське за походженням з первісним значенням «молода».

Младка, Младочка, Младонька; Ладка.

Мотря похідне від **Мотрона**, що з *лат.* «пані; одружена жінка».

Мотречка, Мотруня, Мотрунenька, Мотруся, Мотрусечка; Мотя.

Мстислава від чоловічого імені **Мстислав**.

Мстиславка, Мстиславочка; Славка, Славочка, Славця.

Надія калька з *д. гр.* Ἐλπίς [Helpís]; у християнському віровченні надія — одна з трьох чеснот Божих.

Надійка, Надієчка, Надієнька; Надя; Надюся, Надюсенька.

Надя похідне від **Надія**.

Надійка, Надієчка, Надієнька; Надюся, Надюсенька.

Настасія похідне від **Анастасія**.

Настасійка, Настасієчка; Настя; Настунька, Настуська, Настусечка, Настусенька, Настуся.

Настуня похідне від **Анастасія**.

Настя; Настунька, Настусечка, Настуненька, Настусенька, Настуся.

Настя похідне від **Анастасія**.

Настечка, Настусечка, Настусенька, Настуся; Настуня; Настунька, Настусечка, Настуненька.

Наталія *див.* **Наталя**.

Наталка похідне від **Наталія**.

Наталочка, Наталонька, Наталюся, Наталюнечка, Наталюсенька; Ната, Наточка; Тася.

Наталя від *лат.* Natalis «народжена на Різдво».

Наталка; Наталочка, Наталонька, Наталюся, Наталюнечка, Наталюсенька; Ната, Наточка; Тася.

Неля похідне від іменних варіантів з фіналлю **-неля** (Корнеля, Петронеля тощо).

Нелька, Неленька, Нелюня, Нелюся, Нелюсенька, Нелюсечка, Нельця, Нельочка.

Неоніла від чоловічого імені **Неон**, що з *д. гр.* νέων [neon] «новий».

Неонілочка, Неонілонька; Ніла, Нілонька.

Ніка від *д. гр.* νίκη [níkē] «перемога».

Нікочка, Нікуся, Нікусечка.

Ніна від *д. гр.* Nίνος [Ninos], імені засновника Ассирійської держави та її столиці або похідне від **Антоніна**.

Ніночька, Ніночка, Нінуся, Нінуля, Нінця, Ніночька, Нінуська; Нуся.

Нонна від *лат.* nona «дев'ята».

Нонночка, Нонnуся, Нонnусенька.

Одарка похідне від **Дарина**.

Одарочка, Одаронька, Одарці; Одася; Дарка, Дарочка, Даруся.

Оксана похідне від **Ксенія**.

Оксанка, Оксаночка, Оксанонька; Оксенка, Оксеночка, Ксенька, Ксеночка, Ксена; Сенька.

Олександра від чоловічого імені **Олександр**.

Олександрочка; Олеся; Саша; Леся.

Олексія від чоловічого імені **Олексій**.

Олексійка, Олексієчка; Олеся; Саша; Леся.

Олена від *д. гр.* ἑλένη [heléne]«факел; світло».

Оленка; Оленочка, Олененька, Ленуся, Оленця; Олеся; Лена, Лененька, Леночка; Еля; Ляля.

Оленка похідне від **Олена**.

Оленочка, Олененька, Ленуся, Оленця; Олеся; Лена, Лененька, Леночка; Еля; Ляля.

Олеся похідне від **Олександра** або **Олена**.

Олеська, Олесечка, Олесуня; Леся; Леська, Лесечка; Саша.

Олісава похідне від **Єлизавета**.

Олісавочка, Олісавонька; Ліза, Лізонька.

Ольга від *д. сканд.* Helga «свята; щаслива».

Оля; Олечка, Оленька, Олюня, Олюсенька, Олюся, Олюнька, Олюсечка; Люся, Люська, Люсенька; Льоля, Льоленька; Ляля.

Оля похідне від **Ольга**.

Олечка, Оленька, Олюня, Олюсенька, Олюся, Олюнька, Олюсечка; Люся, Люська, Люсенька; Льоля, Льоленька; Ляля.

Оляна *див.* **Уляна**.

Онися похідне від **Онисія**, що утворено на базі чоловічого імені **Онисим**.

Ониська; Онисечка, Онисенька.

Ониська похідне від **Онися**.

Онися; Онисечка, Онисенька.

Ореста від чоловічого імені **Орест**.

Орися; Ориська, Орисечка, Орисонька.

Орина *див.* **Ірина**.

Оринка, Ориночка; Орисечка.

Орися похідне від **Ірина**.

Ориська, Орисечка, Орисонька.

Осипа від чоловічого імені **Осип**.

Осипка, Осипонька, Осипочка; Юзя.

Павла від чоловічого імені **Павло**.

Павлонька, Павлочка, Павлуня, Павлуся; Пава, Павуся; Паша.

Павлина від чоловічого імені **Павлин**, що з *лат.* Paulinus «Павлів».

Павлинка, Павлинонька, Павлиночка; Павла, Павлуня, Павлуся; Пава, Павуся; Паша.

Палагна *див.* **Палажка**.

Палажка похідне від **Пелагія**, що з *д. гр.* πελάγια [pelágia] «морська».

Палажечка, Палаженька; Палазя; Пазя, Пазечка, Пазька; Паша.

Параска похідне від **Параскева**, що з *д. гр.* παρασκευή [paraskeuē] «п'ятниця; народжена в п'ятницю».

Парасочка, Парасонька, Парася, Парасинка, Парасуня, Параня, Паранька, Параньця; Паша.

Параскева *див.* **Параска**.

Парфена від чоловічого імені **Парфен**.

Парфеночка, Парфенка.

Петра від чоловічого імені **Петро**.

Петрочка, Петруня, Петруся, Петька.

Петрана від чоловічого імені **Петро**.

Петраночка, Петранонька; Петрочка, Петруня, Петруся, Петька.

Петранка похідне від **Петрана**.

Петраночка, Петранонька; Петрочка, Петруня, Петруся, Петька.

Поліна похідне від **Аполлінарія**, що утворено на базі чоловічого імені **Аполлінарій**.

Полінка, Поліночка, Поліонька; Поля, Полечка, Полюся; Ліна, Ліночка.

Пріська похідне від **Євпраксія**, що з *д. гр.* εὐπραξία [eupraxía] «щастя; благоденство».

Пріся, Прісечка, Прісенька, Прісонька; Пріська, Пріня.

Радка похідне від імен з компонентом **Рад-**.

Радочка, Радонька; Рада; Ада.

Радомира від чоловічого імені **Радомир**.

Радомирка, Радомирочка; Радочка, Радонька; Рада; Ада; Мирка, Мирочка, Мироська, Мирося.

Радослава від чоловічого імені **Радослав**.

Радославка, Радославочка; Радочка, Радонька; Рада; Ада; Славка, Славочка, Славуня.

Раїса від *д. гр.* ῥάδια [rádia] «легка».

Рая; Раїсонька, Раїсочка; Раєнька, Раєчка.

Рафалина від чоловічого імені **Рафайло (Рафал)**.

Рафалиночка, Рафалинонька; Рафаля.

Рахіль від *гебр.* Rāchēl «вівця; терпляча».

Рахілечка, Рахіленька; Ліля.

Рая похідне від Раїса.

Райка, Раюся; Раєнька, Раєчка.

Регіна від *лат.* Regina з первісним значенням «королева».

Регінка, Регіночка, Регінонька; Реня; Іна.

Рената від *лат.* renata «яка відродилася; яка вдруге народилася».

Ренаточка, Ренатонька; Ната, Наточка; Рена.

Рогніда з *д. сканд.* Rag(n)heidr «будь чесною».

Рогнідонька, Рогнідочка; Роня, Ронечка.

Роксолана від прізвиська Насті Лісовської, дружини турецького султана Сулеймана Пишного, що з *лат.* Roxolana «русинка, українка».

Роксолана, Роксоланочка, Роксоланонька; Рося, Роська, Росенька, Росечка, Росюня; Лана, Ланонька; Лячна, Лянуся, Лянусечка.

Романа від чоловічого імені **Роман**.

Романка, Романонька, Романочка; Рома, Ромка, Ромуся, Ромуська.

Ростислава від чоловічого імені **Ростислав**.

Ростиславка, Ростиславочка; Ростя, Ростечка; Славка, Славочка, Славуня.

Рузя похідне від **Ру/озалія**, що з *лат.* rosa «троянда; трояндовий вінок».

Рузенька, Рузечка, Рузуня; Руся, Руська.

Руслана від чоловічого імені **Руслан**.

Русланка, Русланочка, Русланонька; Руся.

Сабіна від *лат.* sabina «сабінянка».

Сабіночка, Сабінонька; Іна.

Сандра похідне від **Олександра**.

Сандрочка, Сандруня; Саня, Санечка.

Світлана *слов.* з первісним значенням «світла; ясна».

Світланка, Світланочка, Світланонька; Світка; Лана, Ланка, Ланонька, Ланочка.

Святка похідне від імен з компонентом **Свят-**.

Святочка, Святуся, Святусик.

Святослава від чоловічого імені **Святослав**.

Святославка, Святославочка; Святочка, Святуся, Святусик, Славка, Славочка, Славця.

Севастяна від чоловічого імені **Севастян**.

Севастянка, Севастяночка, Севастянонька; Сева; Яна.

Северина від чоловічого імені **Северин**.

Северинка; Севериночка, Северинонька; Сева, Севонька; Рина, Ринонька.

Северинка похідне від **Северина**.

Серевиночка, Северинонька; Сева, Севонька; Рина, Ринонька.

Семенка від чоловічого імені **Семен**.

Семеночка, Семенонька, Семенка; Сима, Симочка.

Сільва від *лат.* silva «кущ; дерево; ліс; достаток».

Сільвочка, Сільвонька, Сіля, Сілька; Іля.

Слава похідне від імен з компонентом **-слава**.

Славка; Славочка, Славонька, Славунечка, Славуся, Славцуня; Сява.

Славка похідне від **Слава**.

Славочка, Славонька, Славуся, Славунечка, Славцуня; Сява.

Сніжана калька з *лат. ad Nives*, що входить до складу повного найменування одного із стародавніх римських храмів — Santa Maria Maggore ad Nives; храм називається «сніговим», бо саме сніг, який випав у Римі 5 серпня на горі Есквілін, став божественним знаком, що вказував на місце побудови храму, про що Бога в молитвах благали двоє монахів.

Сніжанка, Сніжаночка, Сніжанонька; Жана, Жанка, Жануся.

Соломія від *гебр*. šālōm «мир».

Соломійка, Соломієчка, Соломієнька; Солоха; Соля; Мілька; Мія; Ія.

Солоха похідне від **Соломія**.

Солошка; Солюня; Соля.

Соня похідне від **Соломія** або **Софія**.

Сонька, Сонечка, Соненька.

Софія від *д. гр*. Σοφία [Sofía] «мудрість».

Софійка, Софієчка, Софієнька; Сонька, Сонечка, Соненька; Зося, Зосенька, Зосечка.

Станіслава від чоловічого імені **Станіслав**.

Станіславка, Станіславочка; Станя, Станка, Стахка, Станочка; Славка, Славочка, Славуня, Славуся.

Степанида від чоловічого імені **Степан**.

Степанидочка, Степанидонька; Степа, Стеночка, Степка, Степця; Стеся.

Степанія від чоловічого іменного варіанта **Степан**.

Степанка, Стеnонька, Степа, Степочка, Степка, Степця; Стеся.

Стефа похідне від **Стефанія**.

Стефонька, Стефка, Стефочка, Стефця, Стефуня, Стефуся; Стеся.

Стефанія від чоловічого іменного варіанта **Стефан**.

Стефанка, Стефонька, Стефа, Стефка, Стефочка, Стефці, Стефуня, Стефуся; Стеся.

Стеха похідне від **Степанія**.

Стеша; Стеся, Стеська, Стешечка.

Сусанна від *гебр.* šōšannā(h) «лілія; лотос».

Сусанка, Сусанночка,Сусаннонька; Сузя; Зузанка, Зузка, Зузька, Зузонька.

Таїса похідне від **Таїсія**, що з *д. гр.* τα Ἴσιος «та, що належить богині Ісіді, Ісідина».

Таїсонька, Таїсечка; Тася, Тасечка; Тая, Таєчка.

Тамара від *гебр.* Tāmāra «фінікове дерево».

Тамарочка, Тамаронька, Тамарця; Тама, Тамка, Тамочка; Томка, Томочка, Томонька.

Таміла південнослов'янське з неясною первинною семантикою.

Тамілка, Тамілочка, Тамілонька; Тама, Тамка; Міла, Мілка.

Таня похідне від **Тетяна**.

Танечка, Таненька; Тася, Тасечка.

Текля від *гебр.* tíklā «довершеність; досконалість».

Теклонька, Теклочка, Теклуня, Теклюся; Теця.

Теодора від чоловічого імені **Теодор**.

Теодорка, Теодорочка; Тодорка, Тодорця; Дора, Дорка, Доречка.

Тереза від *д. гр.* φήρα [thēra] «полювання» аба φερέσις [therésis] «охорона; захист».

Терезка, Терезочка, Терезонька; Тереся; Тера, Теруся.

Тереся похідне від **Тереза**.

Тереска, Тересочка; Тера, Теруся.

Тетяна від *лат.* Tatiana «та, що належить до роду Татіїв»; *лат.* tесео «мовчати».

Тетянка, Тетяночка, Тетянонька; Таня; Танечка, Танeнька; Тася.

Тодора похідне від **Теодора**.

Тодорка, Тодорочка, Теодоронька; Тодоська, Тодосенька, Тодосечка; Дорка, Дорочка.

Тодоська *див.* **Тодося**.

Тодосенька, Тодосечка; Доська, Досечка.

Тодося похідне від **Тодора**.

Тодоська, Тодосенька, Тодосечка; Доська, Досечка.

Томіла похідне від **Томіслава** «втомлена славою».

Томілка, Томка, Томуся; Міла, Мілка.

Уляна від чоловічого імені **Уілян**, варіанта **Юліан**.

Улянка, Уляночка, Улянонька; Уля, Улька, Улечка, Уляся; Ляна, Ланочка, Лянуся, Лянусечка.

Устина від чоловічого імені **Устин**.

Устя; Устинка, Устинонька, Устиночка; Устечка, Устенька; Юстя.

Устя похідне від **Устина**.

Устечка, Устонька, Устенька; Юстя.

Федора від чоловічого імені **Федір**.

Федорка; Федоронька, Федорочка; Дора, Дорка, Доронька.

Федорка похідне від **Федора**.

Федоронька, Федорочка; Дора, Дорка, Доронька.

Федося від чоловічого іменного варіанта **Федось**.

Федоська, Федосенька, Федосечка; Дося, Досечка.

Федоска похідне від **Феодосія**.

Федоська, Федосенька, Федосечка; Феська, Фесечка; Дося, Досечка.

Федоська *див.* **Федоска**.

Федосенька, Федосечка; Феська, Фесечка; Дося, Досечка.

Філомена від *д. гр.* φίλομενή [phílomenē] «улюблена».

Філоменка, Філомененька; Філька, Філюся, Філюня.

Фросина похідне від **Єфросинія**, що з *д. гр.* εὐπραξία [eupraxía] «щастя; благоденство».

Фросинка, Фросенька, Фросечка, Фросинонька; Фроня, Фронечка.

Харитя від *д. гр.* χαριτος [charitos] «краса; привабливість».

Харитонька, Харитечка, Харитиночка, Харитуся; Хрися.

Химка похідне від **Юхима**.

Химочка, Химонька.

Христина від імені Χριστος [Chistos] та суф. **-ина**, з первісним значенням «послідовниця Ісуса Христа».

Христинка, Христиночка, Христинонька, Христуня, Христечка; Христя; Тина; Тіна.

Христя похідне від **Христина**.

Христуня, Христечка; Тина; Тіна.

Хрися від *д. гр.* χρησή [chrysē] «золота».

Хриська, Хрисенька, Хрисечка.

Чеслава від чоловічого імені **Чеслав**.

Чеслава, Чеславочка; Чеська, Чеся; Славка, Славочка, Славуня.

Юлина *див.* **Юлія**.

Юлія від чоловічого імені **Юлій**.

Юля; Юлька; Юльця; Юленька, Юлина, Юлинка, Юлюсенька, Юлюсечка.

Юліяна від чоловічого імені **Юліян**.

Юліянка, Юліянонька, Юліяночка; Юля; Юлька; Юльця; Юленька, Юлина, Юлинка.

Юля похідне від **Юлія**.

Юлька; Юльця; Юленька, Юлина, Юлинка, Юлюсенька, Юлюсечка.

Юльця похідне від **Юлія**.

Юля; Юлька; Юльця; Юленька, Юлина, Юлинка, Юлюсенька, Юлюсечка.

Юстина від чоловічих іменних варіантів **Юстин**, **Юстим**.

Юстинка, Юстиночка, Юстинонька, Юстонька; Юстя; Юся.

Юхима від чоловічого імені **Юхим**.

Юхимка, Юхимонька, Юхимочка; Химка, Химочка, Химуся.

Яна від чоловічого імені **Ян**.

Янка; Яночка, Януся, Янонька; Яся.

Янка похідне від **Яна**.

Яночка, Януся, Янонька; Яся.

Ярина *див.* **Ірина**.

Яринка, Ариночка, Яринонька, Яриня; Яруся, Ярусенька, Ярка, Ярця, Ярочка.

Яромира від чоловічого імені **Яромир**.

Яромира, Яромирочка; Ярка, Ярця, Ярочка, Яруся, Ярусенька; Мирка, Мирочка, Мирося, Мирoська.

Ярослава від чоловічого імені **Ярослав**.

Ярославка, Ярославочка; Ярка, Ярця, Ярочка, Яруся, Ярусенька; Яся, Ясьска; Славка, Славочка, Славуня.

Ясна *нов. слов.* від апелятива **ясна**.

Яся, Ясська, Ясеня, Ясочка; Нана.

ІМ'Я, ГІДНЕ ВАШОЇ ДИТИНИ

Імена славетних українців

Августин Волошин (1874—1945) — громадський і культурний діяч, педагог, президент Карпатської України.

Агатангел Кримський (1971—1942) — сходознавець, історик, літературознавець, письменник, знавець більше 70 мов.

Ада Роговцева (нар. 1937) — актриса, педагог.

Адам Коцко (1882—1910) — громадський і політичний діяч.

Адальберт Ерделі (1891—1955) — маляр-модерніст.

Алла Горська (1929—1970) — малярка, громадський діяч.

Амвросій Бучма (1891—1957) — актор, режисер, педагог.

Анатолій Солов'яненко (1932—1999) — співак, педагог.

Анатоль Вахнянин (1841—1908) — письменник, композитор, педагог та громадський діяч.

Анатоль Свидницький (1834—1871) — письменник.

Андрей Шептицький (1865—1944) — митрополит, теолог, громадський діяч.

Андрій Бачинський (1732—1809) — єпископ, громадський діяч.

Андрій Малишко (1912—1970) — письменник.

Андрій Мельник (1890—1964) — військовий і політичний діяч.

Андріян Сливоцький (нар. 1951) — економіст, фахівець у сфері менеджменту.

Анна Ярославна (бл. 1030 — бл. 1075) — донька Ярослава Мудрого, дружина французького короля Генріха I.

Антін Головатий (?—1797) — писар Війська Запорозького, організатор Кубанського козацтва, автор першого друкованого вірша новою українською мовою.

Антін Кравс (1871—1945) — генерал-чотар УГА.

Антін Лотоцький (1881—1949) — письменник, мовознавець, громадський діяч.

Антоній Печерський (983—1073) — один із засновників Києво-Печерського монастиря та українського чернецтва, релігійний діяч, письменник.

Аполлінарій Маршинський (1865—1929) — фінансист, державний діяч, педагог.

Аркадій Животко (1890—1948) — історик, педагог, журналіст, громадський діяч.

Арсен Чернявський (1889—1956) — учений-геолог.

Артем Ведель (1767—1806) — композитор і диригент.

Архип Куїнджі (1842—1910) — маляр.

Архип Люлька (1908—1984) — конструктор турбореактивних двигунів.

Богдан Лепкий (1852—1941) — письменник, літературознавець.

Богдан Хмельницький (бл. 1595—1657) — засновник української козацько-гетьманської держави.

Богдан-Ігор Антонич (1909—1937) — поет.

Богодар Которович (1941—2009) — скрипаль і диригент.

Борис Антоненко-Давидович (1899—1984) — письменник, громадський діяч.

Борис Грабовський (1901—1966) — фізик, винахідник електронного телебачення, син письменника Павла Грабовського.

Борис Грінченко (1883—1910) — письменник, громадський діяч, укладач «Словаря української мови» в 4 томах (1907—1909).

Борис Іваницький (1878—1953) — лісознавець, педагог, громадський діяч, один із організаторів та ректор Української господарської академії у Подєбрадах (Чехословаччина).

Борис Патон (нар. 1918) — президент Національної академії наук України.

Вадим Богомолець (1878—1928) — генерал-хорунжий військово-морського флоту УНР, державний діяч.

Валер'ян Підмогильний (1901—1937) — письменник, філолог.

Василь Білозерський (1825—1899) — громадський і політичний діяч, видавець журналу «Основа».

Василь Капніст (1758—1823) — поет, перекладач, громадський діяч.

Василь Каразін (1773—1842) — економіст, один з ініціаторів заснування Харківського університету.

Василь Кричевський (1873—1952) — мистецтвознавець, архітектор, маляр, графік.

Василь Липківський (1864—1938) — перший митрополит Української автокефальної православної церкви.

Василь Полетика (1765—1845) — історик, громадський діяч, один з імовірних авторів «Історії Русів».

Василь Симоненко (1935—1963) — поет.

Василь Стефаник (1871—1936) — письменник, громадський діяч.

Василь Стус (1938—1985) — письменник, перекладач, публіцист, громадський діяч.

Веніамін Сікора (1940—2004) — економіст, громадський діяч.

Віктор Глушков (1923—1982) — математик, фундатор кібернетики.

Віктор Зелінський (1867—1940) — генерал-полковник армії УНР, організатор і командир Синьої дивізії.

Віталій Боровик (1861—1938) — письменник, перекладач та громадський діяч.

Володар Ростиславович (1084—1124) — князь звенигородський та черемиський.

Володимир Антонович (1834—1908) — історик, учитель М. Грушевського.

Володимир Барвінський (1850—1883) — літератор, публіцист.

Володимир Боровиковський (1757—1825) — український маляр-портретист.

Володимир Великий (?—1015) — Великий князь Київський, хреститель Русі-України; Українськими православною та греко-католицькою, а також римо-католицькою церквами канонізований як рівноапостольний.

Володимир Вернадський (1863—1945) — природознавець-енциклопедист, перший президент Української академії наук (1919) та засновник першої наукової бібліотеки в Україні.

Володимир Винниченко (1880—1945) — письменник, публіцист, один з керівників Директорії.

Володимир Гнатюк (1871—1926) — етнограф, фольклорист, мовознавець.

Володимир Івасюк (1949—1979) — композитор.

Володимир Кубійович (1900—1985) — географ, демограф, енциклопедист.

Володимир Мономах (1053—1125) — Великий князь Київський, письменник, мислитель.

Володислав Федорович (1845—1917) — громадський діяч, меценат, публіцист, голова «Просвіти».

Всеволод Змієнко (1884—1938) — генерал-хорунжий армії УНР, громадський діяч.

Всеволод І Ярославич (1077—1093) — київський князь.

В'ячеслав Липинський (1882—1931) — історик, соціолог, політик, публіцист.

В'ячеслав Чорновіл (1937—1999) — публіцист, громадський та державний діяч.

Галина Мазепа (1912—1979) — маляр, графік-модерніст.

Галя Мазуренко (1901—2000) — письменниця, маляр, військовий діяч.

Ганна Закревська (1890—1967) — геолог, професор в університетах України та США.

Георгій Вороний (1868—1908) — математик, засновник напрямку геометрії чисел.

Георгій (Юрій) Нарбут (1886—1920) — маляр-графік.

Георгій Шарпак (1924) — фізик, лауреат Нобелівської премії.

Гнат Хоткевич (1877—1938) — письменник, громадський діяч.

Григорій Ґалаґан (1819—1888) — громадський діяч, меценат, засновник Колегії Павла Ґалаґана.

Григорій Сковорода (1722—1794) — філософ, письменник.

Гринь Іванович — гравер і друкар XVI століття.

Грицько Чупринка (1879—1921) — письменник.

Дам'ян Гладилович (1846—1892) — голова Наукового товариства ім. Т. Шевченка, засновник газети «Діло» і товариства «Дністер».

Данило Апостол (1654—1734) — Миргородський полковник, гетьман (1727—1730)

Данило Галицький (1201—1264) — князь Галицький і Волинський, король Русі (з 1253 р.).

Данило Заболотний (1866—1929) — учений-мікробіолог та епідеміолог.

Данило Нечай (? — 1651) — військовий і державний діяч.

Денис Січинський (1865—1909) — український композитор.

Дмитро Бортнянський (1751—1825) — композитор, диригент, педагог.

Дмитро Вишневецький (Байда) (?—1563) — засновник Запорозької Січі, перший український гетьман.

Дмитро Вітовський (1887—1919) — військовий та державний діяч ЗУНР.

Дмитро Гнатюк (1925) — співак, режисер.

Дмитро Донцов (1883—1973) — один із засновників ідеології українського націоналізму, літератор, публіцист.

Дмитро Дорошенко (1882—1951) — перший президент Української вільної академії наук, історик, літературознавець, державний діяч.

Дмитро Яворницький (1855—1940) — історик, археолог, фольклорист. Зібрав колекцію із 75 тисяч екземплярів пам'яток матеріальної культури доби Запорозької Січі.

Доброніга (?—1087) — сестра Ярослава Мудрого, дружина польського короля Казимира.

Доброслав — впливовий боярин в оточенні Данила Галицького.

Зенон Храпливий (1904—1983) — фізик-теоретик.

Зореслав (1909—2003) — літературне ім'я отця-василіанина, теолога, громадського діяча Степана-Севастіана Сабола.

Євген Антонович (Деслав) (1899—1966) — кінорежисер, теоретик кіно, кіносценарист.

Євген Коновалець (1891—1938) — державний і військовий діяч, один із засновників ОУН.

Євген Маланюк (1897—1968) — письменник, культуролог.

Євген Чикаленко (1861—1929) — учений-агроном, культурний і громадський діяч, меценат.

Євгенія Зарицька (1910—1979) — оперна співачка, педагог. Працювала в операх Львова, Парижа, Лондона.

Єлизавета Милорадович (1832—1890) — громадська діячка, одна з фундаторів Наукового товариства ім. Т. Шевченка.

Іван Богун (? — 1664) — військовий діяч.

Іван Виговський (? — 1664) — гетьман України.

Іван Горбачевський (1854—1942) — біохімік, гігієніст, епідеміолог, громадський діяч.

Іван Григорович-Барський (1713—1785) — архітектор.

Іван Котляревський (1769—1838) — письменник.

Іван Мазепа (1644—1709) — гетьман України, письменник, мислитель, меценат.

Іван Миколайчук (1941—1987) — актор, сценарист, режисер.

Іван Пулюй (1845—1918) — учений-фізик, електротехнік, теолог, перекладач. Явище рентгенівського випромінювання відкрив раніше, ніж В. К. Рентген; співавтор одного з кращих перекладів Біблії українською мовою.

Іван Сірко (бл. 1605—1680) — кошовий отаман Запорозької Січі.

Іван Франко (1856—1916) — письменник, перекладач, фольклорист, літературознавець, мовознавець, соціолог, публіцист, громадський діяч.

Ігор (?— 945) — Великий князь київський.

Ігор Сікорський (1889—1972) — авіаконструктор, винахідник вертольота.

Із’яслав Ярославич (1024—1078) — Великий князь київський.

Із’яслав Мстиславович (? — 1154) — Великий князь київський.

Іларіон (?— бл. 1054) — перший митрополит-українець, оратор, письменник.

Ілля — гравер XVII століття, ілюстратор «Великого требника» Петра Могили (1646), «Патерика Печерського» (1661), «Акафістів» (1663) та ін.

Ілля Мечников (1845—1916) — бактеріолог та імунолог, лауреат Нобелівської премії (1908).

Ілько Борщак (1891—1959) — історик, публіцист та видавець.

Інокентій Гізель (?—1684) — історик, церковний та освітній діяч.

Іра Маланюк (нар. 1919) — оперна і камерна співачка, солістка опери в Граці, Цюриху, Мюнхені, Відні.

Ія Мацюк (1918—1976) — оперна співачка, солістка опер ФРН, Бразилії, США.

Йов Залізо (1551—1651) — ігумен Дубенського та Почаївського монастирів, теолог, освітній діяч.

Йордан Мицкевич (1745—1846) — церковний діяч, педагог, отець-василіянин.

Йосафат Коциловський (1876—1947) — єпископ, блаженний.

Йосафат Кунцевич (1580—1623) — архієпископ, громадський діяч. Канонізований греко-католицькою та римо-католицькою церквами, похований у Соборі Св. Петра у Римі.

Йосафат-Йосип Жан (1885—1945) — отець-василіянин, культурний та громадський діяч, родом француз із Квебека.

Йосип Сліпий (1892—1984) — кардинал, культурний та громадський діяч.

Йосип Бокшай (1891—1975) — маляр.

Казимир Малевич (1878—1935) — маляр-авангардист, один із засновників супрематизму.

Катерина Білокур (1900—1961) — малярка.

Катря Гринивичева (1885—1945) — письменниця, громадський діяч.

Квітка Цісик (1953—1998) — співачка.

Кипріян Жоховський (?—1693) — митрополит Київський, культурний діяч.

Клим Смолятич (1147—1154) — митрополит Київський, теолог, проповідник.

Климент Квітка (1880—1953) — етнограф і музикознавець.

Корнило Устиянович (1839—1903) — маляр і письменник.

Кость Михальчук (1840—1914) — мовознавець, громадський діяч, першим у світі підготував і опублікував лінгвогеографічну карту.

Кость Симінський (1879—1932) — інженер-будівельник, професор Київської політехніки, член ВУАН.

Костянтин Острозький (1526—1608) — політичний і громадський діяч, засновник Греко-слов'яно-латинської колегії (1576) — першого українського вищого навчального закладу.

Кузьма Безкровний (1877—1946) — кооператор, громадський і політичний діяч, публіцист.

Лаврентій Зизаній-Тустановський (?—після 1633) — теолог, філолог, перекладач.

Лавриш Филипович (?—1610) — маляр, гравер.

Лев Бачинський (1872—1930) — юрист, політичний діяч.

Лев Данилович (бл. 1228—1301) — князь Галицький; на його честь названо Львів.

Левко Лук'яненко (нар. 1928) — громадський та державний діяч.

Левко Мацієвич (1877—1910) — інженер-суднобудівник та конструктор, один із перших льотчиків у Російській імперії, громадський діяч.

Леонід Глібов (1827—1893) — поет-байкар.

Леонід Кравчук (нар. 1934) — перший Президент України.

Лесь Курбас (1887—1937) — режисер, актор, теоретик театру, громадський діяч та публіцист.

Лесь Мартович (1871—1916) — письменник, громадський діяч.

Леся Українка (1871—1913) — письменниця, перекладачка, літературознавець і публіцист.

Ліна Костенко (нар. 1930) — письменниця, громадський діяч.

Лука з Пряшева (Пряшівський) (?—1541) — архітектор.

Лукаш Мартинович — кошовий отаман на Запорожжі в 1669 та 1671 роках.

Лук'ян Кобилиця (1803—1851) — громадський діяч.

Любка Колесса (1904—1987) — піаністка, дочка О. Колесси.

Людмила Старицька-Черняхівська (1868—1941) — письменниця, перекладачка, театрознавець, громадський діяч.

Максим Березовський (1745—1777) — композитор, диригент, академік-композитор Болонської філармонічної академії.

Максим Ковалевський (1851—1916) — юрист, соціолог, історик, громадський діяч, професор Стокгольмського, Оксфордського, Московського університетів, академік.

Максим Кривоніс (? — 1648) — військовий діяч.

Маркіян Шашкевич (1811—1843) — письменник, громадський діяч, один з авторів «Русалки Дністрової».

Марко Кропивницький (1840—1910) — письменник, театральний діяч.

Марко Черемшина (1874—1927) — письменник, публіцист, громадський діяч.

Мартин Барвінський (1784—1865) — теолог, професор та ректор Львівського університету.

Мартин Небаба (?—1651) — військовий і державний діяч.

Марина Мазепа (?—1707) — ігуменя жіночих Києво-Печерського Вознесенського та Глухівського монастирів, мати Івана Мазепи.

Марійка Підгірянка (1881—1963) — письменниця.

Марія Заньковецька (1854—1934) — акторка.

Мелетій Смотрицький (1572—1633) — філолог, письменник, теолог.

Микита Мандрика (1886—1965) — поет, публіцист, громадський діяч.

Микола Бернадос (1842—1905) — винахідник електродугового зварювання.

Микола Зеров (1890—1941) — літературознавець, перекладач, громадський діяч.

Микола Кибальчич (1853—1881) — політик, громадський діяч, автор проекту реактивного літального апарата та винахідник динаміту.

Микола Куліш (1892—1937?) — драматург, літературознавець.

Микола Костомаров (1817—1881) — історик, публіцист, письменник, громадський діяч.

Микола Лисенко (1842—1912) — композитор, піаніст, диригент.

Микола Миклуха-Маклай (1846—1888) — мандрівник, антрополог, етнограф, географ.

Микола Міхновський (1873—1924) — громадський діяч, політик, публіцист.

Микола Холодний (1882—1953) — учений-ботанік, мікробіолог.

Миколая Божук (1907—1938) — письменниця.

Мирон Кордуба (1878—1948) — історик, географ, професор Варшавського університету.

Мирон Левицький (1913—1993) — маляр, журналіст.

Мирослав Січинський (1887—1979) — політик і громадський діяч.

Митуса — співець при дворі перемиського владики у XIII столітті.

Михайлина Рошкевич (1860—1937) — письменниця.

Михайло Бойчук (1882—1939) — маляр, графік.

Михайло Грушевський (1866—1934) — історик, публіцист, державний діяч.

Михайло Драгоманов (1841—1895) — публіцист, історик, філософ, економіст.

Михайло Коцюбинський (1864—1913) — письменник, громадський діяч.

Михайло Кричевський (?—1649) — військовий і державний діяч.

Михайло Максимович (1804—1873) — філолог, ботанік, перший ректор Київського університету.

Михайло де Нойштерн Гарасевич (1763—1836) — архієпископ, теолог.

Михайло Остроградський (1801—1862) — математик.

Михайло Туган-Барановський (1865—1919) — учений-економіст, державний діяч.

Мстислав Ростиславич (?—1180) — князь вишгородський.

Мстислав Скрипник (1898—1993) — Патріарх Української православної церкви Київського партріархату.

Наталія Кобринська (1851—1920) — письменниця, громадська діячка.

Нестор Дмитрів (1863—1925) — перший український священик у Канаді, громадський діяч, журналіст.

Нестор Літописець (?— бл. 1113) — історик, письменник, один з авторів «Повісті временних літ».

Нестор Махно (1884—1934) — провідник анархістського руху у 1917—1921 роках.

Ніна Матвієнко (нар. 1947) — співачка, громадський діяч.

Оксана Лятуринська (1902—1974) — письменниця, скульптор.

Оксен Корчак-Чепурківський (1857—1947) — професор медицини, член ВУАН.

Олег (?—912) — князь Київський.

Олекса Довбуш (1700—1745) — ватажок опришків.

Олекса Влизько (1908—1934) — письменник.

Олександр Архипенко (1887—1964) — скульптор, один із засновників кубізму.

Олександр Богомазов (1880—1930) — маляр, графік, теоретик авангардизму.

Олександр Кошиць (1875—1944) — засновник і диригент Української республіканської капели.

Олександр Потебня (1835—1891) — філолог, філософ.

Олелько Володимирович (?—1455) — князь Київський.

Олена Левицька (1873—1961) — перша українська жінка-підприємець, громадська діячка.

Олена Пчілка (1849—1930) — письменниця, фольклорист, етнограф, громадський діяч.

Олена Степанівна (Степанів) (1892—1963) — хорунжий УСС, чотар УГА, дипломат, громадська діячка, педагог.

Олесь Гончар (1918—1995) — письменник, літературознавець, громадський діяч.

Ольга (бл. 890—969) — Велика княгиня Київська, канонізована Українськими православною та греко-католицькою церквами.

Ольга Кобилянська (1863—1942) — письменниця.

Омелян Огоновський (1833—1894) — філолог, громадський діяч.

Омелян Пріцак (1919—2006) — історик, філолог, тюрколог, поліглот (володів 51 мовою).

Опанас Заливаха (1925—2007) — маляр, громадський діяч.

Орест Томашевський (1822—1867) — маляр.

Осип Курилас (1870—1951) — маляр, графік.

Осип Маковей (1867—1927) — письменник, публіцист, громадський діяч.

Остап Вересай (1803—1890) — кобзар.

Остап Луцький (1883—1941) — кооператор, публіцист, поет, громадський діяч.

Остап Стасів (1903—1985) — учений-фізик.

Павло Житецький (1837—1911) — філолог, педагог.

Павло Попович (1930—2009) — космонавт, громадський діяч.

Павло Тичина (1891—1967) — поет.

Павло Чубинський (1839—1884) — етнограф, фольклорист, автор слів Державного гімну України.

Панас Мирний (1849—1920) — письменник, громадський діяч.

Панько Куліш (1819—1897) — письменник, перекладач, культурний та громадський діяч.

Петро Болбочан (1883—1919) — полковник армії УНР.

Петро Дорошенко (1627—1698) — гетьман України, військовий діяч.

Петро Калнишевський (1690—1803) — останній кошовий отаман Запорозької Січі.

Петро Могила (1597—1647) — митрополит Київський і Галицький, теолог, громадський діяч, один із засновників Києво-Могилянської академії.

Пилип Козицький (1893—1960) — композитор.

Пилип Орлик (1672—1742) — гетьман України в еміграції, автор першої у світі конституції.

Порфір Бажанський (1836—1920) — український композитор і фольклорист.

Раїна Вишневецька (1589—1619) — меценатка та громадська діячка, дружина Михайла Вишневецького.

Роксолана (Настя Лісовська) (1505—1561) — дружина турецького султана Сулеймана II.

Роман Дашкевич (1892—1965) — громадсько-політичний і військовий діяч, генерал-хорунжий армії УНР.

Роман Мстиславич (?—1205) — князь Галицько-Волинський.

Ростислав Єндик (1906—1979) — антрополог, письменник.

Самійло Величко (1670 — після 1728) — козацький літописець.

Самійло Кішка (?—1602) — гетьман реєстрових козаків.

Святослав Гординський (1906—1993) — маляр і письменник.

Святослав Хоробрий (?—972 або 973) — Великий князь Київський, військовий діяч.

Северин Наливайко (?—1597) — керівник народного повстання.

Северина Кабарівська (1880—1929) — письменниця, громадська діячка.

Семен Кузнець (Саймон Сміт) (1901—1985) — економіст, лауреат Нобелівської премії (1971).

Сень (Семен) Височан (?—1666) — народний ватажок, військовий і державний діяч.

Сергій Васильківський (1854—1917) — український маляр.

Сергій Єфремов (1876—1939) — літературознавець, громадський діяч, політик.

Сергій (Серж) Лифар (1905—1986) — артист балету театру «Гранд-Опера».

Станіслав Дністрянський (1870—1935) — юрист, професор Львівського та Празького університетів, ректор Українського вільного університету.

Станіслав Людкевич (1879—1979) — композитор, музикознавець, педагог, фольклорист.

Станіслав Морозенко (Мрозовицький) (?—1649) — військовий і державний діяч.

Сидір Воробкевич (1838—1884) — священик, письменник та композитор.

Симон Петлюра (1879—1926) — державний і військовий діяч.

Соломія Крушельницька (1872—1952) — оперна співачка, педагог. Працювала у театрах Львова, Одеси, Парижа, Неаполя, Рима, Мілана («Ла Скала»).

Софія Галечко (1891—1918) — хорунжий УСС.

Софія Ковалевська (1850—1891) — математик, професор Стокгольмського університету.

Софрон Витвицький (1819—1879) — письменник і громадський діяч.

Степан із Вербівця — магістр права (XVI ст.), автор «Opus Tripartitum», збірника звичаєвого права, що ліг в основу законодавства Угорщини.

Степан Смаль-Стоцький (1859—1938) — філолог, громадський і державний діяч.

Степан Бандера (1909—1959) — державний діяч, один з ідеологів українського націоналізму.

Тадей Рильський (1841—1902) — етнограф, громадський діяч.

Тарас Земка (?—1632) — письменник, перекладач, живописець.

Тарас Шевченко (1814—1861) — письменник, маляр.

Теодосій Печерський (?—1074) — теолог, письменник, один із засновників Києво-Печерського монастиря та українського чернецтва.

Теофіл Драчинський (1862—1929) — протопресвітер православної церкви на Буковині, політичний та громадський діяч.

Терень Масенко (1903—1970) — поет.

Тиміш Хмельницький (1632—1653) — чигиринський сотник, син Б. Хмельницького.

Тимотей Бордуляк (1863—1936) — письменник.

Тодось Осьмачка (1895—1962) — письменник.

Федір Вовк (1847—1918) — етнограф, антрополог, археолог, громадський діяч.

Федір Коробка (1789—1867) — золотар, автор іконостасів Варлаамівської та Введенської церков Києво-Печерського монастиря.

Федір Корятович (?—1414) — князь, переселився із Поділля на Закарпаття, де заснував монастир на Чернечій горі у Мукачеві.

Філомена Лопатинська (1873—1940) — оперна співачка.

Харитя Кононенко (1900—1942) — громадська діячка.

Христя Алчевська (1882—1931) — письменниця, педагог.

Улас Самчук (1905—1987) — письменник та громадський діяч.

Устим Кармелюк (1787—1835) — народний ватажок.

Юлій Бращайко (1879—1992) — економіст, банкір, громадський та державний діяч Карпатської України.

Юліян Балинський (1885—1916) — видавець, педагог, громадський діяч.

Юрій Дрогобич (Котермак) (бл. 1450—1494) — медик, фізик, астроном, філософ. Перший українець — доктор медицини; ректор Болонського університету (1481—1482).

Юрій Кондратюк (1897—1941) — учений-винахідник, автор теорії багатоступеневих ракет.

Юрій Рогатинець (?—1605) — письменник, громадський і церковний діяч. Один із засновників Львівського братства та Львівської братської школи.

Юрій Федькович (1834—1888) — письменник, громадський діяч.

Юрко Тютюнник (1891—1929) — генерал-хорунжий армії УНР, один з організаторів Зимових походів.

Юхим Михайлів (1885—1935) — маляр-символіст, етнограф, перекладач.

Яків Галярович — ювелір другої половини XVII століття.

Яків Головацький (1814—1888) — письменник, філолог, громадський діяч.

Ярослав Веселовський (1881—1917) — журналіст і видавець.

Ярослав Мудрий (978—1054) — Великий князь Київський; автор кодексу законів «Руська правда»; збудував Софіївський собор та Золоті ворота.

Ярослав Осмомисл (бл. 1130—1187) — князь Галицький.

ХРИСТИЯНСЬКИЙ КАЛЕНДАР ІМЕН

(православна, греко-католицька, католицька конфесії)

Січень

1. *Боніфатія* мученика, мучеників *Іллі, Прова і Аріса*, єгиптян; преподобного *Іллі* Муромця Печерського (прав.)

Боніфатія мученика (гр.-кат.)

Урочистість Пресвятої Богородиці *Марії* (кат.)

2. *Ігнатія* Богоносця священномученика (прав.)

Ігнатія Богоносця священномученика (гр.-кат.)

Святих *Василія* Великого і *Григорія* із Назіяна (кат.)

3. *Юліанії* мучениці (прав.)

Юліанії мучениці (гр.-кат.)

Святої *Геновефи*, блаженної *Здіслави* (кат.)

4. *Анастасії* великомучениці (прав.)

Анастасії великомучениці (гр.-кат.)

Блаженної *Ангеліни*, святої *Єлизавети* (кат.)

5. Преподобних *Нифонта* і *Павла*, мучеників *Феодула, Саторнина, Євпора, Геласія, Євникіяна, Зотика, Помпія* та ін. мучеників з Кріту (прав.)

Преподобних *Нифонта* і *Павла*, мучеників *Феодула*, *Саторнина*, *Євпора*, *Геласія*, *Євникіяна*, *Зотика*, *Помпія* та ін. мучеників з Кріту (гр.-кат.)

Блаженної *Маркеліни* (кат.)

6. *Євгенії*, *Клавдії* мучениць, преподобного *Миколая* (прав.)

Євгенії, *Клавдії* мучениць, преподобного *Миколая* (гр.-кат.)

Трьох царів — *Каспера*, *Мельхіора*, *Балтазара* (кат.)

7. Різдво Христове (прав.)

Різдво Христове (гр.-кат.)

Святого *Раймонда* (кат.)

8. Собор Пресвятої Богородиці *Марії*, *Йосипа* Обручника, *Давида*-царя та *Якова*. Священномученика *Євфимія* (прав.)

Собор Пресвятої Богородиці *Марії*, *Йосипа* Обручника, *Давида*-царя та *Якова*. Священномученика *Євфимія* (гр.-кат.)

Северина, *Ергарда* (кат.)

9. Апостола першомученика *Стефана*, преподобного *Федора* (прав.)

Святого *Степана* першовеликомученика (гр.-кат.)

Святого *Юліана*, *Марцеліни* (кат.)

10. *Гликерія* пресвітера, *Зинона, Феофіла, Дорофея, Петра* та інших мучеників з Никодимії; преподобного *Ігнатія* (прав.).

Гликерія пресвітера, *Зинона, Феофіла, Дорофея, Петра* та інших мучеників з Никодимії (гр.-кат.)

Святого *Вільгельма, Яна* (кат.)

11. Мучеників 14 000 дітей, Іродом у Вифлеємі убитих; Преподобних *Маркела, Марка* (прав.)

Дітей, убитих Іродом у Вифлеємі; Преподобних *Маркела, Марка* (гр.-кат.)

Святого *Феодосія*, святої *Гонорати* (кат.)

12. *Анисії* мучениці, священномученика *Зотика*, св. *Макарія* (прав.)

Анисії мучениці, священномученика *Зотика* (гр.-кат.)

Святого *Антонія-Марії*, святої *Тетяни* мучениці (кат.)

13. *Меланії* преподобної (прав.)

Меланії преподобної (гр.-кат.)

Святого *Іларія*, святої *Вероніки* (кат.)

14. Святого *Василія* Великого, св. *Емілії* (прав.)

Святого *Василія* Великого (гр.-кат.)

Святого *Фелікса* (кат.)

15. *Сильвестра* Святого, папи римського, *Серафима* Саровського преподобного (прав.)

Сильвестра святого, папи римського (гр.-кат.)
Павла, *Домослава* (кат.)

16. *Малахії* пророка, *Гордія* мученика (прав.)
Малахії пророка, *Гордія* мученика (гр.-кат.)
Маркела святого, *Гонората* святого (кат.)

17. Собор 70 апостолів: *Якова, Марка, Луки, Клеопи, Симеона, Варнави, Варсави, Тадея, Ананії, Стефана, Пилипа, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена, Тимофія, Тита, Филимона, Онисима, Архипа, Родіона, Олімпа, Климента, Карпа* та ін. (прав.)
Собор 70 апостолів: *Якова, Марка, Луки, Клеопи, Симеона, Варнави, Варсави, Тадея, Ананії, Стефана, Пилипа, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена, Тимофія, Тита, Филимона, Онисима, Архипа, Родіона, Олімпа, Климента, Карпа* та ін. (гр.-кат.)
Святих *Антонія*, *Яна*, *Ростислава* (кат.)

18. *Михея* пророка, *Аполлінарії* преподобної, *Григорія* преподобного (прав.)
Михея пророка, *Аполлінарії* преподобної, *Григорія* преподобного (гр.-кат.)
Святих *Маргарити*, *Петра* (кат.)

19. Богоявлення Господнє (прав.)
Богоявлення Господнє (гр.-кат.)
Святого *Генріха* (кат.)

20. Собор Предтечі і Хрестителя Господнього *Іоанна* (прав.)

Собор *Івана* Предтечі (гр.-кат.)

Фабіана святого, *Севастяна* святого (кат.)

21. *Георгія, Омеляна, Григорія* та *Домініки* преподобних (прав.)

Георгія, Омеляна, Григорія та *Домініки* преподобних (гр.-кат.)

Святої *Агнеси* (кат.)

22. *Полієвкта* мученика, *Петра* святого, *Пилипа* святого, *Іони* преподобного (прав.)

Полієвкта мученика, *Петра* святого (гр.-кат.)

Святих *Вінцентія, Анастасія* (кат.)

23. *Григорія* Ніського святого, *Дометана, Маркіяна* преподобних (прав.)

Григорія Ніського святого, *Дометана, Маркіяна* преподобних (гр.-кат.)

Святих *Раймонда, Ільдефонса* (кат.)

24. *Феодосія, Михайла* преподобних (прав.)

Феодосія преподобного (гр.-кат.)

Святих *Франциска, Феліції, Мілени* (кат.)

25. *Татіани* мучениці, *Сави* святого, архієпископа Сербського, *Мартиніана* преподобного (прав.)

Тетяни мучениці, *Сави* святого, архієпископа Сербського (гр.-кат.)

Свято навернення святого апостола *Петра*, блаженного *Генріха* (кат.)

26. *Єрмила, Стратіона* мучеників, *Іринарха* преподобного (прав.)

Єрмила, Стратіона мучеників (гр.-кат.)

Святих *Тимофія, Тита*, святої *Павлини* (кат.)

27. *Ісаї, Сави, Мойсея, Єремії, Павла, Адама, Сергія, Марка, Іллі*, отців, убитих в Сінаї, *Ніни* рівноапостольної (прав.)

Ісаї, Сави, Мойсея, Єремії, Павла, Адама, Сергія, Марка, Іллі, отців, убитих в Сінаї, *Ніни* рівноапостольної (гр.-кат.)

Святих *Ангеліни, Прибислава* (кат.)

28. *Павла, Івана* преподобних (прав.)

Павла, Івана преподобних (гр.-кат.)

Святих *Томи, Юліана* (кат.)

29. Поклін веригам святого апостола *Петра* (прав.)

Поклін веригам святого апостола *Петра* (гр.-кат.)

Святих *Франтика, Здислава* (кат.)

30. *Антонія* Великого преподобного (прав.)

Антонія Великого преподобного (гр.-кат.)

Святого *Матвія*, святої *Гіацинти* (кат.)

31. *Атанасія* і *Кирила* святих, *Маркіяна* преподобного (прав.)

Атанасія і *Кирила* святих, *Маркіяна* преподобного (гр.-кат.)

Святих *Івана, Марцели* (кат.)

Лютий

1. *Макарія* Великого, святого *Марка* (прав.)

Макарія Великого (гр.-кат.)

Святої *Бригіти*, святої *Віpідіани* (кат.)

2. *Євтимія* преподобного (прав.)

Преподобного *Євтимія* (гр.-кат.)

Стрітення Господнє, Блаженного *Симона* (кат.)

3. *Максима* преподобного, мучеників *Неофіта, Анастасія, Валеріана* та *Агнії* мучениці (прав.)

Ісповідника *Максима*, мученика *Неофіта* (гр.-кат.)

Святого *Власа*, святого *Оскара* (кат.)

4. *Тимотея* апостола, першомученика *Анастасія, Макарія* преподобного (прав.)

Апостола *Тимотея*, преподобного мученика *Анастасія* (гр.-кат.)

Святого *Андрія*, святої *Йоанни* (кат.)

5. *Климента* священномученика та *Агатангела* мученика (прав.)

Климента священномученика та *Агатангела* мученика (гр.-кат.)

Святих *Агати, Аделаїди, Юстиніана* (кат.)

6. *Ксенії* преподобної, *Герасима* святого (прав.)

Преподобної *Ксенії* (гр.-кат.)

Святого *Павла* мученика, святої *Дорофії* мучениці (кат.)

7. *Григорія* Богослова святого, священномученика *Володимира* (прав.)

Святого *Григорія* Богослова (гр.-кат.)

Святого *Йоанна* мученика (кат.)

8. *Ксенофонта* й *Марії* преподобних, *Ананія* мученика (прав.)

Преподобних *Ксенофонта, Марії, Ананія* мученика (гр.-кат.)

Святого *Еміліані*, святої *Йосифини* (кат.)

9. *Івана* Золотоустого святого (прав.)

Святого *Івана* Золотоустого (гр.-кат.)

Святої *Аполлонії*, святого *Маріана* (кат.)

10. *Єфрема* преподобного (прав.)

Преподобного *Єфрема* (гр.-кат.)

Святої *Схоластики* (кат.)

11. *Ігнатія* священномученика, *Лаврентія* святого, *Романа, Якова, Сильвана, Луки* та ін. мучеників (прав.)

Священномученика *Ігнатія, Романа, Якова, Сильвана, Луки* та ін. мучеників (гр.-кат.)

Святої *Марії*, святого *Бенедикта*, святого *Григорія*, святої *Теодори* (кат.)

12. *Василія, Григорія, Івана* святих, *Зинона* преподобного (прав.)

Святих *Василія, Григорія, Івана* (гр.-кат.)

Святого *Модеста* (кат.)

13. *Кира* й *Івана* безсрібників і чудотворців, *Вікторина, Віктора, Никифора* та ін. мучеників, *Микити* святого (прав.)

Кира й *Івана* безсрібників і чудотворців, *Вікторина, Віктора, Никифора* та ін. мучеників (гр.-кат.)

Святого *Євлохія*, блаженного *Йордана* (кат.)

14. *Трифона* мученика, *Миколая* священномученика (прав.)

Мученика *Трифона* (гр.-кат.)

Святих *Кирила і Мефодія*, святого *Валентина* (кат.)

15. Стрітення Господнє (прав.)

Стрітення Господнє (гр.-кат.)

Блаженного *Клавдія*, святого *Зігфрида* (кат.)

16. Праведних *Симеона, Анни* пророчиці, рівноапостольного *Миколая, Ігнатія* святого (прав.)

Праведних *Симеона, Анни* пророчиці, *Андріана, Власія* мучеників (гр.-кат.)

Блаженної *Филипи*, святої *Юліани*, святих *Даниїла, Іллі, Ісаака, Єремії, Самуїла* (кат.)

17. *Ісидора, Кирила, Миколая* преподобних (прав.)

Ісидора, Миколая преподобних (гр.-кат.)

Святих *Олексія, Збігнєва* (кат.)

18. *Агафії* мучениці, *Феодосія* святого (прав.)

Мучениці *Агафії, Макарія* мученика (гр.-кат.)

Святого *Іллі*, святої *Констанції*, святого *Флавіана* (кат.)

19. *Вукола, Фотія* святих, *Іоанна* пророка, *Христини, Марти, Марії* мучениць (прав.)

Святого *Вукола*, священномученика *Сільвана, Христини, Марти, Марії* мучениць (гр.-кат.)

Святих *Конрада, Арнольда* (кат.)

20. *Парфенія, Луки* преподобних (прав.)

Святого *Парфенія* (гр.-кат.)

Святого *Зіновія*, святого *Єлевферія* (кат.)

21. Великомученика *Теодора*, пророка *Захарії, Сави* святого (прав.)

Великомученика *Теодора*, пророка *Захарії* (гр.-кат.)

Святих *Петра, Елеонори, Фортуната* (кат.)

22. *Никифора* мученика, *Панкратія* преподобного (прав.)

Мученика *Никифора* (гр.-кат.)

Святих *Марти, Маргарити* (кат.)

23. *Харлампія* священномученика, *Порфирія* мученика, *Анни* благовірної (прав.)

Харлампія священномученика, *Порфирія* мученика (гр.-кат.)

Святого *Полікарпа*, святої *Ізабелли* (кат.)

24. *Власія* священномученика, благовірного *Всеволода*, преподобного *Дмитрія* (прав.)

Священномученика *Власія*, праведної *Феодори* (гр.-кат.)

Святих *Богуша, Матвія, Етельберта* (кат.)

25. *Мелетія, Олексія* святих (прав.)

Святого *Мелетія* (гр.-кат.)

Блаженного *Адама,* святого *Цезаря,* святого *Тараса* (кат.)

26. *Мартиніана, Зої, Фотини* (Світлани), *Стефана* преподобних (прав.)

Мартиніана Зої, Фотини (Світлани) преподобних (гр.-кат.)

Святих *Олександра, Мирослава* (кат.)

27. *Кирила* рівноапостольного, преподобного *Овксентія* (прав.)

Кирила рівноапостольного, преподобного *Овксентія* (гр.-кат.)

Святих *Полікарпа, Гаврила, Анастасії* (кат.)

28. *Онисима* апостола, *Євсевія* преподобного (прав.)

Апостола *Онисима, Євсевія* преподобного (гр.-кат.)

Святого *Романа,* святого *Освальда* (кат.)

29. *Касіяна* преподобного, *Феоктиста* мученика (у невисокосні роки відзначається 28 лютого) (прав.)

Касіяна преподобного, *Феоктиста* мученика (у невисокосні роки відзначається 28 лютого) (гр.-кат.)

Березень

1. *Памфіла, Порфирія, Валента, Павла, Іллі, Самійла* та ін. мучеників (прав.)

Памфіла, Порфирія, Валента, Павла, Іллі, Самійла та ін. мучеників (гр.-кат.)

Святого *Фелікса,* святого *Альбіна* (кат.)

2. Великомученика *Теодора, Єрмогена* священномученика (прав.)

Великомученика *Теодора* (гр.-кат.)

Святого *Симпліція* (кат.)

3. *Льва*, папи римського святого (прав.)

Льва, папи римського святого (гр.-кат.)

Святої *Куніґунди*, блаженного *Іннокентія* (кат.)

4. *Филимона, Архипа* апостолів, *Максима* мученика, *Євгенія, Макарія* преподобних (прав.)

Архипа, Филимона апостолів, *Максима* мученика, *Євгенія, Макарія* преподобних (гр.-кат.)

Святих *Казимира, Луції, Вітослави* (кат.)

5. *Льва, Агафона* преподобних, *Ярослава* Мудрого благовірного.

Льва, Агафона преподобних (гр.-кат.)

Святих *Андріана, Фридерика, Олівії* (кат.)

6. *Тимотея* преподобного, *Євстахія, Георгія* святих (прав.)

Тимотея преподобного, *Євстахія* святого (гр.-кат.)

Святої *Рози*, святої *Колетти* (кат.)

7. *Фотина, Феодора, Пилипа* та ін. мучеників (прав.)

Фотина, Феодора, Пилипа та ін. мучеників (гр.-кат.)

Святої мучениці *Перпетуї* та святої *Феліцити* (кат.)

8. *Полікарпа* священномученика, *Іоанна, Антоніна, Мойсея, Олександра* преподобних (прав.)

Полікарпа священномученика, *Іоанна, Антоніна, Мойсея, Олександра* преподобних (гр.-кат.)

Святого *Йоана*, святого *Юліана*, святої *Беати* (кат.)

9. Перше і друге віднайдення голови *Івана* Хрестителя, *Еразма* преподобного (прав.)

Перше і друге віднайдення голови *Івана* Хрестителя (гр.-кат.)

Святої *Франциски*, святої *Катерини*, святого *Домініка* (кат.)

10. *Тарасія* святого (прав.)

Тарасія святого (гр.-кат.)

Святого *Макара* (кат.)

11. *Теодора* великомученика, *Порфирія* святого (прав.)

Теодора великомученика, *Порфирія* святого (гр.-кат.)

Святого *Костянтина*, святого *Софрона* (кат.)

12. *Прокопія, Тита, Касіяна* преподобних (прав.)

Прокопія преподобного (гр.-кат.)

Святих *Бернарда, Йозефини* (кат.)

13. *Василія, Марини, Кіри* преподобних, *Арсенія, Нестора* священномучеників, *Миколая* блаженного (прав.)

Василія преподобного, *Нестора* священномученика (гр.-кат.)

Святої *Христини*, Святого *Никифора* (кат.)

14. *Євдокій, Антоніни* мучениць, *Олександра* священномученика (прав.)

Євдокії, Антоніни мучениць, *Нестора* мученика (гр.-кат.)

Блаженної *Павлини,* святої *Матильди* (кат.)

15. *Федота* священномученика, *Арсенія* святого (прав.)

Федота священномученика (гр.-кат.)

Святого *Климента-Марії* (кат.)

16. *Євтропія, Клеоніка, Василіска* мучеників (прав.)

Євтропія, Клеоніка, Василіска мучеників (гр.-кат.)

Святого *Григорія,* Святого *Рената* (кат.)

17. *Герасима, Йоасафа* преподобних, благовірного *Вацлава (В'ячеслава), Григорія* святого (прав.)

Герасима преподобного, благовірного *Вацлава (В'ячеслава)* (гр.-кат.)

Святого *Патрикія* (кат.)

18. *Конона, Онисія* мучеників, *Марка* преподобного (прав.)

Конона, Онисія мучеників, *Марка* преподобного (гр.-кат.)

Святого *Кирила,* святого *Едуарда* (кат.)

19. *Григорія* святого, *Аркадія* преподобного (прав.)

Теодора великомученика, *Григорія* святого, *Аркадія* преподобного (гр.-кат.)

Святого *Йосифа* (кат.)

20. Священномучеників *Василія, Єфрема, Капітона, Євгенія* та ін. херсонеських єпископів, *Павла, Омеляна* преподобних (прав.)

Священномучеників *Василія, Єфрема, Капітона, Євгенія* та ін. херсонеських єпископів, *Павла, Омеляна* преподобних (гр.-кат.)

Святого *Герберта*, святого *Вольфрама* (кат.)

21. *Феофілакта, Лазаря, Опанаса* преподобних (прав.)

Феофілакта, Лазаря, Опанаса преподобних (гр.-кат.)

Святого *Миколи* (кат.)

22. *Іраклія, Клавдія, Олександра, Іллі, Кирила, Миколая, Леонтія, Опанаса* та ін. 40 мучеників Севастійських, *Тарасія* праведника (прав.)

Іраклія, Клавдія, Олександра, Іллі, Кирила, Миколая, Леонтія, Опанаса та ін. 40 мучеників Севастійських (гр.-кат.)

Святого *Захарія*, святого *Павла* (кат.)

23. *Кіндрата, Кипріана, Анекта, Крискента, Павла, Леоніда, Віктора, Клавдія* мучеників, *Галини, Федори* та ін. мучениць (прав.)

Кіндрата, Кипріана, Анекта, Крискента, Павла, Леоніда, Віктора, Клавдія мучеників, *Галини, Федори* та ін. мучениць (гр.-кат.)

Святого *Туривія*, святого *Йосипа* (кат.)

24. *Софронія, Євфимія* святих (прав.)

Софронія святого (гр.-кат.)

Святої *Катерини* (кат.)

25. *Феофана, Симеона* преподобних, *Григорія,* папи римського, святого (прав.)

Феофана преподобного, *Григорія*, папи римського святого (гр.-кат.)

Благовіщення Господнє (кат.)

26. *Никифора*, патріарха константинопольського святого (прав.)

Никифора, патріарха константинопольського святого (гр.-кат.)

Святих *Теодора, Лариси* (кат.)

27. *Венедикта* преподобного, *Ростислава* благовірного (прав.)

Венедикта преподобного (гр.-кат.)

Святих *Лідії, Ернеста, Роберта* (кат.)

28. *Агапія, Олександра* мучеників (прав.)

Агапія, Олександра мучеників (гр.-кат.)

Святого *Сикста,* святого *Гунтрама* (кат.)

29. *Савина* і *Папи* мучеників, *Трофима* священномученика, *Серапіона* святого (прав.)

Савина і *Папи* мучеників, *Трофима* священномученика (гр.-кат.)

Святого *Бертольда* (кат.)

30. *Олексія, Парфенія, Макарія* преподобних, *Віктора* священномученика (прав.)

Олексія преподобного (гр.-кат.)

Святого *Йоана*, святого *Леонарда* (кат.)

31. *Кирила* святого, *Трофима* мученика (прав.)

Кирила святого, *Трофима* мученика (гр.-кат.)

Йоанни блаженної, *Веніаміна* святого (кат.)

Квітень

1. *Хризанта, Дарії, Мар'яна* мучеників (прав.)

Хризанта, Дарії, Мар'яна мучеників (гр.-кат.)

Святого *Гуґона* (кат.)

2. *Іоанна, Сергія* преподобних, *Фотини (Світлани)* мучениці (прав.)

Іоанна, Сергія преподобних, *Фотини (Світлани)* мучениці (гр.-кат.)

Святих Франтика, Арона (кат.)

3. *Якова, Серафима* преподобних, *Кирила, Хоми* святих (прав.)

Якова преподобного, *Кирила, Хоми* святих (гр.-кат.)

Святого *Річарда* (кат.)

4. *Василія* священномученика (прав.)

Василія священномученика (гр.-кат.)

Святого *Сидора* (кат.)

5. *Никона* мученика, *Лідії* мучениці (прав.)

Никона мученика, *Лідії* мучениці (гр.-кат.)

Святого *Вікентія* (кат.)

6. *Захарії* преподобного, *Артема*, *Стефана, Петра* святих, *Якова* преподобного (прав.)

Захарії преподобного, *Артема* святого, *Якова* преподобного (гр.-кат.)

Блаженної *Катерини*, святого *Петра* (кат.)

7. Благовіщення Пречистої Діви *Марії* (прав.)

Благовіщення Пречистої Діви *Марії* (гр.-кат.)

Святих *Йоана, Доната* (кат.)

8. Архангела *Гавриїла, Іринея* священномученика, *Анни, Алли, Лариси* мучениць (прав.)

Архангела *Гавриїла, Іринея* священномученика, *Анни, Алли, Лариси* мучениць (гр.-кат.)

Святого *Дениса,* святого *Вальтера* (кат.)

9. *Мотрони* мучениці, *Мануйла, Феодосія* мучеників, *Іоанна* преподобного (прав.)

Мотрони мучениці, *Мануйла, Феодосія* мучеників, *Іоанна* преподобного (гр.-кат.)

Святих *Марцела, Дмитра* (кат.)

10. *Іларіона, Стефана* преподобних (прав.)

Іларіона, Стефана преподобних (гр.-кат.)

Святого *Фульберта* (кат.)

11. *Марка* священномученика, *Кирила* мученика, *Остапа* святого, *Марка, Йони* преподобних (прав.)

Марка священномученика, *Кирила* мученика, *Остапа* святого (гр.-кат.)

Святої *Джемми*, святого *Станіслава* (кат.)

12. Преподобного *Івана, Софронія* святого (прав.)

Преподобного *Івана* (гр.-кат.)

Святих *Оксани, Зенона* (кат.)

13. *Іпатія, Йони, Інокентія* святих (прав.)

Іпатія святого (гр.-кат.)

Святого *Мартина* (кат.)

14. *Марії* преподобної, *Євфимія, Макарія* преподобних (прав.)

Марії преподобної (гр.-кат.)

Святих *Юстини, Валеріана* (кат.)

15. *Тита* преподобного, *Полікарпа* мученика (прав.)

Тита преподобного, *Полікарпа* мученика (гр.-кат.)

Святих *Анастасії, Вацлави* (кат.)

16. *Микити* преподобного, *Феодосії* мучениці (прав.)

Микити преподобного, *Феодосії* мучениці (гр.-кат.)

Святих *Бернадети, Юлії, Ксенії* (кат.)

17. *Йосипа, Юрія, Зосими* преподобних (прав.)

Йосипа, Юрія, Зосима преподобних (гр.-кат.)

Святого *Роберта*, святого *Стефана* (кат.)

18. *Платона* преподобного, *Теодула, Агатопода* мучеників (прав.)

Платона преподобного, *Теодула, Агатопода* мучеників (гр.-кат.)

Святого *Ольдана* (кат.)

19. *Мефодія* рівноапостольного, *Єремії* мученика, *Євтихія* святого (прав.)

Мефодія рівноапостольного, *Єремії* мученика, *Євтихія* святого (гр.-кат.)

Святого *Льва* (кат.)

20. *Юрія (Георгія), Данила* преподобних (прав.)

Юрія (Георгія) преподобного (гр.-кат.)

Святої *Аґнеси* (кат.)

21. *Іродіона, Агава, Руфа* апостолів (прав.)

Іродіона, Агава, Руфа апостолів (гр.-кат.)

Святого *Ансельма*, святого *Конрада* (кат.)

22. *Вадима* першомученика (прав.)

Вадима першомученика (гр.-кат.)

Святого *Франциска*, святого *Сотера* (кат.)

23. *Терентія, Помпелія, Максима, Зинона, Олександра, Федора* мучеників, *Григорія* священномученика (прав.)

Терентія, Помпелія, Максима, Зинона, Олександра, Федора мучеників, *Григорія* священномученика (гр.-кат.)

Святого *Георгія* (кат.)

24. *Антипа* священномученика, *Івана* преподобного (прав.)

Антипа священномученика, *Івана* преподобного (гр.-кат.)

Святого *Фіделя* (кат.)

25. *Василя, Ісака* преподобних, *Зинона* священномученика (прав.)

Василя, Ісака преподобних, *Зинона* священномученика (гр.-кат.)

Святого *Марка* (кат.)

26. *Артемона* священномученика (прав.)

Артемона священномученика (гр.-кат.)

Святого *Анаклета*, святого *Маркеліна* (кат.)

27. *Мартина*, папи римського святого, *Антонія, Івана, Остапа* мучеників (прав.)

Мартина, папи римського святого (гр.-кат.)

Святої *Зівти*, блаженного *Йосипа* (кат.)

28. *Аристарха, Пуда, Трохима* апостолів, *Василиси, Анастасії* мучениць, *Сави* мученика (прав.)

Аристарха, Пуда, Трохима апостолів, *Василиси, Анастасії* мучениць, *Сави* мученика (гр.-кат.)

Святого *Петра*, святого *Людовіка* (кат.)

29. *Агапії, Ірини, Хіонії, Галини* мучениць, *Леоніда* мученика (прав.)

Агапії, Ірини, Хіонії, Галини мучениць, *Леоніда* мученика (гр.-кат.)

Святої *Катерини* (кат.)

30. *Симеона, Ананія, Акакія* преподобних (прав.)

Симеона, Ананія, Акакія преподобних (гр.-кат.)

Святого *Маріана* (кат.)

Травень

1. *Івана* преподобного, *Кузьми* святого, *Віктора, Зотика, Северина* мучеників (прав.)

Кузьми святого, *Віктора, Зотика, Северина* мучеників, *Івана* преподобного (гр.-кат.)

Святого *Йосипа* (кат.)

2. *Христофора, Антоніна* мучеників, *Івана* преподобного (прав.)

Христофора, Антоніна мучеників, *Івана* преподобного (гр.-кат.)

Святого *Афанасія*, святого *Бориса* (кат.)

3. *Федора, Олександра* преподобних, *Григорія* святого (прав.)

Федора, Олександра преподобних, *Григорія* святого (гр.-кат.)

Святих *Філіппа, Якова* (кат.)

4. *Януарія* священномученика, *Федора* мученика (прав.)

Януарія священномученика, *Федора* мученика (гр.-кат.)

Святого *Флоріана* (кат.)

5. *Луки, Климента* апостолів, *Федора, Віталія* преподобних, *Всеволода* благовірного (прав.)

Луки, Климента апостолів, *Федора, Віталія* преподобних (гр.-кат.)

Святого *Олександра* (кат.)

6. *Юрія* Змієборця великомученика, *Олександри, Анатолія* мучеників (прав.)

Юрія Змієборця великомученика, *Олександри, Анатолія* мучеників (гр.-кат.)

Блаженної *Пруденції*, святих *Якова, Маріана* (кат.)

7. *Сави, Леонтія* мучеників, преподобної *Єлизавети* (прав.)

Сави, Валентина, Леонтія мучеників, преподобної *Єлизавети* (гр.-кат.)

Святих *Людмили, Бенедикти, Гізели* (кат.)

8. *Марка* апостола та євангеліста, преподобного *Сильвестра* (прав.)

Марка апостола та євангеліста (гр.-кат.)

Святих *Станіслава, Віктора* (кат.)

9. *Василя* священномученика, *Стефана* святого, *Йоаникія* преподобного (прав.)

Василя священномученика (гр.-кат.)

Блаженного *Миколая* (кат.)

10. *Симеона* священномученика, *Стефана* преподобного (прав.)

Симеона священномученика, *Стефана* преподобного (гр.-кат.)

Святого *Йоана* (кат.)

11. *Ясона, Сосипатра* апостолів, *Максима, Зенона, Віталія, Дади* мучеників (прав.)

Ясона, Сосипатра апостолів, *Максима, Зенона, Віталія, Дади* мучеників (гр.-кат.)

Святих *Мамерта, Франциска* (кат.)

12. *Руфа, Артема, Федота* мучеників (прав.)

Руфа, Артема, Федота мучеників (гр.-кат.)

Святих *Нерея, Ахіллія, Панкратія* (кат.)

13. *Якова* апостола, *Максима* мученика, *Ігнатія* святого (прав.)

Якова апостола, *Максима* мученика (гр.-кат.)

Пресвятої Діви *Марії* Фатімської (кат.)

14. *Єремії* пророка, *Макарія* священномученика, *Герасима* преподобного, *Тамари* благовірної (прав.)

Єремії пророка (гр.-кат.)

Святого *Матвія* (кат.)

15. *Опанаса* святого, *Бориса і Гліба* благовірних, рівноапостольного *Бориса,* царя болгарського (прав.)

Опанаса святого, *Бориса і Гліба* благовірних, рівноапостольного *Бориса,* царя болгарського (гр.-кат.)

Святої *Софії* (кат.)

16. *Феодосія* преподобного, ігумена Києво-Печерського, *Тимофія* і *Маври* мучеників, *Петра* преподобного (прав.)

Феодосія преподобного, ігумена Києво-Печерського, *Тимофія* і *Маври* мучеників, *Петра* преподобного (гр.-кат.)

Андрія блаженного, *Івана* святого (кат.)

17. *Пелагії* мучениці, *Еразма* священномученика, *Кирила, Микити, Никифора, Климента, Ісака* преподобних (прав.)

Пелагії мучениці, *Еразма* священномученика (гр.-кат.)

Святого *Пасхалія* (кат.)

18. *Ірини* великомучениці, *Якова* преподобного (прав.)

Ірини великомучениці, преподобного *Никифора* преподобного (гр.-кат.)

Святих *Івана, Еріка* (кат.)

19. *Йова* праведного, *Варвара* мученика (прав.)

Йова праведного, *Варвара* мученика (гр.-кат.)

Святого *Целестина* (кат.)

20. *Акакія* мученика, преподобних *Івана, Антонія, Давида, Зенона, Тадея, Йосипа, Михайла* (прав.)

Акакія мученика, преподобних *Івана, Антонія, Давида, Зенона, Тадея, Йосипа, Михайла* (гр.-кат.)

Святого *Бернардина* (кат.)

21. *Івана* апостола і євангелиста, *Арсенія* преподобного (прав.)

Івана апостола і євангелиста, *Арсенія* преподобного (гр.-кат.)

Святих *Криспіна, Віктора* (кат.)

22. *Миколая* святого, *Ісаї* пророка, *Христофора* мученика (прав.)

Миколая святого, *Ісаї* пророка, *Христофора* мученика (гр.-кат.)

Святої *Ріти* (кат.)

23. *Симона* апостола, *Онисима, Кипріана* мучеників (прав.)

Симона апостола, *Онисима, Кипріана* мучеників (гр.-кат.)

Святого Івана (кат.)

24. *Кирила і Мефодія* рівноапостольних, *Софрона* преподобного (прав.)

Кирила і Мефодія рівноапостольних (гр.-кат.)

Святої *Магдалини* (кат.)

25. *Єпіфана* та *Германа* святих (прав.)

Єпіфана та *Германа* святих (гр.-кат.)

Святих *Беди, Григорія*, святої *Марії-Магдалини* (кат.)

26. Мучениці *Глікерії, Олександра* мученика (прав.)

Мучениці *Глікерії, Олександра* мученика (гр.-кат.)

Святого *Філіппа* (кат.)

27. *Сидора, Максима* мучеників, *Леонтія* святого, *Микити* преподобного (прав.)

Сидора, Максима мучеників (гр.-кат.)

Святих *Августина, Фрідріха* (кат.)

28. *Пахомія, Ісаї* преподобних (прав.)

Пахомія преподобного (гр.-кат.)

Святих *Августина, Яромира* (кат.)

29. *Федора* преподобного, *Віта, Модеста* мучеників, преподобного *Касіяна* (прав.)

Федора преподобного, *Віта, Модеста* мучеників (гр.-кат.)

Святої *Урсули* (кат.)

30. *Андроніка* апостола, *Стефана* святого (прав.)

Андроніка апостола, *Стефана* святого (гр.-кат.)

Святої *Жанни* (кат.)

31. *Федота, Петра, Діонісія, Андрія, Павла, Христини, Олександри, Юлії* мучеників (прав.)

Федота, Петра, Діонісія, Андрія, Павла, Христини, Олександри, Юлії мучеників (гр.-кат.)

Святого *Єремії* (кат.)

Червень

1. *Патрикія* священномученика, *Олександра,* архієпископа Харківського (прав.)

Патрикія священномученика (гр.-кат.)

Святого *Юстина* (кат.)

2. *Фалалея, Олександра* мучеників (прав.)

Фалалея, Олександра мучеників (гр.-кат.)

Священномучеників *Маркеліна, Петра,* святого *Еразма* (кат.)

3. *Костянтина* і *Олени* рівноапостольних, *Касіяна* преподобного, *Андрія* блаженного (прав.)

Костянтина і *Олени* рівноапостольних (гр.-кат.)

Священномученика *Карла*, святої *Клотильди* (кат.)

4. *Василіска, Володимира* мучеників (прав.)

Василіска, Володимира мучеників (гр.-кат.)

Святих *Франтика, Карла* (кат.)

5. *Михайла* преподобного, *Євфросинії* преподобної (прав.)

Михайла преподобного, *Євфросинії* преподобної (гр.-кат.)

Святого *Боніфатія* (кат.)

6. *Симеона, Микити* преподобних, *Мелетія, Стефана, Івана, Каленика* мучеників (прав.)

Симеона, Микити преподобних, *Мелетія, Стефана, Івана, Каленика* мучеників (гр.-кат.)

Святого *Норберта* (кат.)

7. Третє віднайдення голови *Івана* Хрестителя, *Інокентія* святого (прав.)

Третє віднайдення голови *Івана* Хрестителя (гр.-кат.)

Святого *Антонія-Марії* (кат.)

8. *Карпа* та *Алфея* апостолів, *Оверка* та *Олени* мучеників (прав.)

Карпа та *Алфея* апостолів, *Оверка* та *Олени* мучеників (гр.-кат.)

Святого *Ільгельма*, святої *Агнеси* (кат.)

9. *Ферапонта* священномученика, *Ніла* преподобного (прав.)

Ферапонта священномученика (гр.-кат.)

Святого *Єфрема*, блаженної *Анни-Марії* (кат.)

10. *Микити* преподобного, *Ігната* святого (прав.)

Микити преподобного (гр.-кат.)

Блаженного *Богумила-Петра* (кат.)

11. Преподобної мучениці *Феодосії*, *Івана* блаженного. *Луки* святого (прав.)

Преподобної мучениці *Феодосії* (гр.-кат.)

Варнави (кат.)

12. *Ісака* преподобного (прав.)

Ісака преподобного (гр.-кат.)

Святих *Онуфрія*, *Леона* (кат.)

13. *Єрма* апостола, *Єрмія* мученика (прав.)

Єрма апостола, *Єрмія* мученика (гр.-кат.)

Святого *Антонія* (кат.)

14. *Юстина*, *Харитона*, *Валеріана* мучеників (прав.)

Юстина, *Харитона*, *Валеріана* мучеників (гр.-кат.)

Святого *Мефодія* (кат.)

15. *Никифора* святого, *Івана* великомученика (прав.)

Никифора святого (гр.-кат.)
Святих *Віта, Германа* (кат.)

16. *Лукиліана, Клавдія, Павла, Павли, Іпатія* мучеників (прав.)
Лукиліана, Клавдія, Павла, Павли, Іпатія мучеників (гр.-кат.)
Святого *Бена*, святої *Луїдгарди* (кат.)

17. *Митрофана* святого, *Северина* мученика (прав.)
Митрофана святого, *Северина* мученика (гр.-кат.)
Святого *Альберта*, блаженної *Йоланти* (кат.)

18. *Доротея* священномученика, *Леоніда, Маркіяна* мучеників, *Ігоря, Костянтина* блаженних (прав.)
Доротея священномученика, *Леоніда, Маркіяна* мучеників (гр.-кат.)
Святих *Єлизавети, Марка* (кат.)

19. *Віссаріона, Іларіона* преподобних, *Йони* святого (прав.)
Віссаріона, Іларіона преподобних (гр.-кат.)
Святих *Ромуальда, Гервасія, Протасія* (кат.)

20. *Федота* священномученика, *Валерії* мучениці (прав.)
Федота священномученика, *Валерії* мучениці (гр.-кат.)
Блаженної *Маргарити*, святої *Вікентії* (кат.)

21. *Федора* великомученика, *Єфрема, Зосими* преподобних (прав.)

Федора великомученика, *Єфрема, Зосими* преподобних (гр.-кат.)

Святого *Алоїзія* (кат.)

22. *Кирила* святого, *Олександра* преподобного (прав.)

Кирила святого (гр.-кат.)

Святого *Павлина*, священномучеників *Йоана* і *Томи* (кат.)

23. *Тимофія* священномученика, *Василя* святого (прав.)

Тимофія священномученика (гр.-кат.)

Святого *Йосифа* (кат.)

24. *Варфоломея, Варнави* апостолів (прав.)

Варфоломея, Варнави апостолів (гр.-кат.)

Різдво святого *Івана* Хрестителя (кат.)

25. *Онуфрія, Петра, Івана, Андрія* преподобних (прав.)

Онуфрія, Петра преподобних (гр.-кат.)

Святих *Вільгельма, Дороти* (кат.)

26. *Акилини* мучениці, *Трифілія* святого, *Андроника, Сави, Анни, Івана, Олександри* преподобних (прав.)

Акилини мучениці, *Трифілія* святого (гр.-кат.)

Блаженного *Зигмунда* (кат.)

27. *Єлисея* пророка, святого *Мефодія*, благовірного *Мстислава* (прав.)

Миколи Чернецького священномученика, *Омеляна* Ковча мученика, *Єлисея* пророка, святого *Мефодія* (гр.-кат.)

Пресвятої Діви *Марії* Неустанної Помочі, святих *Кирила, Владислава* (кат.)

28. *Михайла,* першого митрополита Київського, святого, *Амоса* пророка, *Єроніма* преподобного, *Августина* блаженного (прав.)

Амоса пророка, *Єроніма* преподобного, *Августина* блаженного (гр.-кат.)

Святих *Іринея, Леона* (кат.)

29. *Тихона* святого (прав.)

Тихона святого (гр.-кат.)

Святих апостолів *Петра і Павла* (кат.)

30. *Мануйла, Савела, Ізмаїла* мучеників (прав.)

Мануйла, Савела, Ізмаїла мучеників (гр.-кат.)

Святої *Емілії* (кат.)

Липень

1. *Леонтія, Іпатія, Феодула* мучеників (прав.)

Леонтія, Іпатія, Феодула мучеників (гр.-кат.)

Блаженного *Ігнатія* (кат.)

2. *Юди-Тадея* апостола, *Йова* святого (прав.)

Юди-Тадея апостола (гр.-кат.)

Святої *Єлизавети* (кат.)

3. *Мефодія* священномученика, *Інни, Пінни, Римми* мучеників (прав.)

Мефодія священномученика, *Інни, Пінни, Римми* мучеників (гр.-кат.)

Святих апостола *Томи, Анатолія* (кат.)

4. *Юліана* мученика, *Терентія* священномученика, *Максима* преподобного (прав.)

Юліана мученика, *Терентія* священномученика (гр.-кат.)

Святої *Єлизавети*, святого *Андрія* (кат.)

5. *Євсевія* священномученика, *Зенона, Зіни, Уляни, Галактіона* (прав.)

Євсевія священномученика, *Зенона, Зіни, Уляни, Галактіона* (гр.-кат.)

Святих *Антонія, Марії, Кароліни* (кат.)

6. *Агрипини* мучениці, *Германа* святого (прав.)

Агрипини мучениці (гр.-кат.)

Святої мучениці *Марії*, блаженної *Марії-Терези* (кат.)

7. Різдво святого *Івана* Хрестителя (прав.)

Різдво святого *Івана* Хрестителя (гр.-кат.)

Блаженного *Бенедикта* (кат.)

8. *Февронії* мучениці (прав.)

Февронії мучениці (гр.-кат.)

Святих *Кіліана, Євгенія, Едгара* (кат.)

9. *Давида, Тихона* преподобних (прав.)

Давида преподобного (гр.-кат.)

Святих *Вероніки, Зенона* (кат.)

10. *Самсона* преподобного, *Іванни* мироносиці, *Мартина* преподобного (прав.)

Самсона преподобного, *Іванни* мироносиці (гр.-кат.)

Святого *Антонія* Печерського, святого *Кнута* (кат.)

11. *Кира* та *Івана* безсрібників і чудотворців, *Сергія* й *Івана* преподобних (прав.)

Кира та *Івана* безсрібників і чудотворців (гр.-кат.)

Святого *Бенедикта* (кат.)

12. *Петра* і *Павла* верховних апостолів святих (прав.)

Петра і *Павла* верховних апостолів святих (гр.-кат.)

Святого *Бруно-Боніфатія*, святого *Івана* (кат.)

13. *Петра, Андрія, Якова, Івана, Пилипа, Варфоломія, Томи, Матфея, Якова Афея, Юди-Тадея, Симона й Матвія*: собор 12 апостолів (прав.)

Петра, Андрія, Якова, Івана, Пилипа, Варфоломія, Томи, Матфея, Якова Афея, Юди-Тадея, Симона й Матвія: собор 12 апостолів (гр.-кат.)

Святих *Генріха, Андрія, Бенедикта* (кат.)

14. *Кузьми* і *Дем'яна* безсрібників і чудотворців. *Петра* преподобного, *Ангеліни* праведної, *Никодима* (прав.)

Кузьми і *Дем'яна* безсрібників і чудотворців, *Петра* преподобного (гр.-кат.)

Святих *Каміла*, *Генрика* (кат.)

15. Покладення ризи Пресвятої *Марії* Богородиці у Влахерні (прав.)

Покладення ризи Пресвятої *Марії* Богородиці у Влахерні (гр.-кат.)

Святого *Бонавентури* (кат.)

16. *Якинта* мученика, *Анатолія* святого, *Пилипа*, *Василя* святих (прав.)

Якинта мученика, *Анатолія* святого (гр.-кат.)

Пресвятої Діви *Марії* з гори Кармель (кат.)

17. *Андрія* святого, *Федота* й *Федоти* мучеників (прав.)

Павла (Ґойдича) священномученика, *Андрія* святого, *Федота* й *Федоти* мучеників (гр.-кат.)

Святого *Олексія* (кат.)

18. *Опанаса*, *Сергія* преподобних, *Єлизавети*, *Варвари* мучениць (прав.)

Опанаса преподобного (гр.-кат.)

Святої *Ядвиги*, святого *Симона* (кат.)

19. *Сисоя* преподобного, *Марини, Марфи, Валентина, Фелікса, Василя, Лукії* мучеників (прав.)

Сисоя преподобного, *Марини, Марфи, Валентина, Фелікса, Василя, Лукії* мучеників (гр.-кат.)

Святих *Симмаха, Вінцентія* (кат.)

20. *Томи* й *Акакія* преподобних, *Лукіана, Германа* мучеників (прав.)

Томи й *Акакія* преподобних, *Лукіана, Германа* мучеників (гр.-кат.)

Святого *Аполлінарія*, святої *Маргарити*, блаженного *Чеслава* (кат.)

21. *Прокопія* великомученика (прав.)

Прокопія великомученика (гр.-кат.)

Святих *Лаврентія, Аполлінарія* (кат.)

22. *Панкратія, Кирила* священномучеників, *Федора, Гаврила* святих (прав.)

Панкратія, Кирила священномучеників (гр.-кат.)

Святої *Марії-Магдалини* (кат.)

23. *Антонія* Печерського преподобного; *Антонія, Данила, Олесандра* та ін. мучеників з Нікополя (прав.)

Антонія Печерського преподобного; *Антонія, Данила, Олесандра* та ін. мучеників з Нікополя (гр.-кат.)

Святої *Бригіти* (кат.)

24. *Ольги*, княгині київської, рівноапостольної; мучениці *Євфимії* (прав.)

Ольги, княгині київської, рівноапостольної; мучениці *Євфимії* (гр.-кат.)

Святої *Ольги* з Києва, святих *Христини, Кінги* (кат.)

25. *Федора, Івана*, варягів київських, мучеників; *Прокла, Іларія* мучеників; Михайла преподобного (прав.)

Федора, Івана, варягів київських, мучеників; *Прокла, Іларія* мучеників; Михайла преподобного (гр.-кат.)

Святого апостола *Якова*, святого *Христофора* (кат.)

26. *Стефана* преподобного; собор архангела *Гавриїла; Юліана* святого; *Маркіяна* мученика (прав.)

Стефана преподобного; собор архангела *Гавриїла; Юліана* святого; *Маркіяна* мученика (гр.-кат.)

Святих *Йоакима і Анни* (кат.)

27. *Акили* апостола, *Онисима* преподобного (прав.)

Акили апостола, *Онисима* преподобного (гр.-кат.)

Святих *Сарбелія, Горазда* (кат.)

28. *Володимира* Великого, князя Київського, рівноапостольного, *Кирика* мученика (прав.)

Володимира Великого, князя Київського, рівноапостольного, *Кирика* мученика (гр.-кат.)

Святого *Володимира* Великого, святого *Віктора* (кат.)

29. *Афіногена* священномученика, *Павла* мученика (прав.)

Афіногена священномученика, *Павла* мученика (гр.-кат.)

Святої *Марти*, святого *Олафа* (кат.)

30. *Марини* священномучениці, *Леоніда* преподобного (прав.)

Марини священномучениці (гр.-кат.)

Святого *Петра* (кат.)

31. *Якинта* й *Омеляна* мучеників; *Памви, Івана* преподобних (прав.)

Якинта й *Омеляна* мучеників; *Памви, Івана* преподобних (гр.-кат.)

Святого *Ігнатія* (кат.)

Серпень

1. *Мокрини* преподобної; *Романа* благовірного; *Стефана* блаженного (прав.)

Мокрини преподобної (гр.-кат.)

Святого *Альфонса-Марії*, святого *Петра-Юліана* (кат.)

2. *Іллі* пророка (прав.)

Іллі пророка (гр.-кат.)

Матері Божої Ангельської; святих *Євсевія, Густава, Карини* (кат.)

3. *Симеона, Івана, Онуфрія, Онисима* преподобних; *Єзекиїла* пророка (прав.)

Симеона, Івана преподобних; *Єзекиїла* пророка (гр.-кат.)

Святого *Петра*, святої *Лідії*, святого *Никодима* (кат.)

4. *Марії-Магдалини* рівноапостольної; *Фоки* священномученика (прав.)

Марії-Магдалини рівноапостольної; *Фоки* священномученика (гр.-кат.)

Святого *Івана-Марії* (кат.)

5. *Трохима, Теофіла* мучеників, *Аполлінарія* священномученика (прав.)

Трохима, Теофіла мучеників, *Аполлінарія* священномученика (гр.-кат.)

Пресятої Діви *Марії* Сніжної (*Сніжана*) (кат.)

6. *Бориса і Гліба* мучеників; *Христини* великомучениці (прав.)

Бориса і *Гліба* мучеників; *Христини* великомучениці (гр.-кат.)

Преображення Господнє (кат.)

7. *Анни* святої (прав.)

Анни святої (гр.-кат.)

Святих мучеників *Сикста*, *Каєтана* (кат.)

8. *Єрмолая* мученика, *Параскевії* преподобної мучениці, *Мусія* преподобного (прав.)

Єрмолая мученика, *Параскевії* преподобної мучениці, *Мусія* преподобного (гр.-кат.)

Святого *Домініка* (кат.)

9. *Пантелеймона* великомученика; *Климента, Наума, Сави, Горазда, Ангеляра* рівноапостольних (прав.)

Пантелеймона великомученика; *Климента, Наума, Сави, Горазда, Ангеляра* рівноапостольних (гр.-кат.)

Святих *Терези, Ірини* (кат.)

10. *Прохора, Никанора, Тимона, Пармена* апостолів; *Юліана* мученика (прав.)

Прохора, Никанора, Тимона, Пармена апостолів; *Юліана* мученика (гр.-кат.)

Святого *Лаврентія* (кат.)

11. *Калиника, Михайла* мучеників; *Данила* мученика (прав.)

Калиника, Михайла мучеників; *Данила* мученика (гр.-кат.)

Святої *Клари* (кат.)

12. *Сили, Силуана, Андроніка* апостолів; *Івана* мученика; *Анатолія* преподобного (прав.)

Сили, Силуана, Андроніка апостолів; *Івана* мученика (гр.-кат.)

Святої *Іванни* (кат.)

13. *Євдокима* преподобного; *Веніаміна, Сергія, Юрія, Івана* священномучеників (прав.)

Євдокима преподобного (гр.-кат.)

Святого *Іполита* (кат.)

14. *Авима, Антонія, Гурія, Єлизара, Маркела, Алима,* мучеників Маккавейських (прав.)

Авима, Антонія, Гурія, Єлизара, Маркела, Алима, мучеників Маккавейських (гр.-кат.)

Святого мученика *Максиміліана-Марії* (кат.)

15. *Степана* першомученика святого, *Василя* блаженного (прав.)

Степана першомученика святого (гр.-кат.)

Внебовзяття Пресвятої Діви *Марії*; святого *Тарцісія* (кат.)

16. *Ісака, Далмата, Фауста, Кузьми, Антонія* преподобних (прав.)

Ісака, Далмата, Фауста, Кузьми преподобних (гр.-кат.)

Святого *Стефана,* святого *Роха* (кат.)

17. *Євдокії* преподобної мучениці; *Максиміліана, Мартиніана, Івана, Антоніна* преподобних (прав.)

Євдокії преподобної мучениці; *Максиміліана, Мартиніана, Івана, Антоніна* преподобних (гр.-кат.)

Святого *Якова, Жанни, Мирона* (кат.)

18. *Євстигнея* мученика; *Григорія* святого; *Йова* преподобного (прав.)

Євстигнея мученика, *Григорія* святого (гр.-кат.)

Святої *Олени* (кат.)

19. Преображення Господнє (прав.)

Преображення Господнє (гр.-кат.)

Святого *Івана, Юліана, Болеслава* (кат.)

20. *Дометія* преподобного мученика; *Пимена, Меркурія* преподобних (прав.)

Дометія преподобного мученика (гр.-кат.)

Святого *Бернарда* (кат.)

21. *Омеляна, Мирона* святих; *Єлевтерія, Леоніда* мучеників; *Григорія* преподобного (прав.)

Омеляна, Мирона святих; *Єлевтерія, Леоніда* мучеників (гр.-кат.)

Святого *Пія* (кат.)

22. *Матвія* апостола; *Юліана, Маркіана, Івана, Якова, Олексія, Дмитра, Фотія, Петра, Леонтія, Марії* мучеників (прав.)

Матвія апостола; *Юліана, Маркіана, Івана, Якова, Олексія, Дмитра, Фотія, Петра, Леонтія, Марії* мучеників (гр.-кат.)

Найсвятішої Діви *Марії*, святого *Агафоника* (кат.)

23. *Лаврентія, Романа* мучеників (прав.)

Лаврентія, Романа мучеників (гр.-кат.)

Святих *Рози, Аполлінарія* (кат.)

24. *Максима, Клавдія, Олександра, Євпла, Василя, Федора* мучеників (прав.)

Максима, Клавдія, Олександра, Євпла мучеників (гр.-кат.)

Святих апостола *Варфоломія, Емілії* (кат.)

25. *Олександра* священномученика; *Фотія, Аникити* мучеників (прав.)

Олександра священномученика; *Фотія, Аникити* мучеників (гр.-кат.)

Святих *Людовіка, Йосифа* (кат.)

26. *Іполита, Іринея* мучеників; *Максима* преподобного; *Тихона* святого (прав.)

Іполита, Іринея мучеників; *Максима* преподобного (гр.-кат.)

Пресвятої Діви *Марії* Ченстоховської; святого *Івана*, святої *Терези* (кат.)

27. *Михея* пророка; *Теодосія* Печерського преподобного; *Василя* священномученика (прав.)

Михея пророка; *Теодосія* Печерського преподобного (гр.-кат.)

Святої *Моніки* (кат.)

28. Успення *Марії*, Пресвятої Богородиці (прав.)
Успення *Марії,* Пресвятої Богородиці (гр.-кат.)
Святого *Августина* (кат.)

29. Нерукотворного Образа Господа Нашого Ісуса Христа; мученика *Діомида (*прав.)
Нерукотворного Образа Господа Нашого Ісуса Христа; мученика *Діомида* (гр.-кат.)
Святого *Івана* Хрестителя (кат.)

30. *Мирона, Павла, Уляни, Пилипа* мучеників (прав.)
Мирона, Павла, Уляни, Пилипа мучеників (гр.-кат.)
Блаженного *Бононія*, блаженної *Маргарити* (кат.)

31. *Флора, Лавра* мучеників; *Омеляна, Іларіона* священномучеників; *Івана, Георгія* святих (прав.)
Флора, Лавра мучеників; *Омеляна, Іларіона* священномучеників (гр.-кат.)
Святих *Раймонда, Аристида, Івана* (кат.)

Вересень

1. *Андрія, Тимофія, Теклі* мучеників (прав.)
Андрія, Тимофія, Теклі мучеників (гр.-кат.)
Блаженної *Броніслави*, святого *Егідія* (кат.)

2. Пророка *Самуїла (Самійла)* (прав.)
Пророка *Самуїла (Самійла)* (гр.-кат.)
Святого *Зенона*, блаженного *Соломона* (кат.)

3. *Тадея* апостола; *Васси, Агапія* мучеників; *Аврама* преподобного (прав.)

Тадея апостола; *Васси, Агапія* мучеників (гр.-кат.)

Святого *Григорія* Великого (кат.)

4. *Северіана, Зенона* мучеників (прав.)

Северіана, Зенона мучеників (гр.-кат.)

Блаженної *Катерини*, святої *Розалії* (кат.)

5. *Лупа* мученика; священномученика *Іринея; Калиника* святого; *Георгія* преподобного (прав.)

Лупа мученика; священномученика *Іринея; Калиника* святого; *Георгія* преподобного (гр.-кат.)

Блаженної *Марії-Терези*, святого *Лаврентія-Юстиніана* (кат.)

6. *Євтихія* священномученика, *Георгія (Юрія)* преподобного (прав.)

Євтихія священномученика, *Георгія (Юрія)* преподобного (гр.-кат.)

Святого *Маґнуса* (кат.)

7. *Тита* і *Варфоломія* апостолів (прав.)

Тита і *Варфоломія* апостолів (гр.-кат.)

Святого *Мельхіора* (кат.)

8. *Андріана* і *Наталії* мучеників (прав.)

Андріана і *Наталії* мучеників (гр.-кат.)

Різдво Пресвятої Діви *Марії*; блаженного *Альяна* (кат.)

9. *Осії* святого; *Пімена* преподобного (прав.)

Осії святого; *Пімена* преподобного (гр.-кат.)

Святого Петра, блаженного Якова (кат.)

10. *Мойсея* преподобного; *Анни* праведної; *Августина* святого; *Феодосія, Мойсея (Мусія), Лаврентія, Іларіона, Пафнутія, Мартирія, Федора* та ін.: Собор преподобних отців Києво-Печерських (прав.)

Мойсея преподобного; *Анни* праведної; *Августина* святого (гр.-кат.)

11. Усікновення голови *Івана* Хрестителя (прав.)

Усікновення голови *Івана* Хрестителя (гр.-кат.)

Святого *Івана-Гаврила* (кат.)

12. *Олександра, Івана, Павла* святих; *Олександра* преподобного (прав.)

Олександра, Івана, Павла святих (гр.-кат.)

Найсвятішого імені *Марії*, Святого *Гвідона* (кат.)

13. Покладення пояса *Марії*, Пресвятої Богородиці; *Кипріана, Геннадія* святих (прав.)

Покладення пояса *Марії*, Пресвятої Богородиці; *Кипріана, Геннадія* святих (гр.-кат.)

Святого *Івана* Золотоустого (кат.)

14. *Симеона* преподобного (прав.)

Симеона преподобного (гр.-кат.)

Воздвиження святого Хреста, святого *Бернарда* (кат.)

15. Мученика *Маманта*, святого *Івана* (прав.)

Мученика *Маманта,* святого *Івана* (гр.-кат.)

Пресвятої Діви *Марії* Скорботної; Святої *Катерини* (кат.)

16. Священномученика *Антима*, мучениці *Василиси* (прав.)

Священномучеників *Антима,* преподобного *Теоктиста* (гр.-кат.)

Святих мучеників *Корнилія, Купріяна* (кат.)

17. Священномученика *Вавили*, пророка *Мойсея* (прав.)

Священномученика *Вавили*, пророка *Мойсея* (гр.-кат.)

Святого *Роберта* (кат.)

18. Пророка *Захарії*, мучеників *Урвана, Теодора, Медимна* (прав.)

Пророка *Захарії* (гр.-кат.)

Святого *Станіслава* (кат.)

19. Спогад чудес святого архистратига *Михаїла*, мучеників *Ромила* та *Євдоксія*, преподобного *Давида* (прав.)

Чудо архангела *Михаїла*, мученика *Євдоксія* (гр.-кат.)

Святого *Януарія* (кат.)

20. Мученика *Созонта*, апостолів *Євода, Онисифора*, святого *Івана* (прав.)

Мученика *Созонта* (гр.-кат.)

Святих *Андрія-Кіма, Павла-Чонга* (кат.)

21. Різдво *Марії*, Пресвятої Богородиці (прав.)

Різдво *Марії*, Пресвятої Богородиці (гр.-кат.)

Святого апостола і євангеліста *Матвія* (кат.)

22. Праведних *Йоакими* та *Анни*, святого *Северіана*, блаженного *Микити* (прав.)

Праведних *Йоакими* та *Анни*, мученика *Северіана* (гр.-кат.)

Святих *Томи, Маврикія* (кат.)

23. Мучениць *Минодори, Митродори* й *Німфодори*, святої *Пульхерії* (прав.)

Мучениць *Минодори, Митродори* й *Німфодори* (гр.-кат.)

Святих *Пія, Лина*, святої *Теклі* (кат.)

24. Преподобної *Теодори*, преподобного *Євфросина* (прав.)

Преподобної *Теодори* (гр.-кат.)

Святих *Гепарда, Теодора* (кат.)

25. Священномученика *Автонома* (прав.)

Священномученика *Автонома* (гр.-кат.)

Святих *Альберта, Владислава* (кат.)

26. Великомученика *Корнилія* (прав.)

Священномученика *Корнилія* (гр.-кат.)

Святих *Кузьми* і *Дем'яна* (кат.)

27. Воздвиження чесного і животворящого Хреста Господнього (прав.)

Воздвиження чесного і животворящого Хреста Господнього (гр.-кат.)

Святого *Вікентія* (кат.)

28. Великомученика *Микити* (прав.)

Великомученика *Микити* (гр.-кат.)

Святих *Вацлава, Лаврентія* (кат.)

29. Великомучениці *Євфимії* (прав.)

Великомучениці *Євфимії* (гр.-кат.)

Святих архангелів *Михаїла, Гавриїла, Рафаїла* (кат.)

30. Мучениць *Софії, Віри, Надії, Любові* (прав.)

Мучениць *Софії, Віри, Надії, Любові* (гр.-кат.)

Святих *Єроніма, Григорія, Франциска* (кат.)

Жовтень

1. Преподобного *Євменія*, мучениці *Аріадни* (прав.)

Преподобного *Євменія* (гр.-кат.)

Святої *Терези* (кат.)

2. Мучеників *Трофима, Савватія, Доримедонта*, святого *Зосими* (прав.)

Мучеників *Трофима, Савватія, Доримедонта* (гр.-кат.)

Святих ангелів-хринителів; *Діонісія, Теофіла* (кат.)

3. Великомученика *Євстатія*; мучеників *Михайла*, князя Чернігівського, і *Теодора*, боярина його, що від нечистивого Батия постраждали (прав.)

Великомученика *Євстатія*, мучеників *Михайла, Теодора* (гр.-кат.)

Святих *Івана* з Дуклі, *Купріяна* (кат.)

4. Святого *Кондрата,* священномучеників *Іпатія, Андрія*, мучеників *Євсевія, Приска* (прав.)

Святого *Кондрата,* священномучеників *Іпатія, Андрія*, мучеників *Євсевія, Приска* (гр.-кат.)

Святого *Франциска (*кат.)

5. Великомученика *Фоки,* пророка *Йони,* святого *Петра* (прав.)

Великомученика *Фоки,* пророка *Йони* (гр.-кат.)

Святої *Фаустини* (кат.)

6. Зачаття пророка і Предтечі *Івана* Хрестителя (прав.)

Зачаття пророка і Предтечі *Івана* Хрестителя (гр.-кат.)

Святого *Бруно* (кат.)

7. Рівноапостольної першомучениці *Теклі* (прав.)

Рівноапостольної першомучениці *Теклі* (гр.-кат.)

Святої *Юстини* (кат.)

8. Преподобної *Євфросинії*, преподобного *Сергія* (прав.)

Преподобної *Євфросинії* (гр.-кат.)

Святих *Бриніти, Пелагії* (кат.)

9. Апостола і євангеліста *Івана* (прав.)

Апостола і євангеліста *Івана* (гр.-кат.)

Святих мучеників *Дениса, Івана* (кат.)

10. Мученика *Калістрата* (прав.)

Мученика *Калістрата*, преподобного *Ніла* (гр.-кат.)

Святого *Павлина* (кат.)

11. Преподобного *Харитона* (прав.)

Ісповідника *Харитона, В'ячеслава* (гр.-кат.)

Святих *Олександра, Бруно* (кат.)

12. Преподобного *Киріяка* (прав.)

Преподобного *Киріяка* (гр.-кат.)

Святих *Едвіна, Серафима* (кат.)

13. Священномученика *Григорія* (прав.)

Священномученика *Григорія* (гр.-кат.)

Святих *Геральда, Теофіла* (кат.)

14. Покров Пресвятої *Марії,* Владичиці нашої Богородиці; апостола *Ананії,* преподобного *Романа* (прав.)

Покров Пресвятої *Марії,* Владичиці нашої Богородиці; апостола *Ананії*, преподобного *Романа* (гр.-кат.)

Святого *Каліста* (кат.)

15. Священномученика *Кипріана,* мучениці *Юстини,* святого *Андрія* (прав.)

Священномученика *Кипріана*, мучениці *Юстини* (гр.-кат.)

Святої *Терези* (кат.)

16. Священномученика *Діонісія* (прав.)

Священномученика *Діонісія* (гр.-кат.)

Святої *Ядвіги* та *Марії-Маргарити*, святого *Гавела (*кат.)

17. Священномученика *Єрофея,* преподобних *Аммона, Павла*, святих *Гурія, Ворсонофія* (прав.)

Священномученика *Єрофея*, преподобного *Франциска* (гр.-кат.)

Святого *Ігнатія,* блаженного *Гунтару (*кат.)

18. Мучениці *Харитини,* преподобних *Дем'яна, Єремії* Печерських, *Матвія* (прав.)

Мучениці *Харитини* (гр.-кат.)
Святого *Луки*-євангеліста (кат.)

19. Апостола *Томи* (прав.)
Апостола *Томи* (гр.-кат.)
Мучеників *Івана, Ісака, Павла* (кат.)

20. Святих мучеників *Сергія* і *Вакха* (прав.)
Святих мучеників *Сергія* і *Вакха* (гр.-кат.)
Святого *Артема* (кат.)

21. Преподобних *Пелагії, Таїсії* (прав.)
Преподобних *Пелагії* (гр.-кат.)
Блаженного *Якова* (кат.)

22. Апостола *Якова*; преподобних *Андроника* та *Атанасії* (прав.)
Апостола *Якова* (гр.-кат.)
Святого *Пилипа* (кат.)

23. Мучеників *Євлампія* та *Євлампії*; преподобного *Теофіла*, мученика *Теотекна* (прав.)
Мучеників *Євлампія* та *Євлампії* (гр.-кат.)
Святих *Івана, Северина* (кат.)

24. Апостола *Пилипа*, преподобного *Теодора* (прав.)
Апостола *Пилипа* (гр.-кат.)
Святих *Антонія, Алоїза* (кат.)

25. Святих мучеників *Тараха, Прова, Андроника*, преподобного *Кузьми* (прав.)

Святих мучеників *Тараха, Прова, Андроника* (гр.-кат.)

Мучеників *Криспіна* і *Криспініана* (кат.)

26. Святих мучеників *Карпа, Папила, Агатодора* та *Агатоніки* (прав.)

Святих мучеників *Карпа, Папила, Агатодора* та *Агатоніки* (гр.-кат.)

Святих *Дем'яна, Дмитрія* (кат.)

27. Святих мучеників *Назарія*, преподобної *Параскеви Гервасія, Протасія* та *Келсія*, преподобного *Миколи* Святоші, князя Чернігівського (прав.)

Преподобної *Параскевії*, мученика *Назарія* (гр.-кат.)

Святого *Фрументія* (кат.)

28. Преподобного *Євтимія*, першомученика *Лукіяна* (прав.)

Преподобного *Євтимія*, першомученика *Лукіяна* (гр.-кат.)

Святих апостолів *Симона* і *Юди-Тадея* (кат.)

29. Мученика *Логвина* (прав.)

Мученика *Логвина* (гр.-кат.)

Святих *Віолети, Феліціяна* (кат.)

30. Пророка *Осії*, преподобномученика *Андрія*, безсрібників *Кузьми* і *Дем'яна* (прав.)

Пророка *Осії*, преподобномученика *Андрія*, безсрібників *Кузьми* і *Дем'яна* (гр.-кат.)

Святих *Теонеста, Альфонса* (кат.)

31. Апостола і євангеліста *Луки* (прав.)

Апостола і євангеліста *Луки* (гр.-кат.)

Святого *Вольфганга* (кат.)

Листопад

1. Пророка *Йоіла*, мученика *Уара, Клеопатри, Івана* (прав.).

Священномученика *Теодора* (Ромжі), пророка *Йоіла*, мученика *Уара, Клеопатри, Івана* (гр.-кат.)

Усіх святих (кат.)

2. Мученика *Артемія* (прав.)

Мученика *Артемія* (гр.-кат.)

Спомин усіх вірних померлих (кат.)

3. Преподобного *Іларіона* (прав.)

Преподобного *Іларіона* (гр.-кат.)

Святих *Мартина, Умберта* (кат.)

4. Рівноапостольного *Аверкія* (прав.)

Рівноапостольного *Аверкія* (гр.-кат.)

Святого *Карла* (кат.)

5. Апостола *Якова* (прав.)

Апостола *Якова* (гр.-кат.)

Святих *Захарія, Єлизавети, Славомира* (кат.)

6. Мученика *Арети*, преподобного *Арети* Печерського (прав.)

Мученика *Арети* (гр.-кат.)

Святого *Леонарда* (кат.)

7. Мучеників *Маркіяна, Мартирія* (прав.)

Мучеників *Маркіяна, Мартирія* (гр.-кат.)

Святих *Вілліброрда, Енгельберта* (кат.)

8. Великомученика *Дмитрія* (прав.)

Великомученика *Дмитрія* (гр.-кат.)

Святого *Ґотфрида* (кат.)

9. Мученика *Нестора,* преподобного *Нестора* Літописця (прав.)

Мученика *Нестора*; мучениць *Капітоліни, Єротіїди* (гр.-кат.)

Святого *Теодора* (кат.)

10. Мучеників *Терентія* і *Неоніли*, великомучениці *Параскеви* (прав.)

Мучеників *Терентія* і *Неоніли*, великомучениці *Параскеви* (гр.-кат.)

Святого *Льва* (кат.)

11. Мучениці *Анастасії*, преподобного *Аврамія*, блаженної *Марії* (прав.)

Мучениці *Анастасії*, преподобного *Аврамія* (гр.-кат.)

Святого *Мартина* Турського (кат.)

12. Священномученика *Зіновія* та *Зіновії* (прав.)

Священномученика *Зіновія* та *Зіновії* (гр.-кат.)

Святого мученика *Йосафата* (кат.)

13. Апостолів *Стахія, Амплія, Урвана, Наркиса, Апеллія, Аристовула*; мученика *Єпимаха;* преподобних *Спиридона, Никодима,* проскурників Печерських (прав.)

Апостолів *Стахія, Амплія, Урвана, Наркиса, Апеллія, Аристовула*; мученика *Єпимаха* (гр.-кат.)

Святої *Августини*, святого *Миколая* (кат.)

14. Безсрібників *Кузьми* та *Дам'яна* (прав.)

Безсрібників *Кузьми* та *Дам'яна* (гр.-кат.)

Святих *Івана, Андрія* (кат.)

15. Мучеників *Акинда, Пигасія, Анемподиста, Єлпидифора, Афтонія* (прав.)

Мучеників *Акинда, Пигасія, Анемподиста, Єлпидифора, Афтонія* (гр.-кат.)

Святих *Альберта, Леопольда* (кат.)

16. Мучеників *Акепсима, Йосипа, Аїтала* (прав.)

Мучеників *Акепсима, Йосипа, Аїтала* (гр.-кат.)

Святих *Маргарити, Гертруди* (кат.)

17. Преподобного *Йоаникія*, мучеників *Никандра, Єрмея* (прав.)

Преподобного *Йоаникія*, мучеників *Никандра*, *Єрмея* (гр.-кат.)

Святої *Вікторії*, святого *Григорія* (кат.)

18. Преподобномучеників *Галактіона, Єпистими*; святого *Йони* (прав.)

Преподобномучеників *Галактіона, Єпистими* (гр.-кат.)

Річниця освячення римських базилік Святого *Петра* і Святого *Павла* (кат.)

19. Святого *Павла*; преподобного *Варлаама* (прав.)

Святого *Павла* (гр.-кат.)

Святої *Єлизавети* (кат.)

20. Мученика *Єрона* (прав.)

Преподобної *Йосафати* Гордашевської, преподобного *Лазаря* (гр.-кат.)

Святих *Рафаїла, Фелікса* (кат.)

21. Собор святого архистратига *Михаїла* (прав.)

Собор святого архистратига *Михаїла* (гр.-кат.)

Введення у храм Пресвятої Діви *Марії*; святого *Геласія* (кат.)

22. Мучеників *Онисифора* та *Порфирія*, преподобних *Матрони, Теоктисти* (прав.)

Преподобних *Матрони, Теоктисти* (гр.-кат.)

Святої *Цецілії* (кат.)

23. Апостолів *Олімпа, Родіона, Сосипатра, Єраста, Куарта, Тертія*, мученика *Ореста* (прав.)

Апостолів *Олімпа, Родіона, Сосипатра, Єраста, Куарта, Тертія*, мученика *Ореста* (гр.-кат.)

Святого мученика *Климента*, папи римського; святого *Колумбана* (кат.)

24. Великомученика *Мини*; мучеників *Віктора, Вікентія,* мучениці *Стефаниди*; преподобного *Теодора* (прав.)

Великомученика *Мини;* мучеників *Віктора, Вікентія*, мучениці *Стефаниди;* преподобного *Теодора* (гр.-кат.)

Святого мученика *Андрія,* святого *Протасія* (кат.)

25. Святого *Івана,* преподобного *Нила* (прав.)

Священномученика *Йосафата* Кунцевича, архиєпископа Полоцького (гр.-кат.)

Святої *Катерини* (кат.)

26. Святого *Івана* (прав.)

Святого *Івана* (гр.-кат.)

Святих *Конрада, Сільвестра* (кат.)

27. Апостола *Пилипа,* святого *Григорія* (прав.)

Апостола *Пилипа* (гр.-кат.)

Святих *Максима, Йосифа* (кат.)

28. Мучеників *Гурія, Самона, Авіва* (прав.)

Мучеників *Гурія, Самона, Авіва* (гр.-кат.)

Святого *Якова* (кат.)

29. Апостола і євангеліста *Матвія* (прав.)

Апостола і євангеліста *Матвія* (гр.-кат.)

Святого *Сатурнина (*кат.)

30. Святого *Григорія,* преподобного *Никона* (прав.)

Святого *Григорія* (гр.-кат.)

Святого апостола *Андрія* (кат.)

Грудень

1. Мучеників *Платона, Романа, Варула* (прав.)

Мучеників *Платона, Романа, Варула* (гр.-кат.)

Святих *Елігія, Едмунда* (кат.)

2. Пророка *Авдія,* мученика *Варлаама,* преподобних *Варлаама* та *Йоасафа* (прав.)

Пророка *Авдія,* мученика *Варлаама* (гр.-кат.)

Блаженного *Івана*; святої *Бланки* (кат.)

3. Преподобних *Григорія, Прокла*; мучеників *Євстахія, Теспесія, Анатолія* (прав.)

Преподобного *Григорія* (гр.-кат.)

Святого *Франтишка* (кат.)

4. Введення Пречистої Богородиці і Приснодіви *Марії* у храм (прав.)

Введення Пречистої Богородиці і Приснодіви *Марії* у храм (гр.-кат.)

Святого *Івана*, святої *Варвари* (кат.)

5. Апостолів *Филимона, Архипа, Апфії*; мучениці *Кикилії*, мучеників *Валер'яна, Тивуртія, Максима* (прав.)

Апостолів *Филимона, Архипа, Апфії* (гр.-кат.)

Святого *Сави* (кат.)

6. Святих *Амфілохія, Григорія* (прав.)

Святих *Амфілохія, Григорія* (гр.-кат.)

Святого *Миколая* (кат.)

7. Великомучениці *Катерини*, великомученика *Меркурія* (прав.)

Великомучениці *Катерини*, великомученика *Меркурія* (гр.-кат.)

Святого *Амвросія* (кат.)

8. Священномучеників *Климента*, папи римського, *Петра* (прав.)

Священномученика *Климента*, папи римського (гр.-кат.)

Непорочне Зачаття Пресвятої Діви *Марії* (кат.)

9. Преподобного *Алипія* (прав.)

Преподобного *Алипія* (гр.-кат.)

Святого *Івана*, святої *Леокадії* (кат.)

10. Мученика *Якова* (прав.)

Мученика *Якова*; преподобного *Паладія* (гр.-кат.)

Святої *Юлії* (кат.)

11. Преподобномученика *Стефана* (прав.)

Преподобномученика *Стефана*; мученика *Іринарха* (гр.-кат.)

Святого *Домасія* (кат.)

12. Мученика *Парамона*, преподобного *Акакія* (прав.)

Мучеників *Парамона і Філумена* (гр.-кат.)

Пресвятої Діви *Марії* Гваделупської (кат.)

13. Апостола *Андрія* Первозваного (прав.)

Апостола *Андрія* Первозваного (гр.-кат.)

Святих *Отилії* і мучениці *Лукії* (кат.)

14. *Наума* пророка; *Філарета* праведного; *Ананія* мученика (прав.)

Наума пророка; *Філарета* праведного; *Ананія* мученика (гр.-кат.)

Святих *Івана*, *Венантія* (кат.)

15. *Авакума* пророка; *Івана, Андрія* преподобних; *Стефана* святого (прав.)

Авакума пророка; *Івана, Андрія* преподобних (гр.-кат.)

Святої *Марії* (кат.)

16. *Софонії* пророка; *Івана, Сави* преподобних; *Федора* священномученика (прав.)

Софонії пророка; *Івана* преподобного; *Федора* священномученика (гр.-кат.)

Святої *Аделаїди* (кат.)

17. *Варвари* великомучениці; *Івана* преподобного; *Геннадія* святого (прав.)

Варвари великомучениці; *Івана* преподобного (гр.-кат.)

Святих *Олімпії, Флоріана* (кат.)

18. *Сави, Захарія* преподобних; *Анастасія* мученика; *Гурія* святого (прав.)

Сави, Захарія преподобних; *Анастасія* мученика (гр.-кат.)

Святих *Михайла, Авксентія* (кат.)

19. *Миколая* Чудотворця (прав.)

Миколая Чудотворця (гр.-кат.)

Блаженного *Урбана* (кат.)

20. *Амвросія* святого; *Івана* преподобного (прав.)

Амвросія святого (гр.-кат.)

Святого *Домініка* (кат.)

21. *Потапа* преподобного, *Вікторії* мучениці (прав.)

Потапа преподобного, *Вікторії* мучениці (гр.-кат.)

Святого *Петра* (кат.)

22. Непорочне Зачаття *Анною* Пресвятої Богородиці; *Анни* пророчиці; *Софрона* святого; *Стефана* преподобного (прав.)

Непорочне Зачаття *Анною* Пресвятої Богородиці; *Анни* пророчиці; *Софрона* святого; *Стефана* преподобного (гр.-кат.)

Святої *Франциски* (кат.)

23. *Мини, Єрмогена, Євграфа* мучеників; *Стефана, Ангеліни* блаженних (прав.)

Мини, Єрмогена, Євграфа мучеників (гр.-кат.)

Святих *Івана, Сервулія, Іво*; святої мучениці *Вікторії* (кат.)

24. *Даниїла, Луки* преподобних (прав.)

Даниїла, Луки преподобних (гр.-кат.)

Святих *Адама* і *Єви* (кат.)

25. *Спиридона* святого; *Олександра* священномученика (прав.)

Спиридона святого; *Олександра* священномученика (гр.-кат.)

Різдво Христове (кат.)

26. *Євстратія, Євгенія, Овксентія, Ореста, Лукії* мучеників (прав.)

Євстратія, Євгенія, Овксентія, Ореста, Лукії мучеників (гр.-кат.)

Святого *Стефана* (кат.)

27. *Тирса, Левкія, Филимона, Аполлонія, Калиника* мучеників (прав.)

Тирса, Левкія, Филимона, Аполлонія, Калиника мучеників (гр.-кат.)

Святого апостола і євангеліста *Івана* (кат.)

28. *Єлевтерія* священномученика; *Корива* мученика (прав.)

Єлевтерія священномученика; *Корива* мученика (гр.-кат.)

Святих Немовлят Мучеників; *Теофіли* (кат.)

29. *Агея* пророка (прав.)

Агея пророка (гр.-кат.)

Святого *Томи* (кат.)

30. *Даниїла* пророка та *Ананії, Азарії, Масаїла* юнаків (прав.)

Даниїла пророка та *Ананії, Азарії, Масаїла* юнаків (гр.-кат.)

Святого *Євгенія* (кат.)

31. *Севастіяна, Зої, Марка, Вікторина* мучеників; *Тадея* священномученика (прав.)

Севастіяна, Зої, Марка, Вікторина мучеників (гр.-кат.)

Святого *Сильвестра* (кат.)

УКРАЇНСЬКЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЛАСНИХ ІМЕН

Декларація прав дитини, ухвалена на XIV сесії Генеральної асамблеї ООН 20 листопада 1959 року

Принцип 3

Дитина від народження має мати право на ім'я і громадянство.

Конвенція прав дитини від 20 листопада 1989 року

(Набула чинності в Україні 27 вересня 1991 року)

Стаття 7

1. Дитина має бути зареєстрована зразу ж після народження і з моменту народження має право на ім'я і набуття громадянства, а також, наскільки це можливо, право знати своїх батьків і право на піклування.

2. Держави-сторони забезпечують здійснення цих прав згідно з їх національним законодавством та виконанням їх зобов'язань за відповідними міжнародними документами у цій галузі, зокрема у випадку, коли б інакше дитина не мала громадянства.

Стаття 8

1. Держави-учасниці зобов'язуються поважати право дитини на збереження індивідуальності, вклю-

чаючи громадянство, ім’я та сімейні зв’язки, як передбачається законом, не допускаючи протизаконного втручання.

2. Якщо дитина протизаконно позбавляється частини або всіх елементів своєї індивідуальності, Держави-учасниці забезпечують їй необхідну допомогу і захист для найшвидшого відновлення її індивідуальності.

Цивільний кодекс України

від 16 січня 2003 року

Стаття 28. Ім’я фізичної особи

1. Фізична особа набуває прав та обов’язків і здійснює їх під своїм ім’ям.

Ім’я фізичної особи, яка є громадянином України, складається із прізвища, власного імені та по батькові, якщо інше не випливає із закону або звичаю національної меншини, до якої вона належить.

2. При здійсненні окремих цивільних прав фізична особа відповідно до закону може використовувати псевдонім (вигадане ім’я) або діяти без зазначення імені.

3. Ім’я фізичній особі надається відповідно до закону.

Стаття 294. Право на ім’я

1. Фізична особа має право на ім’я.

2. Фізична особа має право на транскрибований запис її прізвища та імені відповідно до своєї національної традиції.

3. У разі перекручення імені фізичної особи воно має бути виправлене. Якщо перекручення імені було здійснене у документі, такий документ підлягає заміні. Якщо перекручення імені здійснене у засобі масової інформації, воно має бути виправлене у тому ж засобі масової інформації.

Стаття 295. Право на зміну імені

1. Фізична особа, яка досягла шістнадцяти років, має право на власний розсуд змінити своє прізвище та (або) власне ім'я.

2. Фізична особа, яка досягла чотирнадцяти років, має право змінити своє прізвище та (або) власне ім'я за згодою батьків або одного з них у разі, якщо другий з батьків помер, визнаний безвісно відсутнім, оголошений померлим, визнаний обмежено дієздатним, недієздатним, позбавлений батьківських прав щодо цієї дитини, а також якщо відомості про батька (матір) дитини виключено з актового запису про її народження або якщо відомості про чоловіка як батька дитини внесені до актового запису про її народження за заявою матері.

У разі якщо над фізичною особою, яка досягла чотирнадцяти років, встановлено піклування, зміна прізвища та (або) власного імені такої особи здійснюється за згодою піклувальника.

3. Фізична особа, яка досягла чотирнадцяти років, має право на зміну по батькові у разі зміни її батьком свого власного імені або виключення відомостей про

нього як батька дитини з актового запису про її народження.

4. Прізвище, власне ім’я та по батькові фізичної особи можуть бути змінені у разі її усиновлення, визнання усиновлення недійсним або його скасування відповідно до закону.

5. Прізвище фізичної особи може бути змінене у разі реєстрації шлюбу, розірвання шлюбу або визнання його недійсним.

6. Підставами для відмови у зміні імені є:

— перебування заявника під слідством, судом, адміністративним наглядом;

— наявність у заявника судимості, яку не погашено або не знято в установленому законом порядку;

— офіційне звернення правоохоронних органів іноземних держав про оголошення розшуку заявника;

— подання заявником неправдивих відомостей про себе.

7. Порядок розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власного імені, по батькові) фізичної особи встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 296. Право на використання імені

1. Фізична особа має право використовувати своє ім’я у всіх сферах своєї діяльності.

2. Використання імені фізичної особи в літературних та інших творах, крім творів документального характеру, як персонажа (дійової особи) допускається лише за її згодою, а після її смерті — за згодою її дітей,

вдови (вдівця), а якщо їх немає — батьків, братів та сестер.

3. Використання імені фізичної особи з метою висвітлення її діяльності або діяльності організації, в якій вона працює чи навчається, що ґрунтується на відповідних документах (звіти, стенограми, протоколи, аудіо-, відеозаписи, архівні матеріали тощо), допускається без її згоди.

4. Ім'я фізичної особи, яка затримана, підозрюється чи обвинувачується у вчиненні злочину, або особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може бути використане (обнародуване) лише в разі набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо неї або винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення та в інших випадках, передбачених законом.

5. Ім'я потерпілого від правопорушення може бути обнародуване лише за його згодою.

6. Ім'я учасника цивільного спору, який стосується особистого життя сторін, може бути використане іншими особами лише за його згодою.

7. Використання початкової літери прізвища фізичної особи у засобах масової інформації, літературних творах не є порушенням її права.

Стаття 438. Особисті немайнові права автора

1. Автору твору належать особисті немайнові права, а також право:

1) вимагати зазначення свого імені у зв'язку з використанням твору, якщо це практично можливо;

2) забороняти зазначення свого імені у зв'язку з використанням твору;

3) обирати псевдонім у зв'язку з використанням твору;

4) на недоторканність твору.

Сімейний кодекс України

від 10 січня 2002 року

Стаття 144. ***Обов'язок батьків зареєструвати народження дитини в державному органі реєстрації актів цивільного стану***

1. Батьки зобов'язані невідкладно, але не пізніше одного місяця від дня народження дитини, зареєструвати народження дитини.

Невиконання цього обв'язку є підставою для покладення на них відповідальності, встановленої законом.

2. У разі смерті батьків або неможливості для них з інших причин зареєструвати народження дитини реєстрація провадиться за заявою родичів, інших осіб, уповноваженого представника закладу охорони здоров'я, в якому народилася дитина або в якому на цей час вона перебуває.

3. Реєстрація народження дитини провадиться державним органом реєстрації актів цивільного стану з од-

ночасним визначенням її походження та присвоєнням прізвища, імені та по батькові.

4. Реєстрація народження дитини засвідчується Свідоцтвом про народження, зразок якого затверджує Кабінет Міністрів України.

Стаття 145. ***Визначення прізвища дитини***

1. Прізвище дитини визначається за прізвищем батьків.

Якщо мати, батько мають різні прізвища, прізвище дитини визначається за їхньою згодою.

2. Батьки, які мають різні прізвища, можуть присвоїти дитині подвійне прізвище, утворене шляхом з'єднання їхніх прізвищ.

3. Спір між батьками щодо прізвища дитини може вирішуватися органом опіки та піклування або судом.

Стаття 146. ***Визначення імені дитини***

1. Ім'я дитини визначається за згодою батьків.

Ім'я дитини, народженої жінкою, яка не перебуває у шлюбі, у разі відсутності добровільного визнання батьківства визначається матір'ю дитини.

2. Дитині може бути дано не більше двох імен, якщо інше не випливає із звичаю національної меншини, до якої належить мати і (або) батько.

3. Спір між батьками щодо імені дитини може вирішуватися органом опіки та піклування або судом.

Стаття 147. ***Визначення по батькові дитини***

1. По батькові дитини визначається за іменем батька.

2. По батькові дитини, народженої жінкою, яка не перебуває у шлюбі, за умови, що батьківство щодо дитини не визнано, визначається за іменем особи, яку мати назвала її батьком.

Стаття 148. ***Зміна прізвища дитини її батьками***

1. У разі зміни прізвища обома батьками змінюється прізвище дитини, яка не досягла семи років.

2. У разі зміни прізвища обома батьками змінюється прізвище дитини, яка досягла семи років, за її згодою.

3. У разі зміни прізвища одного з батьків прізвище дитини може бути змінене за згодою обох батьків та за згодою дитини, яка досягла семи років.

4. У разі заперечення одним із батьків щодо зміни прізвища дитини спір між ними щодо такої зміни може вирішуватися органом опіки та піклування або судом. При вирішенні спору беруться до уваги виконання батьками своїх обов'язків щодо дитини, а також інші обставини, які засвідчують відповідність зміни прізвища інтересам дитини.

Стаття 149. ***Зміна по батькові***

1. У разі, якщо батько змінив своє ім'я, по батькові дитини, яка досягла чотирнадцяти років, змінюється за її згодою.

Стаття 231. ***Зміна прізвища, імені та по батькові особи, яка усиновлена***

1. Якщо усиновлювачами є одночасно жінка та чоловік і якщо вони записуються батьками дитини, відповідно змінюється прізвище та по батькові дитини.

За заявою усиновлювачів може бути змінено ім'я дитини. Для такої зміни потрібна згода дитини. Така згода не вимагається, якщо дитина живе в сім'ї усиновлювачів і звикла до нового імені.

2. Якщо усиновлювач записується батьком дитини, відповідно змінюється по батькові дитини.

3. Якщо усиновлюється повнолітня особа, її прізвище, ім'я та по батькові можуть бути змінені у зв'язку з усиновленням за заявою усиновлювача та усиновленої особи.

4. Про зміни, передбачені у цій статті, суд зазначає у рішенні про усиновлення.

Стаття 233. ***Внесення змін до актового запису про народження дитини, яка усиновлена***

1. На підставі рішення про усиновлення в актовий запис про народження дитини або повнолітньої особи державний орган реєстрації актів цивільного стану вносить відповідні зміни і видає нове Свідоцтво про народження з урахуванням цих змін.

Свідоцтво про народження, що було видане раніше, анулюється.

Стаття 282. ***Усиновлення дитини, яка є громадянином України, але проживає за межами України***

1. Усиновлення громадянином України дитини, яка є громадянином України, але проживає за межами України, здійснюється в консульській установі або дипломатичному представництві України.

Якщо усиновлювач не є громадянином України, для усиновлення дитини, яка є громадянином України, потрібен дозвіл урядового органу державного управління з усиновлення та захисту прав дитини.

Стаття 283. ***Усиновлення іноземцем дитини, яка є громадянином України***

5. Усиновлення іноземцями провадиться за умови забезпечення дитині прав у обсязі не меншому, ніж це встановлено законами України.

6. За усиновленою дитиною зберігається громадянство України до досягнення нею вісімнадцяти років.

Усиновлена дитина має право на збереження своєї національної ідентичності відповідно до Конвенції про права дитини, інших міжнародних договорів.

Стаття 284. ***Усиновлення дитини, яка є іноземцем і проживає в Україні***

1. Усиновлення дитини, яка є іноземцем і проживає в Україні, здійснюється громадянами України або іноземцями, які проживають в Україні, на загальних підставах.

Закон України «Про національні меншини в Україні»

від 25.06.1992 р.

Стаття 12. Кожен громадянин України має право на національні прізвище, ім'я та по батькові.

Громадяни мають право у встановленому порядку відновлювати свої національні прізвище, ім'я та по батькові.

Громадяни, в національній традиції яких немає звичаю зафіксовувати «по батькові», мають право записувати лише ім'я та прізвище, а у свідоцтві про народження ім'я батька і матері.

Закон України «Про авторське право і суміжні права»

від 23 грудня 1993 року № 3792

Стаття 1. Визначення термінів

псевдонім — вигадане ім'я, вибране автором чи виконавцем для позначення свого авторства;

ім'я автора — сукупність слів чи знаків, що ідентифікують автора: прізвище та ім'я автора; прізвище, ім'я та по батькові автора; ініціали автора; псевдонім автора; прийнятий автором знак (сукупність знаків) тощо.

Стаття 38. Особисті немайнові права виконавців та права на ім'я (назву) виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення

1. Виконавцеві твору належать такі особисті немайнові права:

а) вимагати визнання того, що він є виконавцем твору;

б) вимагати, щоб його ім'я або псевдонім зазначалися чи повідомлялися у зв'язку з кожним його виступом, записом чи виконанням (у разі, якщо це можливо);

в) вимагати забезпечення належної якості запису його виконання і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій суттєвій зміні, що може завдати шкоди його честі і репутації.

Указ Президента України
Про порядок переміни громадянами України прізвищ, імен та по батькові

(Із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 70/99 від 27.01.99)

1. Встановити, що переміна прізвищ, імен та по батькові громадянами України дозволяється по досягненні ними 16-річного віку.

2. Переміна прізвищ, імен та по батькові провадиться районним, міським, районним у місті відділом запису актів громадянського стану відповідного управління юстиції за місцем проживання заявника.

Відмова у переміні прізвища, імені та по батькові може бути оскаржена до суду у встановленому порядку.

(Стаття 2 в редакції Указу Президента № 70/99 (70/99) *від 27.01.99)*

3. Розгляд клопотань про переміну прізвищ, імен та по батькові провадиться у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

4. Указ набуває чинності з 2 січня 1992 року.

Президент України Л. КРАВЧУК
м. Київ, 31 грудня 1991 року

Про затвердження Положення про порядок розгляду клопотань про переміну громадянами України прізвищ, імен, по батькові

Відповідно до статті 162 Кодексу про шлюб та сім'ю України (2006—07) Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Затвердити Положення про порядок розгляду клопотань про переміну громадянами України прізвищ, імен, по батькові, що додається.

2. Доручити Міністерству юстиції за погодженням з Міністерством внутрішніх справ, Міністерством закордонних справ, Міністерством охорони здоров'я, Міністерством статистики, Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України затвердити положення про порядок зміни, поновлення, анулювання записів актів громадянського стану і про порядок та строки

зберігання актових книг, а також Правила реєстрації актів громадянського стану.

ЗАТВЕРДЖЕНЕ
постановою Кабінету Міністрів України
від 27 березня 1993 р. № 233

Положення
про порядок розгляду клопотань про переміну громадянами України прізвищ, імен, по батькові

1. Переміна прізвищ, імен, по батькові громадянами України дозволяється після досягнення ними 16-річного віку.

2. Заява про переміну прізвища, імені, по батькові подається у відділ запису актів громадянського стану (надалі — відділ загсу) за місцем проживання заявника.

8. У разі відмови у переміні прізвища, імені, по батькові відділ загсу складає висновок, копію якого вручає заявникові.

9. Відмова у переміні прізвища, імені, по батькові може бути в установленому порядку оскаржена до суду.

10. При задоволенні клопотання заявникові роз'яснюється, що він повинен у тримісячний термін зареєструвати переміну прізвища, імені, по батькові.

У разі порушення цього терміну без поважих причин дозвіл на переміну прізвища, імені, по батькові втрачає силу. Повторне клопотання може бути розглянуто лише через рік.

11. Реєстрація переміни прізвища, імені, по батькові провадиться відділом загсу, який прийняв клопотання, при пред'явленні квитанції про оплату державного мита.

У необхідних випадках до відповідних записів громадянського стану в установленому порядку вносяться зміни.

У паспорті заявника робиться відмітка про те, що паспорт у зв'язку з переміною прізвища, імені, по батькові підлягає обмінові протягом одного місяця.

13. Клопотання про переміну прізвища, імені, по батькові громадяни України, які постійно проживають за кордоном, подають до дипломатичного представництва або консульської установи України.

Дипломатичне представництво або консульська установа України при розгляді клопотань про переміну прізвища, імені, по батькові громадян України здійснює необхідну перевірку та на підставі матеріалів перевірки провадить переміну прізвища, імені, по батькові або відмовляє в цьому.

Реєстрація переміни прізвища, імені, по батькові громадян України, які постійно проживають за кордоном, провадиться дипломатичним представництвом

або консульською установою України, що прийняла клопотання, після сплати консульського збору.

За повідомленням дипломатичного представництва або консульської установи України відділ загсу за місцем знаходження книги запису актів громадянського стану вносить виправлення у відповідний актовий запис та в необхідних випадках надсилає дипломатичному представництву або консульській установі України свідоцтво для вручення заявникові.

Розгляд клопотань про переміну прізвища, імені, по батькові громадян України, які народились або одружилися за кордоном, провадиться в порядку, встановленому Мінюстом за погодженням з МЗС та іншими заінтересованими міністерствами і відомствами.

14. Розгляд клопотань про переміну прізвища, імені, по батькові повинен бути закінчений не пізніше тримісячного терміну з дня подачі клопотання.

У разі необхідності поновлення втраченого запису акта про народження та запису акта про одруження вказаний термін зупиняється.

15. Переміна прізвища, імені, по батькові не дозволяється у випадках, якщо:

а) заявник перебуває під слідством, судом або має судимість;

б) є заперечення з боку органів внутрішніх справ.

Правила реєстрації актів громадянського стану в Україні затверджено Наказом Міністерства юстиції України

від 18 жовтня 2000 року № 52/5

Розділ ІІІ. Реєстрація окремих актів цивільного стану

1. Реєстрація народження та визначення походження дитини

1. Реєстрація народження дитини провадиться державним органом реєстрації актів цивільного стану з одночасним визначенням її походження та присвоєнням прізвища, власного імені та по батькові.

21. Власне ім'я дитини визначається за згодою батьків. Власне ім'я дитини, народженої жінкою, яка не перебуває у шлюбі, у разі відсутності добровільного визнання батьківства, визначається матір'ю дитини.

При реєстрації народження іншою особою власне ім'я дитини присвоюється за її вказівкою.

При реєстрації народження дитині може бути присвоєно не більше двох власних імен, якщо інше не випливає із звичаю національної меншини, до якої належать мати і (або) батько, про що в графі «Для відміток» робиться відповідна відмітка, яка засвідчується підписами одного або обох батьків.

У разі відсутності при реєстрації народження згоди батьків щодо присвоєння власного імені спір вирішується органами опіки й піклування або судом.

22. По батькові дитині присвоюється за власним іменем батька. Якщо батько має подвійне власне ім'я, то по батькові дитині присвоюється за одним із них на вибір батьків, про що робиться відмітка в графі «Для відміток», яка засвідчується підписами одного або обох батьків. На прохання батьків по батькові може також утворюватись згідно з національними традиціями або не присвоюватись взагалі.

У разі реєстрації народження дитини в громадян, у національній традиції яких немає звичаю зазначати по батькові, то в актовому записі про народження дитини мають право записати лише її прізвище та власне ім'я. Про бажання батьків робиться відмітка в актовому записі про народження в графі «Для відміток», яка скріплюється підписами обох батьків цієї дитини.

По батькові дитини, народженої жінкою, яка не перебуває у шлюбі, за умови, що батьківство щодо дитини не визнано, визначається за власним іменем особи, яку мати дитини назвала її батьком.

25. Реєстрація народження підкинутої, знайденої дитини провадиться за письмовою заявою представника служби у справах дітей. Одночасно із заявою про реєстрацію народження дитини до органів реєстрації актів цивільного стану подаються рішення про реєстрацію народження підкинутої, знайденої дитини, яке приймається органом опіки та піклування за поданням служби у справах дітей протягом 15 днів після надходження повідомлення про таку дитину, а також довідка

закладу охорони здоров'я про вік підкинутої, знайденої дитини.

У випадку, коли батьки підкинутої, знайденої дитини невідомі, прізвище, власне ім'я, по батькові такої дитини, а також прізвище, власне ім'я, по батькові її батьків записуються згідно з даними, зазначеними в рішенні органу опіки та піклування.

Порядок розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власного імені, по батькові) фізичної особи затверджено постановою Кабінету Міністрів України

від 11 липня 2007 року № 915

1. Заяви про зміну імені (прізвища, власного імені, по батькові) (далі — імені) громадян України, які проживають на території України, приймає, розглядає, а також веде їх облік відділ реєстрації актів цивільного стану за місцем їх проживання; громадян України, які постійно проживають за кордоном, — дипломатичне представництво або консульська установа України, в якій вони перебувають на постійному консульському обліку.

7. Заява про зміну імені відділом реєстрації актів цивільного стану розглядається у тримісячний строк з дня її подання.

... Заява про зміну імені дипломатичним представництвом або консульською установою України розглядається у шестимісячний строк з дня її подання.

8. Відділ реєстрації актів цивільного стану надсилає необхідні матеріали до органу внутрішніх справ за місцем проживання заявника для надання висновку про можливість зміни імені.

12. Після реєстрації зміни імені відділом реєстрації актів цивільного стану у паспорті громадянина України, а дипломатичним представництвом або консульською установою України у паспорті громадянина України для виїзду за кордон робиться відмітка про те, що паспорт у зв'язку із зміною імені підлягає обміну протягом місяця.

ЛІТЕРАТУРА

Белей Л. Офіційні і розмовні варіанти // Українська мова і література в школі. — № 6. — 1986. — С. 60—62.

Белей Л. Український пострадянський іменник: основні тенденції розвитку // Науковий збірник Черновецького університету. — Вип. 356—359. — Чернівці, 2007. — С. 318—321.

Белей Л. Християнізація іменника українців та її наслідки для української антропонімної системи // Мовознавство. — № 3—4. — 2009. — С. 25—30.

Белей Л. Шляхи формування системи особових імен модерної української нації // Ukrajinistyka v slovanskom kontexte na začiatku nového tisícročia. — Prešov, 2009. — S. 105—121.

Глинський І. Твоє ім'я — твій друг. — К., 1985. — 283 с.

Демчук О. Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV—XVII ст. — К., 1988. — 170 с.

Історія української мови. Лексика і фразеологія. — К., 1983. — 743 с.

Карпенко Ю. Традиції та новаторство в розвитку українського іменника // Мовознавство. — № 3—4. — 2009. — С. 5—12.

Керста Р. Українська антропонімія XVI ст. Чоловічі іменування. — К., 1984. — 152 с.

Коваль А. Життя і пригоди імен. — К., 1988. — 240 с.

Масенко Л. Українські імена і прізвища. — К., 1990. — 48 с.

Осташ Р. Імена в козацьких реєстрах // Жовтень. — № 4. — 1984. — С. 105—107.

Худаш М. З історії української антропонімії. — К., 1977. — 234 с.

Чучка П. Антропонімія Закарпаття. — Ужгород, 2008. — 671 с.

Чучка П. Повернімо нашим дітям рідні імена // Бойківщина. Науковий збірник. — Т. 2. — Дрогобич—Трускавець, 2004. — С. 323—329.

Чучка П. Традиційні імена закарпатських українців // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. — Вип. 10. — Житомир, 2003. — С. 171—194.

Словники

Белей Л., Белей О. Старослов'янсько-український словник. — Львів, 2001. — 333 с.

Грінченко Б. Крестныя имена людей // Словарь української мови: У 4 т. — Т. 4. — К., 1909. — С. 548—563.

Етимологічний словник української мови: У 7 т. — Т. 1—5. — К.,1982—2006.

Илчев С. Речник на личните и фамилните имена у българите. — София, 1969. — 628 с.

Ірклієвський В. Наші ймення, їх походження та значення. — Мюнхен, 1968. — 356 с.

Козовик І., Пономарів О. Словник античної міфології. — К., 1989. — 240 с.

Костів К. Словник-довідник біблійних осіб, племен і народів. — К., 1995. — 426 с.

Лазаревић В. Српски именослов. — Београд, 2001. — 968 с.

Огієнко І. Український стилістичний словник. — Львів, 1924. — 496 с.

Петровський Н. Словарь личных имен. — Москва, 1984. — 384 с.

Скрипник Л., Дзятківська Н. Власні імена людей: словник-довідник. — К., 1996. — 335 с.

Трійняк І. Словник українських імен. — К., 2005. — 508 с.

Туптало Д. Житія Святих. Четьї Мінеї. У 12 кн. — Кн. 1—7. — Львів, 2005—2009.

Bubak J. Księga naszych imion. — Wrocław-Warszawa-Kraków, 1993. — 360 s.

Hanks P., Hodges F. A dictionary of First Namens. — Oxford-New Yok, 1990. — 443 p.

*Gajdos Zs.*Utónévlexikon. Magyar férfi és női neveink. — Budapest, 2007. — 420 s.

Keber J. Leksikon imen. Izvor imen na Slovenskem. — Celje, 1988. — 479 s.

Knappová M. Jak se bude vaše dîtě jmenovat? — Praha, 2006. — 651 s.

Majtán M., Považaj M. Vyberte si meno pre svoje dieťa. — Bratislava, 1998. — 344 s.

Mackensen L. Das groβe Buch der Vornamen. — München, 1983. — 374 s.

Šimundić M. Rječnik osobnih imena. — Zagreb, 1988. — 571 s.

ЗМІСТ